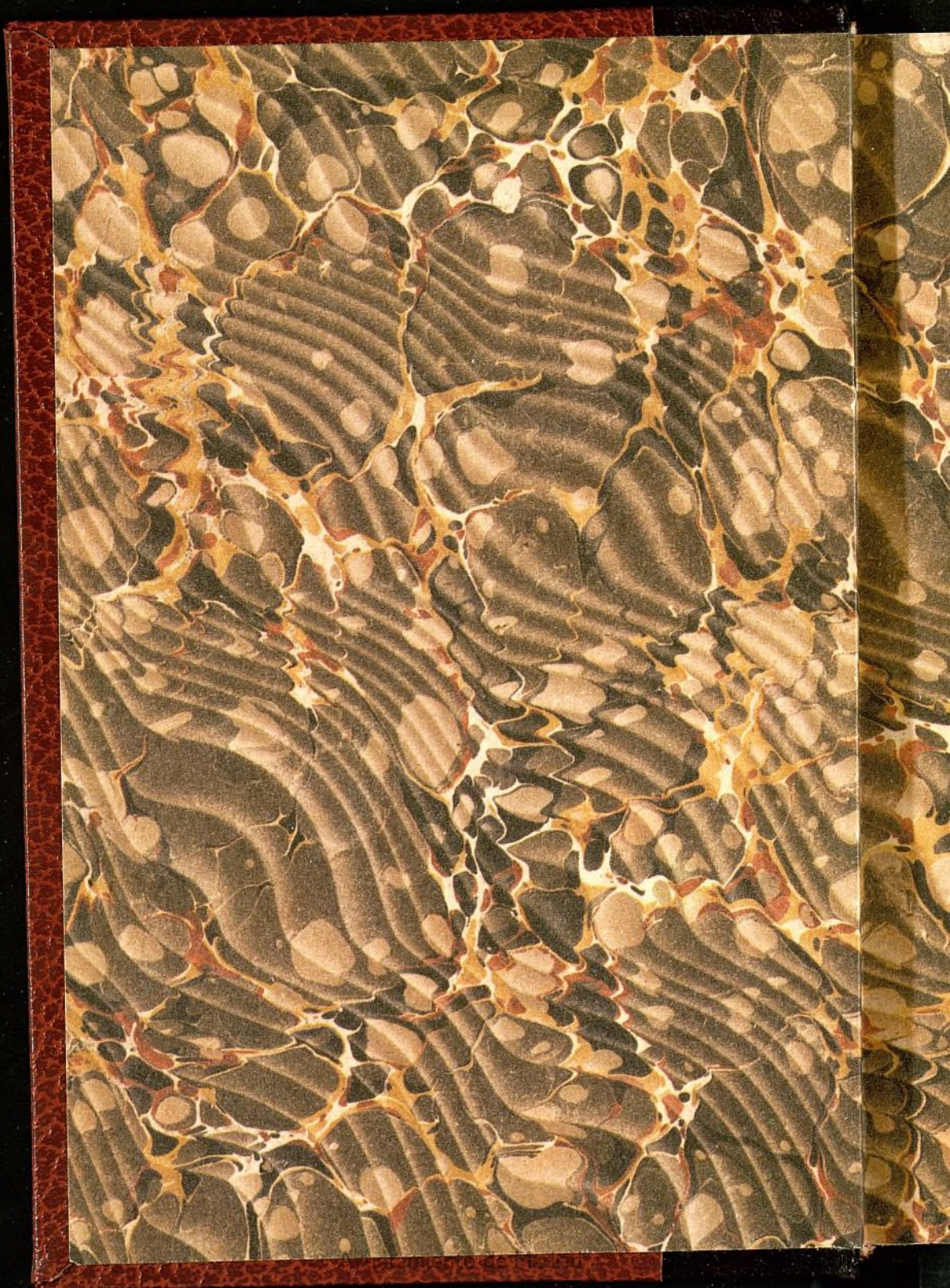
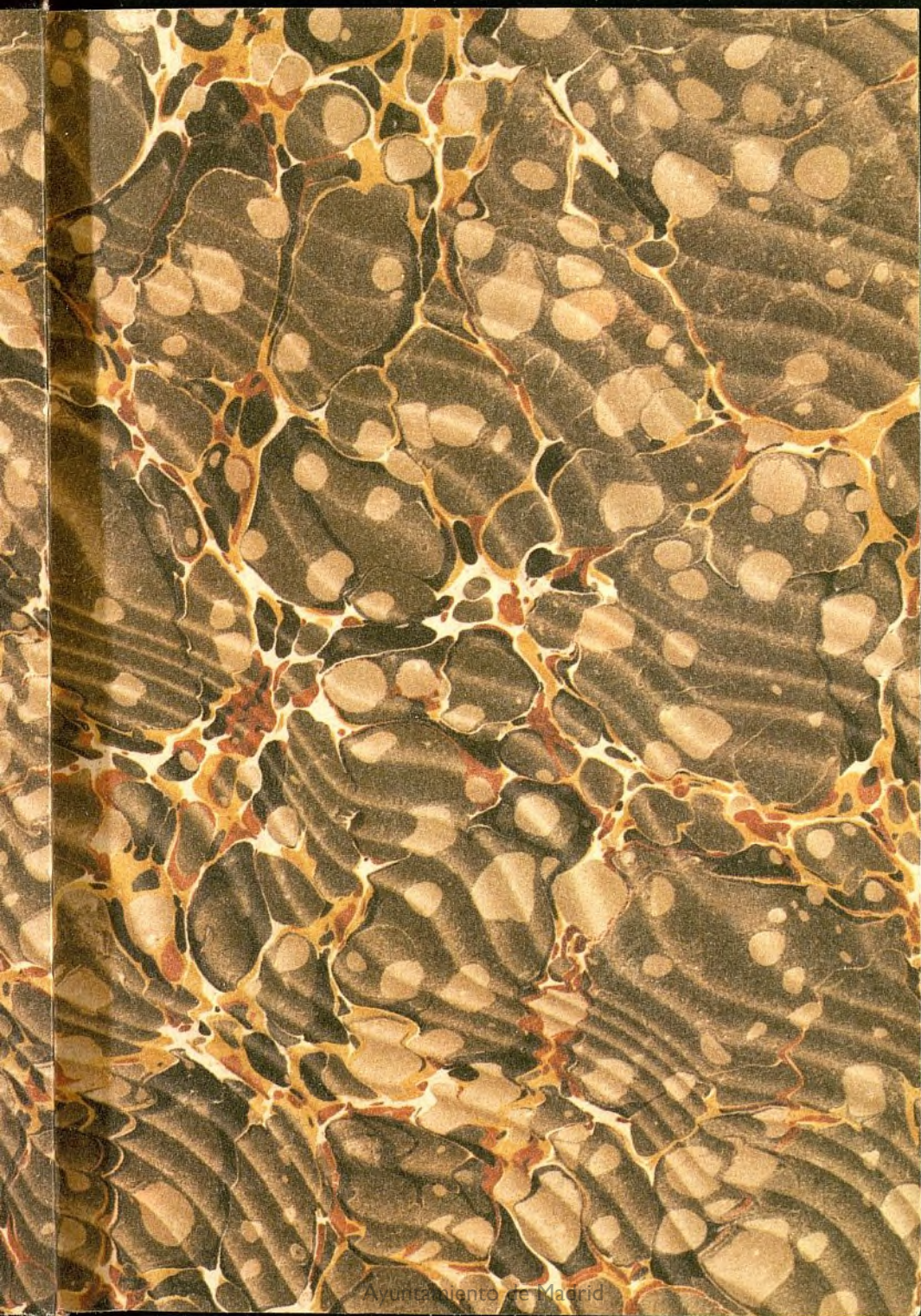

© 2004 by the author

QJ

111

CO

AAA

Q3
111

C E R V A N T E S

DON QUIXOTE

HEFTE 8

Ayuntamiento de Madrid

MARTIN FORLAG

69/134665
70/145872
70/145558
71/13283
55/195886

AYUNTAMIENTO DE MADRID

0100767839

Je
je
be
Ve
he
Ta
en
af
he
lav
ma
Be
Hi
de
el
de
sa
str
sto
ka
lin
By
hø
be
hu
Kv
Vi
inc
af
ma
sig
ha
nu
og
de
er
da

Q3
121

Jeg har hverken avlet eller født mit Hjertes Herskerinde, skønt jeg forestiller mig hende saaledes, som den Dame maa være, der besidder alle de Egenskaber, som kan gøre hende berømt i alle Verdens Lande, saasom: Dejlighed uden mindste Plet, Værdighed uden Hovmod, et kærligt Sind forbundet med Ærbarhed, Taknemmelighed som en Følge af fin Anstand, fin Anstand som en Følge af god Opdragelse. Endelig tænker jeg nu, at hun er af ædel Stamme; thi over adeligt Blod straalere og hersker Skønheden med langt højere Fuldkommenhed end hos Skønheder af lav Byrd.“ „Det er ganske rigtigt,“ sagde Hertugen, „men De maa dog tillade mig, Hr. Don Quixote, at fremkomme med en Bemærkning, som jeg nødes til at gøre, fordi jeg har læst den Historie, der er skrevet om Deres Bedrifter. Af den fremgaar det nemlig, at selv om man vil indrømme, at der i eller udenfor el Toboso har levet en Dulcinea, og at hun har været saa overordentlig smuk, som Deres Velbyrdighed har skildret hende for os, saa har hun dog ikke været af saa fornem Byrd om Oriana, Alastrajarea, Madasima og mange andre af samme Art, som de Historier, Deres Velbyrdighed jo kender, er fyldte med.“ „Dertil kan jeg svare,“ sagde Don Quixote, „at Dulcinea er sine Handlingers Datter, at Dyder adler Blodet, og at den, der er af lav Byrd, men dydig, bør agtes højere end den lastefulde, der er af høj Byrd. Og dette gælder saa meget mere her, som Dulcinea besidder en Pryd, der engang kunde hæve hende saa højt, at hun blev Dronning med Krone og Scepter. Thi en skøn og dydig Kvinde er saa uvurderlig, at hun maa kunne udrette langt større Vidundere og, om end ikke endnu i Virkeligheden, saa dog med indre Berettigelse, har Vished for at fortjene et langt større Maal af Skæbnens Gunst.“ „Jeg maa sige, Hr. Don Quixote,“ gemælede Hertuginde, „at De i alt, hvad De siger, gaar saa forsigtigt til Værks, som om De havde Bly under Fodsaalerne, eller havde Loddet i Haanden, som Sømændene udtrykker sig; og fra nu af vil jeg ikke alene selv tro, men ogsaa faa alle i mit Hus, og om det gøres nødig, selv Hertugen, min Gemal, til at tro, at der findes en Dulcinea i el Toboso, og at hun endnu er i Live, er skøn og af fornem Byrd og fortjener at opvartes af en saadan Ridder som Deres Velbyrdighed, hvilket er den største Ros,

Don Quixote. II.

17

R. 22. 962

jeg kan finde at give hende. Imidlertid kan jeg dog ikke lade være med at udtale en vis Tvivl og nære et lille lønligt Nag til Sancho Panza. Tvivlen kommer af, at den omtalte Historie fortæller, hvorledes Sancho Panza, da han bragte et Brev fra Dem til den omtalte Fru Dulcinea, fandt hende i Færd med at sigte en Sæk Hvede, og som et særligt Kendetegn fortæller Historien, at det var almindelig gul Hvede, og det faar mig til at tvivle om hendes høje Byrd." Hertil gav Don Quixote følgende Svar: „Min Frue! Deres Højhed maa vide, at alt, eller næsten alt, hvad der hænder mig, forløber paa en ganske anden Maade end de Begivenheder, der tilstøder andre vandrende Riddere, hvad enten det nu skyldes Skæbnens uforanderlige Beslutning eller en eller anden misundelig Trolldmands Ondskab. Men nu er det en bekendt Sag, at alle, eller dog de fleste, berømte vandrende Riddere paa den ene Side besad en Kraft, der forhindrede dem i at blive fortryllede, paa den anden Side havde en saa uigennemtrængelig Hud, at de ikke kunde blive saarede, saaledes som det blandt andet var Tilfældet med den berømte Roland, en af de tolv Pairer af Frankrig, om hvem man fortæller, at han kun kunde saares i venstre Fodsaal, og det kun med Spidsen af en stor Knappenaal og ikke med nogen anden Slags Vaaben. Da derfor Bernardo del Carpio vilde dræbe ham ved Roncesvalles og saá, at Jern ikke bed paa ham, løftede han ham op fra Jorden i sine Arme og kvalte ham, som han erindrede, at Herkules havde gjort ved Antæus, hin Kæmpe, som man siger var en Søn af Jorden. Deraf vil jeg nu drage den Slutning, at jeg maaske ogsaa er begavet med en lønlig Kraft; ganske vist ingenlunde med den: ikke at kunne saares, for Erfaringen har mange Gange vist mig, at jeg langt fra besidder nogen uigennemtrængelig Hud; og ligesaa lidt med den: ikke at kunne blive fortryllet, for jeg har allerede set mig indespærret i et Bur, som hele Verden ikke vilde have formaaet at bringe mig ind i, om det ikke var sket ved Trylleri. Da jeg imidlertid er blevet udfriet af denne Fortryllelse, vil jeg tro, at der ikke mere findes nogen anden her paa Jorden, der kan skade mig. Og da Trolldmændene følgelig ser, at de ikke længere kan øve deres Ondskab imod min egen Person, hævner de sig paa de Ting, jeg har kærest, og for at berøve mig Livet piner og vansirer de Dulcinea, som er den ene-

ste, ved hvem jeg lever. Jeg tror altsaa, at da min Vaabendrager overbragte hende mit Budskab, forvandlede de hende til en Bondepige, og det til en, der var beskæftiget med et saa simpelt Arbejde som at sigte Hvede. Men jeg sagde allerede dengang, at det ikke kan have været almindelig gul Hvede; det var overhovedet ikke Hvede, men orientalske Perler. Og for at slaa denne Kendsgerning fast vil jeg sige Deres Højheder, at jeg for kort Tid siden, da jeg kom igennem el Toboso, ikke kunde finde Dulcineas Palads nogetsteds, og at min Vaabendrager Sancho den næste Dag saå hende i hendes egen Skikkelse, som er den skønneste i hele Verden, medens hun forekom mig at være en grov og hæslig Bondepige, der tilmed slet ikke førte forstandig Tale, skønt hun selv besidder den skarpeste Forstand. Da jeg nu ikke er fortryllet, og fornuftig Overvejelse siger mig, at jeg ikke kan fortrylles, saa maa det være hende, der er fortryllet, haardt forurettet, forvandlet, omdannet og vanskabt; paa hende har mine Fjender hævnnet sig, og for hendes Skyld vil jeg leve under uophørlige Taarer, indtil jeg atter ser hende i hendes tidligere Tilstand. Alt dette har jeg sagt, for at ingen skal tage Anstød af, hvad Sancho siger, at Dulcinea sigtede Hvede og fejede; thi har de kunnet omdanne hende for mine Øjne, saa er det intet Under, at de ogsaa har forvandlet hende for hans. Dulcinea er en anset og højbaaren Dame og stammer fra adelige Slægter i el Toboso, hvor der findes mange saadanne, der er baade gamle og gode. Visselig er der ikke tilfaldet Dulcinea nogen ringe Lod; thi ved hende skal hendes Fødeby blive berømt og navnkundig hos de kommende Slægter, som Troja er blevet det ved Helena og Spanien ved Cava, skønt el Tobosos Ry vil blive større og bedre begrundet. Endvidere vil jeg gerne gøre Deres Herligheder opmærksomme paa, at Sancho Panza er en af de morsomste Vaabendragere, der nogensinde har tjent en vandrende Ridder. I sin Enfoldighed fremkommer han undertiden med saa skarpsindige Bemærkninger, at det volder én ikke ringe Fornøjelse at spekulere over, om han nu er enfoldig eller skarpsindig. Han ytrer undertiden saa megen Ondskab, at man maa fordømme ham som en Skælm, og kommer derpaa til andre Tider med saa tankeløse Taabeligheder, at man paa ny faar Vis-

hed for, at han kun er en Nar. Han tvivler om alting, og tror alting, og naar jeg tænker, at han af lutter Dumhed vil styrte lige ned i Afgrunden, saa kommer han pludselig med de forstandigste Ytringer, der løfter ham helt op til Skyerne. Kort sagt, jeg vilde ikke bytte ham bort for nogen anden Vaabendrager, om man saa gav mig en hel By til i Mageskifte. Derfor er jeg ogsaa i Tvivl om, hvorvidt det vil være rigtigt at lade ham tiltræde det Statholderskab, som Deres Højhed har været saa naadig at kalde ham til, skønt jeg paa den anden Side finder en vis Duelighed hos ham til et saadant Embede; og hvis man blot vil beskære hans Hjernes Vildskud en Smule, saa vil han lige saa godt kunne klare et hvilket som helst Statholderembede, som Kongen Forpagtingen af sine Afgifter. Tilmed har vi jo rig Erfaring for, at der ikke udkræves megen Kundskab eller stor Lærdom til at være Statholder; thi der findes her i Landet hundrede for én, som neppe kan læse, men dog i Embedssager har et sandt Falkeblæk. Det, hvorpaa det kommer an, er at ville det gode og i enhver Henseende stræbe mod det rette og rigtige. Thi de vil aldrig komme til at savne Raadgivere, der kan vejlede dem til det, de bør gøre, saaledes som det er Tilfældet med Statholdere, der er opdragne til Riddere og ikke har studeret; de dømmer ved Hjælp af Assessorer. Mit Raad til ham skal være:

Tag ikke mod Gave,
bøj ikke Retten,

og adskillige andre Smaating, som jeg endnu har paa Hjerte, men som til sin Tid vil komme for Dagen, til Nytte for Sancho og til Gavn for den Ø, han maaske skal styre som Statholder."

Saa vidt var Hertugen, Hertuginde og Don Quixote naaet i deres Samtale, da de hørte mange Stemmer og en stor Larm i Slottet; og pludselig kom Sancho styrtende ind i Salen, meget bange og med et Viskestykke om Halsen som Barberserviet, og efter ham en Mængde Tjenere (eller rettere sagt Kokkedrenge) og andre af det lavere Tjenerskab, hvoraf en bar en Strippe med Vand, som efter dets Farve og Skidenhed at dømme så ud til at være Skyllvand. Han med Strippen fulgte og forfulgte

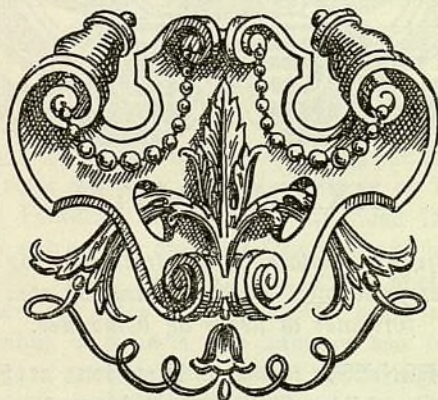
Sancho og gjorde sig al mulig Umage for at fastholde og binde den under Skægget paa ham, mens en anden Kokkedreng gjorde Mine til at vaske hans Skæg. „Hvad er der paa Færde, Børn?“ spurgte Hertuginde; „hvad har I for? Hvad vil I denne gode Mand? Betænker I vel, at han er udnævnt til Statholder?“ Hertil svarede den Kokkedreng, der spillede Barberens Rolle: „Denne Herre vil ikke lade sig vaske, som det er Skik og Brug, og som vor naadige Herre Hertugen og hans egen Herre har gjort.“ „Jo, jeg vil,“ svarede Sancho meget opbragt; „men jeg kræver, at det skal ske med et renere Klæde, klarere Vand og Hænder, der ikke er saa snavsede. Thi Forskellen mellem min Herre og mig er ikke saa stor, at han skal vaskes i Englevand og jeg i Djævlulud. Landsens Skik og store Herrers Sædvaner kan være ret gode, naar de ikke falder nogen til Last; men den Maade, hvorpaa man her vasker Skæg, er værre end at kilde sig paa Ryggen som de bodfærdige, der er paa Valfart. Mit Skæg er rent og trænger ikke til den Slags Forfriskelser, og den, som nærmer sig for at vaske mig eller blot røre et Haar paa mit Hovede, jeg mener: i mit Skæg, ham skal jeg, med Respekt at sige, give saadan et Slag med min knyttede Næve, at den skal blive siddende i Hjerne-kassen paa ham. Thi slige Cere-mónier og Indsæbninger forekommer mig snarere at være Drille-rier end høflig Behandling.“ Hertuginde var ved at dø af Lat-ter, da hun så Sanchos Vrede og hørte, hvad han sagde. Men Don Quixote fandt ikke meget Behag i at se ham indhyllet i et snavset, plettet Viskestykke og omringet af saa mange Kokke-dreng. Han bukkede altsaa meget dybt for det hertugelige Par, ligesom for at bede om Tilladelse til at tale, hvorpaa han med rolig og alvorlig Røst tiltalte Pakket: „Hej da, I ædle Herrer, lad dette unge Menneske være i Fred, og gaa den Vej, I kom fra, eller om I har Lyst, andetsteds hen. Min Vaabendrager er lige saa renlig som nogen anden, og de Stripper dør er for smaa og for snævre Krus for ham. Følg derfor mit Raad, og lad ham i Ro, for hverken han eller jeg forstaar Spøg.“ Sancho tog ham Ordet af Munden og vedblev i hans Sted: „Ih nej, kom blot og driv eders Spas med Landstrygeren, saa skal I se: Jeg finder mig lige saa lidt i det, som det nu er Nat. Bring en Kam hid, eller hvad I ellers vil, og strig mit Skæg, og hvis I faar det

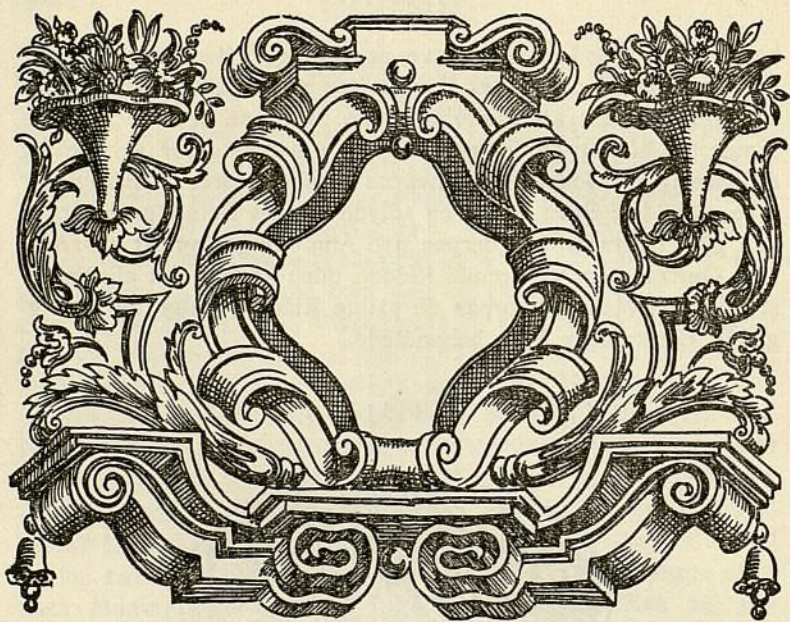
mindste urenlige ud af det, saa maa I partere mig." Uden at kunne betvinge sin Latter sagde Hertuginde: „Sancho Panza har Ret i alt, hvad han har sagt, og vil have Ret i alt, hvad han kan sige. Han er ren og behøver, som han siger, ikke at vaskes, og naar denne Brug hos os ikke staar ham an, godt, saa er Mands Villie Mands Himmerig; særlig da I, som Renlighedens Tjenere, har været saa overmaade skødesløse og letsindige, for ikke at sige uforskammede, at nærme eder slig en Person og sligt et Skæg med Strippe, Trækar og Viskestykke til et Skænkebord i Stedet for med Bækken og Kam af purt Guld og tyske Lærredsservietter. Men I er nu engang simple og uvorne Sjæle og kan, som de Skurke I er, ikke lade være at vise det Nag, I nærer til vandrende Ridders Vaabendragere." De skælmske Tjenere, ja, selv Hushovmesteren, der var kommet ind sammen med dem, troede, at Hertuginde havde talt i fuldt Alvor. De tog derfor Viskestykket af Sancho og gik ganske bestyrte, næsten skamfulde, ud og lod ham staa. Da Sancho nu så sig befriet af denne efter hans Mening overordentlig store Fare, kastede han sig paa Knæ for Hertuginde og sagde: „Af store Damer kan man vente stor Gunst. Den, som Deres Velbyrdighed har vist mig i Dag, kan jeg aldrig gengælde med andet end Ønsket om at blive slaaet til vandrende Ridder for at tilbringe hele min Levetid med at tjene saa høj en Frue. Jeg er Bonde og hedder Sancho Panza; jeg er gift, har Børn og tjener som Vaabendrager. Kan jeg med noget af alt dette tjene Deres Højhed, saa skal jeg tøv mindred med at adlyde, end Deres Herlighed med at befale." „Man ser tydeligt, Sancho," sagde Hertuginde, „at I har lært Høflighed i Høflighedens egen Skole. Det vil sige: det er godt at se, at I er blevet næret ved Hr. Don Quixotes Barm, der visselig er al Høfligheds Perle og alle Ceremoniers Blomst eller Ceremoniers, som I siger. Held følge en saadan Herre og en saadan Tjener! Den ene som Polarstjernen for det vandrende Ridderskab, den anden som Ledestjerne for vaabendragerlig Troskab. Staa op, Ven Sancho, jeg vil gengælde eders Høflighed ved at forandle, at min Gemal, Hertugen, saa hurtigt som muligt opfylder sit Løfte om at gøre eder til Statholder."

Hermed endte Samtalen. Don Quixote gik hen for at holde Middagshvil, og Hertuginde bad Sancho om, hvis han ikke

havde altfor stor Lyst til at sove, at tilbringe Eftermiddagen sammen med hende og hendes Turner i en meget kølig Sal. Sancho svarede, at skønt han virkelig havde for Vane at sove fire-fem Timer til Middag om Sommeren, vilde han dog for at vise sig elskværdig til Gengæld for hendes Godhed gøre alt muligt for ikke at falde i Søvn i Dag og adlyde hendes Befaling. Hvorpaa han gik. Hertugen gav derpaa nye Anordninger om at behandle Don Quixote som vandrende Ridder, uden at vige det allermindste fra den Maade, hvorpaa de gamle Riddere ifølge de foreliggende Beretninger blev behandlede.

HER ENDER SJETTE BOG

XXXIII. KAPITEL

*Om den fornøjelige Samtale, som Hertuginde og hendes smaa
Terner førte med Sancho Panza, og som nok
fortjener at læses og bemærkes.*

DERNÆST fortæller Historien, at Sancho denne Gang ikke fik nogen Middagssøvn, men efter at have spist begav sig til Hertuginde, for saaledes at opfylde sit Løfte. Da hun fandt saa stort Behag i hans Underholdning, bad hun ham sætte sig paa en lav Stol ved hendes Side, skønt han af lutter Høflighed ikke var at bevæge dertil. Men Hertuginde sagde til ham, at han skulde tage Plads som Statholder og tale som Vaabendrager, skønt hvert af disse Embeder allerede gjorde ham værdig til at indtage selv Cid Ruy Diaz', den store Stridsmands, Sæde. Sancho trak ydmyg Hovedet ned mellem Skuldrene og satte sig, og alle Hertuginde's Frøkener og Hovmesterinder slog Kreds om ham og ventede spændte og i dyb Tavshed paa, hvad

han vilde sige. Imidlertid blev Hertuginde dog den, som talte først, og hun sagde følgende: „Nu, da vi er alene her og ingen kan høre os, såå jeg gerne, om Hr. Statholderen vilde forskaffe mig Klarhed i visse Tvivlsspørgsmaal, der er opstaaede hos mig ved Læsningen af den Historie om den store Don Quixote, som allerede foreligger i Trykken. Den ene af disse Tvivl er den: hvorledes kunde den gode Sancho, der aldrig havde set Dulcinea, jeg mener Fru Dulcinea af Toboso, og ligesaa lidt bragt hende Hr. Don Quixotes Brev, da det jo blev liggende i Tegnebogen i Sierra Morena, fordriste sig til at opdigte et Svar og den Historie om, at han havde fundet hende i Færd med at sigte Hvede, eftersom det jo altsammen blot var et Skælmsstykke og en Løgn og saa skadeligt for den uforlignelige Dulcineas gode Rygte — altsammen noget, som ikke stemmer med en brav Vaabendragers Stilling og Troskab?“ Efter at have hørt disse Ord rejste Sancho sig fra Stolen uden at svare nogetsomhelst, listede med bøjet Ryg og Tømmelfingeren paa Læberne rundt i hele Salen, løftede det ene Tapet efter det andet i Vejret, satte sig derpaa atter og sagde: „Nu, min Frue, da jeg har set, at der ikke er nogen, der staar paa Lur, og at det ikke er en Fælde, vil jeg uden Frygt og Forskrækkelse besvare alt, hvad De *har* spurgt, og hvad De *vil* spørge mig om. Det første, jeg da har at sige, er, at jeg anser min Herre Don Quixote for en uhelbredelig Nar, skønt han undertiden siger Ting, som efter min, ja, endog efter alle deres Mening, som hører paa ham, er saa forstandige og sammenhængende, at Satan selv ikke kunde sige dem bedre. Men trods alt dette anser jeg det dog for sandt og upaatvivleligt, at han er forrykt. Da jeg nu er overbevist derom, saa tør jeg ogsaa vove at binde ham noget paa Ærmet, som der hverken er Fornuft eller Mening i, saadan som Svaret paa hint Brev og den Historie for en seks-otte Dage siden, som endnu ikke staar i nogen Bog, nemlig den om Fru Dulcineas Fortryllelse. Thi jeg har faaet ham til at tro paa, at hun er fortryllet, skønt det ikke er mere sandt, end at Vand løber opad Bjerget.“ Hertuginde bad ham give hende en Beretning om denne Fortryllelse eller Skælmsstreg, og Sancho fortalte hende det hele nøjagtigt saaledes, som det var foregaaet; Tilhørerne fandt ikke ringe Fornøjelse deri. Derpaa fortsatte Hertuginde med sine Spørgs-

maal paa følgende Maade: „Som en Følge af det, den gode Sancho her har fortalt mig, er der opstaaet en Tvivl i min Sjæl, og den flagrer frem og tilbage og hvisker mig i Øret: siden Don Quixote af Mancha er en Nar, en Sværmer og en Gæk, og Sancho Panza, hans Vaabendrager, véd det og desuagtet tjener ham, følger med ham og stadig sætter Lid til hans tomme Løfter, saa maa han sikkert være en langt større Nar og Gæk end sin Herre. Og da det nu virkelig forholder sig saaledes, er det ilde betænkt af dig, Fru Hertuginde, at give denne Sancho Panza en Ø at regere over. Thi hvordan skal den, som ikke har Forstand nok til at passe paa sig selv, vel kunne styre og have Opsyn med andre?“ „Ved Gud, Frue,“ svarede Sancho, „denne Tvivl er ikke noget mislykket Foster. Befal den blot at tale tydeligt, eller hvordan den ellers vil; thi jeg indser nok, at den taler Sandhed; og var jeg fornuftig, havde jeg for længe siden forladt min Herre. Men det er nu engang min Skæbne, det er mit Uheld: jeg kan ikke lade være, jeg maa følge ham overalt. Vi er fra samme By, jeg har spist hans Brød, og jeg holder af ham, han er taknemmelig, han har foræret mig sine Æseler; men først og fremmest er jeg trofast, og derfor er det utænkeligt, at vi nogen- sinde skulde kunne skilles af nogen anden end af Graveren med hans Skovl og Spade. Naar Deres Højmodighed altsaa ikke har Lyst til at give mig det lovede Statholderskab —, godt, saa siger vi det! Thi Gud har skabt mig af Støv, og det kunde jo være, at det blev til Baade for min Sjæl, om jeg gik Glip af det. Thi skønt jeg er taabelig, forstaar jeg dog det Ordsprog, der siger, at det var et Uheld for Myren, at den fik Vinger: Det kunde jo da hændes, at Vaabendrageren Sancho hurtigere kom i Him- melen end Statholderen Sancho. Vi bager lige saa godt Brød her i Landet som i Frankrig, og i Mørke er alle Katte graa; det Menneske er ulykkeligt nok, som endnu er fastende Klokken to om Eftermiddagen; der findes ikke nogen Mave, der er en Tom- me større end en anden, saa at man, som der staar i Ordsproget, kun kan stoppe den med Hø og Halm; Gud mætter og sørger for Markens Fugle; og fire Alen groft Klæde fra Cuenca varmer mere end fire Alen fint Klæde fra Segovia; og naar vi skal gaa al Kødets Gang, bliver Vejen lige saa trang for Fyrsten som for Daglejerer; og skønt Paven staar saa meget højere end Kirke-

sangeren, trænger den førstes Lig ikke til flere Fod Jord end den andens; og naar vi bliver puttet ned i Graven, trækker vi alle Lemmerne sammen, eller andre trykker os sammen, hvad enten vi vil eller ikke; og saa god rolig Nat! Og jeg siger endnu en Gang, hvis Deres Herlighed ikke vil gøre mig til Statholder over en Ø, fordi jeg er en Dumrian, saa vil jeg ikke græmme mig derover, fordi jeg er en fornuftig Mand. Og jeg har altid hørt sige, at Djævelen sidder paa Lur bag ved Korset, og det er ikke alt Guld, der skinner, og de hentede Bonden Vamba frem bag Okserne, Ploven og Okseaaget for at gøre ham til Konge af Spanien, og Rodrigo hentede de midt imellem hans Guldbrogede, Forlystelser og Rigdomme for at kaste ham i Ormegaarden, hvis Versene i de gamle Romancer da ikke lyver.“ „Og sikkert og vist er det, at de ikke lyver!“ indskød her Matronen, Doña Rodriguez, som var imellem Tilhørerne; „thi der findes en Romance, som siger, at de kastede Kongen levende ned i en Grav fuld af Tudser, Slinger og Firben, og at Kongen endnu to Dage efter med ynkelig og svag Stemme sang nede i Graven:

Ak, de æder alt, de æder
det, hvormed jeg mest har syndet.

Og følgelig har Herren ganske Ret, naar han siger, at han hellere vil være Bonde end Konge, naar de skal ædes op af Kryb.“ Hertuginde kunde ikke bare sig for at le over sin Hovmesterindes Enfoldighed og ikke lade være at undre sig over Sanchos Tale og Ordsprog. Hun sagde til ham: „Den gode Sancho véd jo meget vel, at en Ridder maa stræbe efter at holde de Løfter, han én Gang har givet, om det saa skulde koste ham hans Liv. Hertugen, min Herre og Gemal, hører ganske vist ikke til de vandrede Riddere, men Ridder er han ikke desto mindre, og derfor vil han ogsaa holde sit Ord angaaende den udlovede Ø til Trods for hele Verdens Nid og Ondskab. Vær derfor ved frisk Mod, Sancho; førend I aner det, vil I sidde paa eders Øs og eders Embedes Herskersæde og i Haanden holde Sceptret over eders Statholderskab, som I ikke vilde bytte bort for et andet af lutter Guld og Juveler. Det eneste, jeg vil raade eder til, er nøje at overveje, hvorledes I som Statholder bør regere eders Undersaat-

ter.“ „Hvad det angaar at regere dem godt,“ svarede Sancho, „saa behøver man ikke at raade mig til det; thi jeg er af Naturen godhjertet og har Medlidenhed med de fattige;

den, som maa slide, maa koge og bage,
ham skal du Brødet af Munden ej tage.

Men ved Korsets hellige Tegn, der er ingen, der skal komme mig med falske Terninger. Jeg er en gammel Jagthund og forstaar mig paa ethvert Ho og Hallo, kan ogsaa i rette Tid gnikke mig Sønnen af Øjnene og finder mig ikke i, at nogen prøver paa at stikke mig Blaar i dem, for jeg véd, hvor Skoen trykker. Det vil sige, at jeg stedse vil række de gode en rund og aaben Haand, men de slette skal ikke sætte deres Ben hos mig. Jeg synes, at ved Statholderskab og Regering kommer det mest an paa Begyndelsen, og det kunde være, at jeg efter at have været Statholder i fjorten Dage vilde være saa fornøjet med mit Embede, at jeg blev helt opsat paa at beholde det og forstod mig bedre paa at regere end paa at forrette det Markarbejde, jeg er opdraget til.“ „I har Ret, Sancho,“ sagde Hertuginde, „ingen er Mester, naar han bliver født, og det er af Mennesker, man gør Biskopper, ikke af Sten. Men for at komme tilbage til vor tidligere Samtale om Fru Dulcineas Fortryllelse, saa anser jeg det for afgjort og mere end bekræftet, at det Indfald, Sancho fik: at gøre Nar ad sin Herre og bilde ham ind, at denne Bondepige var Dulcinea, og naar han ikke kendte hende, saa maatte Grunden dertil være, at hun var fortryllet, altsammen virkelig var et Paafund af de Troldmænd, der forfølger Hr. Don Quixote. Thi fra paalidelig Kilde har jeg faaet sikker og tilforladelig Efterretning om, at den Bondepige, der gjorde Springet op paa Æselet, var og er Dulcinea af Toboso, og at den gode Sancho, som troede, han var Bedrageren, i Virkeligheden er den bedragne. Om denne Kendsgerning kan man lige saa lidt tvivle som om alt, hvad man aldrig har set. Ja, Hr. Sancho Panza maa vide, at vi ogsaa her til Lands har Troldmænd, som nærer megen Godhed for os og oprigtigt, uden nogen Art af Forstillelse eller Rænker, siger os alt, hvad der foregaar i Verden. Og I kan tro mig, Sancho, Bondepigen, der sprang paa Æselet, var og er virkelig Dulcinea

af Toboso og er ligesaa meget fortryllet som hendes Moder, der fødte hende til Verden. Og engang, naar vi mindst venter det, vil vi sikkert faa hende at se i hendes rette Skikkelse, og saa vil Sancho blive draget ud af den Vildfarelse, hvori han nu er hildet.“ „Alt det er meget muligt,“ sagde Sancho Panza, „men saa kan jeg heller ikke længere tvivle om alle de mærkelige Ting, som min Herre fortalte, han havde set i Montesinos' Hule, hvor han sagde, at han havde set Fru Dulcinea af Toboso i den samme Dragt og Paaklædning, som jeg fortalte, jeg havde set hende i, da jeg for min personlige Fornøjelses Skyld fortryllede hende; men lige det modsatte har vel været Tilfældet, da man hverken kan eller bør formode, at min stakkels Forstand paa et Øjeblik har kunnet smede et saa listigt Paafund. Jeg kan heller ikke tro, at min Herre skulde være saa stor en Nar, at han som Følge af en saa mager og elendig Forsikring som min vilde lade sig binde noget paa Ærmet, der strider imod al menneskelig Fornuft. Imidlertid vilde det dog ikke være billigt, min Frue, om Deres Godhed derfor vilde anse mig for et onskabsfuldt Menneske; thi et Fæhovede som jeg kan ikke være forpligtet til at kende afskyelige Troldmænds Tanker og nedrige Paafund. Jeg opfandt Historien for at undgaa at blive skældt ud af min Herre Don Quixote, og ikke for at fornærme ham; og dersom det er faldet omvendt ud, saa lever der en Gud i Himmelen, som kender Hjerterne.“ „Ja, det er rigtigt,“ sagde Hertuginde; „men sig mig nu, Sancho, hvorledes forholdt det sig egentlig med Montesinos' Hule? Det vilde jeg gerne vide noget om.“ Derpaa fortalte Sancho hende Ord for Ord, hvad der allerede er berettet om dette Eventyr. Og da Hertuginde havde hørt det, sagde hun: „Af denne Tildragelse kan man slutte, at naar den store Don Quixote siger, at han saå den samme Bondepige dør, som Sancho saå komme fra el Toboso, saa maa det uden Tvivl være Dulcinea, og endvidere, at Troldmændene her paa Egnen er meget hurtige og følger alt med den største Opmærksomhed.“ „Det mener jeg med,“ svarede Sancho Panza; „naar Fru Dulcinea af Toboso er fortryllet, saa maa hun tage Skade for Hjemgæld. Men jeg vil ikke give mig i Kast med min Herres Fjender, som maa være alt for talrige og onskabsfulde. Sandt er det, at den, jeg saå, var en Bondepige,

og jeg holdt hende for at være en Bondepige og tog hende, som sagt, for en Bondepige; og hvis det alligevel var Dulcinea, saa bør det ikke gaa paa min Kappe eller regnes mig til Last, og den, der gør det, ham skal jeg lære noget andet. Nu kan Folk bare komme med deres Talemaader og ved enhver Lejlighed sige: Det har Sancho sagt, det har Sancho gjort, Sancho kom, Sancho gik — som om Sancho var, jeg véd ikke hvem, og ikke den samme Sancho, der allerede løber hele Verden rundt i Bøger, saaledes som Sansó Carrasco har fortalt mig, et belæst Hovede, en Mand, som de har gjort til Baccalaureus i selveste Salamanca, og slige Karle, véd jeg, lyver ikke, undtagen naar de netop har Lyst til det eller kan have ganske særlig Gavn af det. Altsaa skal der blot ikke komme nogen og binde an med mig! Jeg har indlagt mig et godt Rygte, og da jeg har hørt min Herre sige, at et godt Navn er mere værd end stor Rigdom, saa kan man jo bare foreløbig gøre Statholderskabet parat til mig, saa skal man se Mirakler. Thi den, der har været en god Vaabendrager, bliver ogsaa en god Statholder.“ „Ak, hvad den gode Sancho dør har sagt,“ sagde Hertuginen, „er lutter catoniske Sentenser, eller i det mindste som grebet „*Verrinus Michael florentibus occidit annis*“ lige ud af Sjælen. Ja, sandelig, sandelig, for at tale paa hans egen Vis: Under en daarlig Kappe fjæler sig ofte en god Dranker.“ „Sandelig, Frue, om jeg nogensinde har drukket for Lyst,“ sagde Sancho, „for Tørst, ja, det vil jeg ikke sige mig fri for, thi jeg er slet ingen Hykler. Jeg drikker, naar jeg er tørstig; men naar jeg ikke er det, og man alligevel byder mig noget at drikke, gør jeg det for ikke at synes jomfrunalsk eller tølperagtig; thi den maatte jo have et Hjerte af Sten, der kunde nægte at gøre en god Ven Besked, naar han drikker én til. Jeg trækker Bukser paa, men jeg gør dem ikke snavsede; jeg drikker, men jeg bælger ikke; saa meget mindre som de vandrende Ridderes Vaabendragere i Almindelighed kun drikker Vand, fordi de stadig vandrer gennem Bjergskove, Lunde og Marker og over Klipper og Tinder, uden at faa saa meget som en Taar Vin i Almissee, om de saa vilde give et Øje for den.“ „Det tror jeg gerne,“ sagde derpaa Hertuginen, „og nu kan Sancho gaa hen og sove; vi tales siden ved, og jeg skal træffe de fornødne Anstalter til, at man saa hurtigt som muligt gør Statholderskabet

parat til ham, som han siger.“ Sancho kyssede paa ny Hertuginde Hænder og bad hende bevise ham den Naade at sørge godt for hans Rucio, da den var hans Hjerter og Sjæl, hans Øjsten. „Hvad er det for en Rucio?“ spurgte Hertuginde. „Mit Æsel,“ svarede Sancho, „men for ikke at nævne den ved dette Navn kalder jeg den sædvanligvis for Rucio (Mester Graa). Jeg bad Fru Hovmesterinde den om at sørge for ham, dengang jeg kom her til Slottet, men hun blev saa opbragt derover, som om jeg havde sagt, at hun var hæsleg eller gammel, skønt det dog maatte være meget mere passende og naturligt for Hovmesterinde at give Æselerne deres Foder end at strunke rundt i Slottets Gemakker. Gud skal vide, at en Herremand i min Landsby engang stod paa daarlig Fod med disse Damer!“ „Saa maa det ogsaa have været en grov Bondeknekt,“ sagde Hovmesterinde Doña Rodriguez; „havde han været Herremand eller af ædel Byrd, saa vilde han have hævet os op over Maanens Spidser og Stjernerne.“ „Ikke mere derom!“ sagde Hertuginde; „Doña Rodriguez skal tie stille, og Hr. Panza kan være ganske ubekymret: Jeg paatager mig at pleje Rucio; thi da han er Sanchos Kæledægge, vil jeg vogte ham som et Klenodie og sørge for ham som for mit Skødebarn.“ „Det er nok, naar han blot staar i Stalden,“ sagde Sancho, „thi hverken han eller jeg er værdige til blot et eneste Øjeblik at være i Deres Naades Skød, og det vilde jeg lige saa lidt tillade, som at nogen stak mig med en Dolk. Selvom min Herre siger, at naar det gælder Høfligheder, saa taber man snarere Spillet ved at give et Kort for lidt end ved at give et for meget, saa maa man dog stedse holde Maade og gaa varsomt til Værks, naar det drejer sig om æselagtige og langørede Høfligheder.“ „Sancho skal føre ham med sig til sit Statholderskab,“ sagde Hertuginde, „og der kan han pleje ham, som han vil, ja, endog fritage ham for alt Arbejde.“ „Fru Hertuginde,“ sagde Sancho, „Deres Naade maa ikke tro, at De har overdrevet i, hvad De der har sagt. Jeg har i mine Dage set baade to Æseler og endda flere komme til Statholderskaber, saa det er just ikke noget nyt, om jeg tager mit med mig.“ Sanchos Ord fik paany Hertuginde til at le og mere sig. Hun sendte ham til Hvile og gik selv til Hertugen for at fortælle ham, hvad der var forefaldet imellem hende og

Sancho. Derpaa lagde de en Plan og aftalte med hinanden at træffe Anstalter til at spille Don Quixote et Puds, der var herligt og ganske i Ridderbøgernes Stil, i hvilken de spillede ham endnu mange andre Puds, der alle var saa sagkyndigt og snildt udtænkte, at de udgør de bedste Eventyr, der forekommer i denne store Historie.

XXXIV. KAPITEL

Der fortæller, hvorledes man fik Underretning om, paa hvilken Maade den uforlignelige DULCINEA skulde løses af sin Fortryllelse, hvilket er et af de prisværdigste Eventyr i denne Bog.

Det var ikke nogen ringe Fornøjelse, Hertugen og Hertuginde fandt i deres Samtale med Don Quixote og Sancho Panza. Og de blev derved bestyrkede i deres Forsæt, at spille dem et Par lystige Puds, der skulde have Skin og Udseende af at være Eventyr, og det, som Sancho Panza havde fortalt om Montesinos' Hule, gav dem Materiale til et af ganske ejendommelig Art. Men det, Hertuginde undrede sig allermest over, var, at Sancho kunde være saa ualmindelig enfoldig, at han tilsidst endog ansaa Dulcineas Fortryllelse for en usvigelig Sandhed, skønt han selv havde været Troldmanden og Opfinderen af hele denne Historie. Da de nu havde givet deres Folk Anvisning paa alt, hvad de skulde foretage sig, anstillede de efter seks Dages Forløb en Jagt paa Sturvildt, med saa mange Over- og Underjægere, som ellers kun en kronet Konge havde kunnet tage med i sit Følge. De tilbød Don Quixote en Jagtdragt, og Sancho en anden af det fineste grønne Klæde; men Don Quixote tog ikke imod sin, fordi han allerede næste Dag maatte vende tilbage til Vaabnernes barske Haandtering og hverken kunde medføre Klædekasser eller Skabe. Men Sancho modtog sin med det Forsæt at gøre den i Penge ved første givne Lejlighed.

Da nu den ventede Dag brød frem, iførte Don Quixote sig sin Rustning; Sancho trak derimod sin Jagtdragt paa, besteg Ru-

DON QUIXOTE og SANCHO hylder Hertugen.

cio, so
ham e
viste s
og Ar
vilde
mellen
Stand
Jagter
ene ik
nenes
Haanc
svin p
og stil
uden
uden
Nepp
Sider,
af Jæ
sende
Quixo
det og
samme
vilde
havde
ken, d
alle K
ham i
i en C
hans
hænge
den. I
blev s
vilde
at ud
saa fo
at et
blev V
af de

Don

cio, som han ikke kunde faa sig til at forlade, selv om man gav ham en Hest, og blandede sig i Jægerne Skare. Hertuginde viste sig, prægtigt klædt; Don Quixote holdt af lutter Høflighed og Artighed hendes Pasgænger ved Tøjlen, skønt Hertugen ikke vilde tillade det. Omsider kom de ind i en Skov, der strakte sig mellem to meget høje Bjerge, og efter at de forskellige Poster, Stande og Veksler var besatte, og Jægerne var fordelte, begyndte Jagten her med saa græsselig Tummel, Hujen og Skrigen, at den ene ikke kunde høre den anden for Hundenes Gøen og Valdhornenes Klang. Hertuginde steg af; med et skarpt Jagtspyd i Haanden stillede hun sig paa en Post, hvor hun vidste, at Vildsvin plejede at veksle. Ogsaa Hertugen og Don Quixote steg af og stillede sig ved Siden af hende. Sancho tog Stade bagved dem uden at stige ned af Rucio, som han ikke vovede at lade være uden Beskyttelse, for at der ikke skulde tilstøde den noget Uheld. Neppe havde de stillet sig paa Post med talrige Tjenere til begge Sider, før en uhyre Vildorne, omringet af Hundene og forfulgt af Jægerne, styrtede frem imod dem, tænderskærende, hvæssende sine Hugtænder og sprøjtende Skum ud af Gabet. Da Don Quixote blev den vår, tog han Skjoldet paa Armen, drog Sværdet og traadte frem for at lade den rende imod ham, og det samme gjorde Hertugen med sit Jagtspyd. Men Hertuginde vilde være kommet dem alle i Forkøbet, hvis Hertugen ikke havde holdt hende tilbage. Sancho derimod lod sin Rucio i Stikken, da han fik Øje paa det mægtige Dyr, gav sig til at løbe af alle Kræfter og søgte at klatre op i en høj Eg, men det lykkedes ham ikke; thi da han omtrent var kommet midtvejs og greb fat i en Gren for at naa op i Toppen, var hans Lykke saa lille og hans Vanheld saa stort, at Grenen brast, og han i Faldet blev hængende ved en Knast i Træet uden at kunne naa ned til Jorden. Da han nu så sig i denne Stilling, hans grønne Jagtdragt blev sønderrevet, og det forekom ham, at det glubende Bæst vilde kunne naa op til ham, hvis det kom derhen, begyndte han at udstøde saa græsseligt et Skrig og raabe om Hjælp med saa forfærdelige Vræl, at alle, som hørte og ikke så ham, troede, at et glubende Dyr allerede havde Tænderne i ham. Imidlertid blev Vildornen med de mægtige Hugtænder endelig gennemboret af de talrige Jagtspyd, man strakte frem imod den, og da Don

Quixote vendte Hovedet om efter Sanchos Skrig, såå han ham hænge i Egen med Hovedet nedad, og ved Siden af ham stod Rucio, der ikke var veget fra ham i hans Elendighed. Sidi Hamet siger ogsaa, at han sjældent har set Sancho uden Æselet og Æselet uden Sancho, saa stærkt var det Venskab og den Tro-skab, de altid nærede for hinanden. Don Quixote gik derhen og trak Sancho ned fra Træet; da denne såå sig i Frihed nede paa den faste Jord, betragtede han sin Jagtdragt med dens slemme Rifter, og det skar ham i Sjælen, thi han ansaa sin Dragt for at være lige saa god som et Riddergods. Derpaa lagde man den mægtige Vildorne, prydet med Rosmarinduske og Myrtegrene som et Sejrsbytte, tværs over et Pakæsel og bragte det til et stort Jagttelt, der var rejst midt i Skoven. Her fandt man allerede Taffelet dækket og Maaltidet beredt, saa prægtigt og stor-slaaet, at det aflagde tydeligt Vidnesbyrd om Værtens høje Værdighed og Pragtlyst. Sancho viste Hertuginde de gabende Rifter i den sønderrevne Dragt og sagde: „Dersom dette havde været en Hare- eller Bekkasinjagt, havde min Dragt ikke været i en saa ussel Tilstand. Jeg kan ikke begribe, hvilken Fornøjelse man kan have af at vente paa saadan et Bæst, som, hvis det træffer én med en af sine Hugtænder, kan skille én ved Livet. Jeg kan huske, at jeg engang har hørt en gammel Romance synge, hvor der staar:

Gid du maa af Bjørne ædes,
ret som Fávila den høje.“

„Denne Fávila var en gotisk Konge, der blev ædt af en Bjørn, da han var paa Jagt,“ sagde Don Quixote. „Det er jo det, jeg siger,“ svarede Sancho; „jeg kan ikke lide, at Konger og Fyrster skal udsætte sig for den Slags Farer udelukkende for deres Fornøjelses Skyld; og det forekommer mig ikke engang, at det kan være nogen Fornøjelse, da det kun bestaar i at dræbe et Dyr, som aldrig har gjort noget ondt.“ „Dér tager I fejl, Sancho,“ gen-mælede Hertugen; „thi Jagten paa Sturvildt er en Legemsøvelse, der er mere nødvendig for Konger og Fyrster end nogen anden. Jagten er et Billede paa Krigen: dér bruges List, Rænker og Baghold for at besejre Fjenden, medens man sikrer sig selv; dér dør man den strengeste Kulde og utaalelig Hede, man fordri-

ver Lediggang og Søvn; og den, som dyrker Jagten, styrker sin Kraft og gør sine Lemmer smidige — kort sagt, det er en Legemsøvelse, som fornøjer mange og ikke skader nogen. Det allerbedste er endda, at den ikke er for alle, som de andre Former for Jagt, undtagen Falkejagten, der ogsaa kun er for Konger og store Herrer. Følgelig, min kære Sancho, maa I ændre eders Anskuelse herom; og naar I engang bliver Statholder, saa bør I flittigt gaa paa Jagt, og I skal se, at den giver eder hundrede Mark for hver én, I lægger ud.“ „Nej, holdt,“ sagde Sancho; „en god Statholder bliver smukt hjemme.

Mig faar man ej frem,
før brak jeg Benet og blev i mit Hjem.

Det vilde se artig ud, naar der kom Folk til ham i Forretninger, trætte og mødige efter at have maattet opsøge ham, og han saa var ude at forlyste sig i Skoven. Saadan en Regering kunde der da aldrig komme noget godt ud af! Jagt og anden Tidsfordriv er minto snarere for Dagdrivere end for Statholdere. Det, jeg agter at forlyste mig med, er at spille Femkort paa de fire store Festdage og Kegler om Søndagen og paa de smaa Helligdage; for alle disse Jagter og Fangster er ikke min Sag og betynger min Samvittighed.“ „Gud give, det maa ske, Sancho,“ sagde Hertugen, „thi

Fra Sige til Gøre
er lang Vej at køre.“

„Lad den være saa lang, den vil,“ svarede Sancho, „af en god Betaler kræver man ikke Pant, og

Bedre vil dig Herrens Naade
end dit aarle Virke baade.

Maven nærer Fødderne, og ikke Fødderne Maven. Dermed mener jeg, at naar Gud staar mig bi, og jeg handler efter bedste Vidende og Samvittighed, saa vil jeg under min Regering sikkert kunne finde den rette Vej bedre end en Jagtfalk. Man behøver blot at putte mig Fingeren i Munden og se, om jeg bider til eller ej!“ „Gud og alle hans Helgener forbande dig, fordømte San-

cho," sagde Don Quixote; „naar skal dog, som jeg mangel Dag har sagt dig, den Dag komme, da jeg skal høre dig udtale en klar og sammenhængende Sætning uden alle disse Ordsprog? Lad dog den Dumrian gaa sin Vej, Deres Højheder! Han vil pine Sjælen ud af Livet paa Dem, mine Herskaber, male den itu, ikke mellem to M llestene, men mellem to Tusinde Ordsprog, som han vil anbringe saa passende og fremkomme saa belejligt med, at Gud maa forbarme sig over ham — og over mig med, hvis jeg vilde høre paa dem!“ „Skønt Sancho Panzas Ordsprog er talrigere end den græske Komturs,“ bemærkede Hertuginden, „fortjener de dog ikke mindre Ros paa Grund af deres Korthed og Fyndighed. Jeg for min Del kan i hvert Fald sige, at jeg finder mere Fornøjelse i dem end i andre, selv om disse andre er bedre valgt og anbragt paa mere passende Maade.“

Under disse og andre fornøjelige Samtaler begav de sig ud af Teltet og ind i Skoven; Dagen gik til Ende med at se til forskellige opstillede Garn, og Natten brød frem. Aftenen var dog ikke saa klar og rolig, som Aarstiden ellers fører det med sig; thi det var midt om Sommeren. Snarere medførte den en vis Skumring, der var meget fordelagtig for den Plan, som det hertugelige Par havde lagt. Thi da det nu var blevet Aften, lige inden Tusmørket faldt paa, syntes Skoven med ét at staa i lys Lue i alle fire H rner, og pludselig hørtes hist og her, fjernt og n r, utallige Trompeter og anden krigerisk L rm som af talrige Rytterskarer, der kom dragende. Skindet af Ilden og Lyden af de krigeriske Instrumenter blændede øjnene og d vede  rene paa alle de tilstedeværende, ja, paa alle dem, der befandt sig i Skoven. Straks derpaa hørte man et tusindstemmigt La-Allah-il-Allah, det Raab, Maurerne udstøder, naar de gaar til Kamp. Trompeter og Sinker skingrede, Trommer dr nede og Piber hvinede, alle næsten paa  n Gang og det saa uophørligt og heftigt, at man ikke maatte have været ved sine fulde fem, om man ikke var gaaet fra sine fulde fem ved at høre denne forvirrede Samklang af saa mange forskellige Instrumenter. Hertugen blev ganske ude af sig selv, Hertuginden  ngstelig, Don Quixote meget forundret; Sancho rystede, ja, endog de, som var inde i Sagen, blev forskrækkede. Med den Frygt, de følte, fulgte en dyb Stilhed, og med denne en Postillon, der klædt som Djævel kom

ridende og holdt stille foran dem; i Stedet for at blæse i et Posthorn tudede han i et uhyre stort udhulet Oksehorn, der gav en hæst skurrende, uhyggelig Tone fra sig. „Hejda, Broder Kurer,“ raabte Hertugen, „hvem er I, og hvor skal I hen?“ Kureren svarede med græsselig, skingrende Røst: „Jeg er Djævelen, og jeg søger Ridder Don Quixote af Mancha. De Folk, som kommer dragende hist henne, er seks Eskadroner Troldmænd, som fører den uforlignelige Dulcinea af Toboso afsted paa en Triumfvogn; hun kommer fortryllet herhid sammen med den tapre Franskmand Montesinos, der vil give Don Quixote Anvisning paa, hvorledes den omtalte Frue kan løses af sin Fortryllelse.“ „Dersom I var Djævelen, som I siger, og som eders Skikkelse viser det, vilde I forlængst have kendt Ridder Don Quixote, eftersom han staar lige foran eder.“ „Ved Gud og min Samvittighed,“ sagde Djævelen, „jeg har ikke givet Agt derpaa; thi jeg maa rette mine Tanker til alle Sider og mod saa mange forskellige Ting, at jeg har glemt Hovedsagen, for hvis Skyld jeg er kommet her.“ „Denne Djævel,“ sagde Sancho, „maa ganske sikkert være en brav Mand og en from Kristen, thi ellers vilde han ikke have svoret ved Gud og sin Samvittighed; nu føler jeg mig overbevist om, at der endog i Helvede maa findes skikkelige Folk.“ Straks vendte Djævelen Ansigtet imod Ridder Don Quixote og sagde uden at stige af Hesten: „Til dig, Løveridder, — gid jeg dog skulde se dig i Løvernes Kløer! — er jeg blevet sendt af den ulykkelige, men kække Ridder Montesinos, og han befalede mig at sige dig paa hans Vegne, at du skulde vente hans Komme netop paa det Sted, hvor jeg vilde træffe dig, fordi han fører den Dame med sig, som hedder Dulcinea af Toboso, og har faaet Anvisning paa, at han skal anwise dig, hvorledes hun kan løses af sin Fortryllelse. Og da min Sendelse ikke har noget andet Formaal, vilde det ogsaa være formaalsløst, om jeg tøvede her længere. Djævlé som jeg være med dig, og alle gode Engle med disse høje Herskaber!“ Da han havde sagt dette, stødte han atter i sit fæle Horn, vendte dem Ryggen og drog bort uden at vente paa Svar. Nu faldt alle paa ny i Forbavselse, især Sancho og Don Quixote: Sancho over at se, at Dulcinea til Trods for Sandheden var fortryllet; Don Quixote, fordi han stadig ikke kunde blive enig med sig selv om, hvorvidt det, han havde op-

levet i Montesinos' Hule, var virkeligt eller ikke. Mens han endnu stod hensunken i saadanne Tanker, sagde Hertugen til ham: „Agter Deres Velbyrdighed at vente her, Hr. Don Quixote?“ „Hvorfor ikke?“ svarede han; „jeg vil vente her med kækt og uforsagt Mod, om saa hele Helvede bliver sendt ud imod mig.“ „Ja,“ sagde Sancho, „men hvis jeg igen skal se saadan en Djævel eller høre, at der tudes i saadant et Horn, saa venter jeg lige saa sikkert her, som jeg i Øjeblikket staar ved Trop- perne i Flandern.“ Nu blev det stadig mørkere og mørkere, og man saå talrige Lys flakke igennem Skoven, ligesom man kan se Jordens tørre Uddunstninger flakke hen over Himmelen, saa at de for vore Øjne synes at være faldende Stjerner. Der hørtes tillige en rædsom Bragen mindende om den Larm, der foraaarsages af de Hjul, lavede af ét Bræt, som man ser paa Oksekar- rerne, og hvis stadige høje Knirken og Knagen, efter hvad man siger, jager Ulve og Bjørne paa Flugt, naar der findes saadanne Dyr paa de Strækninger, disse Karrer passerer. Til denne Tum- mel kom nu en anden, der overdøvede alt andet; thi det syntes ganske, som om der paa alle fire Kanter af Skoven rasede fire Træfninger eller Feltslag: Fra én Side hørtes en forfærdelig Dundren af Artilleri, fra en anden plaffede utallige Musketter, lige i Nærheden af dette Sted hørtes Raab fra kæmpende Krigere, lidt længere henne klang paa ny hint La-Allah-il-Allah fra Hagars Sønner. Kort sagt, Jagt- og Valdhornene, Oksehornene, Trom- peterne, Oboerne og Sinkerne, Trommerne, Kanonerne, Musket- terne og først og fremmest den skrækkelige Knirken og Knagen af Karrerne frembragte tilsammen en saa forvirret og rædsom Larm, at Don Quixote maatte væbne sig med alt sit Mod for at kunne udholde den. Men Sanchos Mod sank, og han faldt be- svimmet om, lige paa Skøderne af Hertugindeus Dragt. Hun op- fangede ham i dem og befalede skyndsomst, at man skulde stænke ham Vand i Ansigtet. Det gjorde man, og han kom atter til sig selv, netop i det Øjeblik, da en af Karrerne med de knir- kende Hjul kom kørende hen til Stedet. Den blev trukket af fire langsomt skridende Okser, der alle var behængte med præg- tige sorte Skabrakker; paa hvert Horn var fastbundet en bræn- dende Voksfakkel, og paa Karren var anbragt et fast Sæde, hvor- paa der sad en ærværdig Olding med et snehvidt Skæg, saa langt,

at det naaede ham ned over Bæltet; han var iført en lang Kappe af sort Olmerdug. Thi da Karren var besat med utallige Lys, kunde man kende og skelne alt, hvad der befandt sig paa den. Karren førtes af fire hæslige Djævlé, der var klædte i samme Slags Olmerdug, men havde saa fæle Ansigter, at Sancho, da han én Gang havde set paa dem, kneb Øjnene tæt sammen for ikke at se dem én Gang til. Da Karren nu var naaet hen midt for Standen, rejste den ærværdige Olding sig fra sit Sæde, blev staaende og raabte med mægtig Røst: „Jeg er Trolldmanden Lirgandeo!“ hvorpaa Karren drog videre, uden at han sagde et Ord mere. Efter den kom en anden Karre af samme Art, paa hvilken der atter tronedé en Olding. Han lod Karren holde og sagde med ikke mindre højtidelig Røst: „Jeg er Trolldmanden Alquife, den ubekendte Urgandas fortrolige Ven.“ Og derpaa drog han videre. Straks kom der en Karre til, i det ydre og indre den foregaaende ganske lig. Men den, der sad paa Tronen, var ikke nogen Olding som de andre, men en kraftig Mand med et skummelt Aasyn. Da han nærmede sig, rejste han sig, som de andre havde gjort, og sagde med en endnu mere rusten og djævelsk Stemme: „Jeg er Trolldmanden Arcalaus, Amadís af Galliens og hele hans Yngels svorne Fjende!“ Hvorefter han drog videre. Lidt derfra gjorde de tre Karrer Holdt, og den modbydelige Knirken af deres Hjul hørte op; men straks derpaa hørtes en anden Lyd, ikke nogen Larm, men Tonerne af en sød og velklingende Musik, der kvægede Sanchos Hjerte; han ansaa det for et godt Tegn og sagde derfor til Hertuginde, fra hvem han ikke var veget et Øjeblik eller et eneste Skridt: „Frue, hvor der er Musik, kan der ikke være noget Ondt.“ „Heller ikke, hvor der er Klarhed og Lys,“ svarede Hertuginde. Hertil genmælede Sancho: „Ogsaa Ilden kan give Lys og Baalet Klarhed, saaledes som vi kan se det af de Flamme, der omringer os her, og dog kunde de let brænde os op; men Musik er altid et Tegn paa Glæde og Fest.“ „Det vil snart vise sig,“ sagde Don Quixote, der havde hørt til. Og det var vel sagt, som man vil se af det følgende Kapitel.

XXXV. KAPITEL

Hvori Fortællingen om den Anvisning, DON QUIXOTE fik til at løse DULCINEA af hendes Fortryllelse, fortsættes, og der tillige berettes om andre forbavsende Begivenheder.

I Takt til den yndige Musik kom en Karre eller Vogn kørende henimod dem, af den Slags, man kalder Triumfvogne; den blev trukket af seks Mulæseler, der var graa, men behængte med hvide Dækkener. Paa hvert af dem sad en Karl, der saå ud som en Valfartsbroder, det vil sige, at han ligeledes var klædt i Hvidt og i Haanden holdt en brændende Voksfakkel. Karren var to eller tre Gange saa stor som de foregaaende, og Siderne og Bunden var besatte med tolv andre Bodsbrødre, iførte snehvide Kitler og alle bærende brændende Fakler, et Syn, som paa én Gang vakte Forundring og Skræk; paa en høj Trone sad en Jomfru omviklet med talløse Slør af Sølvmor, gennem hvilke der overalt glimrede en utallig Mængde gyldent Flitterstads, saa at hendes Dragt var, om ikke kostbar, saa dog blændende. Hendes Ansigt var indhyllet i tyndt, gennemsigtigt Flor, hvis Traade ikke forhindrede, at man igennem det kunde skimte et dejligt Pigeansigt, og ved Lyset af de mange Fakler kunde man ganske tydeligt bemærke dets Skønhed og Ungdom og se, at hendes Alder ikke oversteg tyve og ikke var under sytten Aar. Ved Siden af hende sad en Skikkelse, der var indhyllet i et langt Gevandt, der naaede den ned over Fødderne, og dens Hovede var dækket af et sort Slør. Men idet Vognen standsede lige foran Hertugparret og Don Quixote, tav Oboerne, og derpaa straks ogsaa Harperne og Lutherne, som klang fra Karren, Skikkelsen i det lange Gevandt rejste sig, slog sin Klædning til Side, tog Sløret af Hovedet og viste sig for alles Øjne som Døden selv, den hæslige Knokkelmand i egen Person. Han indgød Don Quixote Mishag og Sancho Frygt; Hertugen og Hertuginde viste sig lidt ængstelige.

Denne levende Død kom paa Benene, stod oprejst og begyndte med en Stemme, der var temmelig søvnig, og i et Sprog, der ikke virkede opvakt, at sige følgende:

„Jeg er Merlin, hvis Fader, som det hedder
i Ridderbøgerne, var selve Djævlén;
en Løgn, som efterhaanden Tiltro fandt.
Men Trolddomskunstens Hersker er jeg, Konge,
et Indbegreb af Zoroasters Visdom,
i stadig Kamp imod Aarhundrederne,
der fjendske stræber at fordunkle store
Bedrifter af den bolde Ridderorden:
De vandrende, som stedse jeg har elsket.

Og om endog de vise Troldmænd altid,
forslagne Magere og Magikere,
af Sindelag er haarde, barske, strenge,
mit Sind er blødt og mildt og saare kærligt,
tilbøjeligt til Godhed mod Alverden.

Til Plutos triste, mørke Huler naaede
(imedens sig min Sjæl dermed fornøjet
at drage visse Linier og Figurer)
den skønne Dulcineas Klageskrig,
hin mageløse Jomfru fra Toboso.
Om hendes Vanheld hørte jeg: fortryllet
var fra en ædel Dame hun forvandlet
til Bondepige; dette smerted mig,
jeg gennembladred hundred Tusind Bøger
om alle mine djævelsk mørke Kunster
og indesluttet saa min Aand i denne
grufulde, gyselige Benrads Hulrum
og kommer nu at bringe Redningsmidlet,
som ene mod slig Ve og Smerte hjælper.

Til dig, du Pryd og Ære for enhver,
som klæder sig i Staal og Diamant,
du Fakkél, Ledestjerne, Sti og Fører
for alle, som fra Sønnen løs sig river
og bløde Fjer, for ivrigt at berede
sig til at øve Krigens haarde Haandværk,
dens blodige og tunge Vaaben bære;
til dig jeg siger, ædle Mand, som aldrig
tilbørligt prises kan, paa én Gang tapre
og yderst vise Ridder Don Quixote,
la Manchas Glans og hele Spaniens Krone:

Den ædle Dulcinea af Toboso
 kan kun sin første Tilstand atter opnaa,
 ifald din Væbner Sancho vil sig give
 tre Tusinde tre Hundrede stærke Slag paa
 sin brede Bagdel, som maa blottet være;
 og han skal prygle sig saapas med Klem,
 at det ham volder Svie, Smerte, Lede.

Saaledes hine Troldmænd har besluttet,
 som Ophav er til hendes hele Kvide,
 og at forkynde det jeg kom, mit Herskab.“

„Gid du maa faa Skam og Skade!“ tog derpaa Sancho Ordet; „jeg vil slet ikke tale om de tre Tusinde Slag, for jeg vil lige saa lidt give mig selv tre Slag som tre Dolkestød. Fanden i Vold med saadan en Maade at løse Fortryllelser paa. Jeg kan ikke se, hvad mit Siddekød har med Trolderi at gøre. Ved Gud, hvis Hr. Merlin ikke kan finde nogen anden Maade at løse Fru Dulcinea af Tobosos Fortryllelse paa, saa kommer hun til at gaa fortryllet i Graven.“ „Lad mig faa Fingre i dig, din Bondelømmel, din Løgæder,“ raabte Don Quixote, „saa skal jeg binde dig til et Træ saa nøgen, som du er kommet af din Moders Liv, og give dig, ikke tre Tusinde tre Hundrede, men seks Tusinde seks Hundrede Slag, saa vel talte og tilmaalte, at du skal kunne ryste dig tre Tusinde tre Hundrede Gange uden at ryste dem af; og understaa dig ikke i at svare igen, eller jeg skal rive Sjælen ud af Livet paa dig.“ Da Merlin hørte det, sagde han: „Nej, saaledes maa det ikke være. Thi de Slag, han skal have, maa han modtage frivilligt; de maa ikke gives ham med Magt, og kun naar han selv vil, da der ikke er sat nogen bestemt Frist. Dog skal det være ham tilladt, ifald han vil købe sig fri for den Bod, der er paalagt ham, med Halvdelen af disse Prygl, at modtage dem af en andens Haand, selv om denne Haand skulde være noget tung.“ „Hverken andres eller egen, hverken tung eller tyndet,“ svarede Sancho; „ingen Haand skal berøre mig. Har jeg maaske sat Fru Dulcinea af Toboso i Verden, siden min Bagdel skal bøde for, hvad hendes Øjne har forbrudt? Det maa tilfalde min Herre, Ridderen, thi hun er en Del af ham selv; siden han for

hvert Skridt kalder hende sit Liv og sin Sjæl og siger, at hun er hans Støtte og hans Stav, saa kan og bør han ogsaa hudflette sig for hende og gøre sig al behørig Flid for at løse hendes Fortryllelse. Men at jeg skulde give mig selv Hug? Nej, Vorherre bevare mig!"

Neppe havde Sancho talt ud, førend Jomfruen i Sølvvorsgevandtet, som sad ved Siden af Merlins Aand, rejste sig op, løftede det tynde Slør og fremviste et Ansigt, der forekom alle overmaade dejligt og mere til. Men derpaa vendte hun sig med en Mands ugenerte Dristighed lige mod Sancho og sagde med en ikke just kvindelig Stemme: „O, ulyksalige Vaabendrager, Karklud, Hjerter af Egetræ, Barm af Kisel og Fyrsten! Hvis man befalede dig, din Skælm, din frække Knøs, at du skulde styrte dig ned fra et højt Taarn, hvis jeg forlangte af dig, du Fjende af Menneskeslægten, at du skulde spise et Dusin Tudser, to Dusin Firben og tre Dusin Slinger; hvis man vilde overtale dig til, at du skulde dræbe din Kone og dine Børn med en grufuld, skarp maurisk Sabel — saa vilde det ikke være noget Under, om du gjorde dig kostbar og var noget sky. Men at gøre Væsen af tre Tusinde tre Hundrede Slag, som dog enhver forældreløs Knægt i Friskolen, hvor sølle han end er, faar tildelt hver eneste Maaned, det forvirrer, forundrer og forfærder alle de medlidende Hjerter, der hører det, ja, endog alle deres, som først i Tidens Løb vil faa Underretning derom. Vend dog, dit elendige og haardhjertede Bæst, vend, siger jeg, dine lyssky Ugleøjne imod Pupillen i mine Øjne, der kan sammenlignes med lysende Stjerner, og du vil se, at de udgyder Taarer, Draabe efter Draabe og Strøm efter Strøm, som graver sig Furer og Stier og Veje igennem mine Kinders yndige Enge. Lad det bevæge dig, dit spydige og ondsindede Uhyre, at min blomstrende Ungdom (som endnu skriver sine Aar med ti, thi jeg er først nitten og endnu ikke fyldt tyve) maa hentæres og visne under en plump Bondepiges Bælg. Thi at jeg ikke nu viser mig som en saadan, er en særlig Naade, som Hr. Merlin, der er til Stede her, har vist mig, udelukkende for at min Skønhed skulde kunne blødgøre dig. Thi en kummerfuld Skønheds Taarer kan forvandle Klipper til Bomuldstotter og Tigre til Lam. Pisk altsaa, pisk dit bugnende Kød, uregerlige Bæst, fordriv din Dorskhed

og vis dit Mod, som hidtil kun har faaet dig til at spise og spise, befri min glatte Hud, min fine Skikkelse og mit skønne Ansigt, og hvis du ikke vil lade dig røre og overtale til en fornuftig Handlemaade for min Skyld, saa gør det for denne stakkels Riders Skyld, som du ser her ved din Side, for din Vens Skyld, siger jeg, thi jeg ser allerede hans Sjæl sidde paa tværs i hans Strube, ikke ti Tommer fra hans Læber, og den venter kun paa dit modvillige eller venlige Svar for enten at fare ud af Munden eller synke ned i Maven igen."

Da Don Quixote hørte det, følte han sig straks paa Struben, vendte sig til Hertugen og sagde: „Ved Gud, Herre, Dulcinea har talt sandt: Sjælen sidder mig her paa tværs i Struben som Nødden paa en Armbrøst.“ „Men hvad siger Sancho dertil?“ spurgte Hertuginde. „Jeg siger, Frue,“ svarede Sancho, „at Pryglene angaar mig ikke.“ „Anstaar, skal du sige, Sancho,“ sagde Hertugen. „Lad mig snakke, som jeg kan, Deres Højhed,“ genmælede Sancho; „jeg er ikke i Humør til at indlade mig paa Spidsfindigheder eller tage Vare paa et Bogstav mere eller mindre. Thi disse Pisk, som jeg skal have eller give mig selv, gør mig saa kruset i Hovedet, at jeg ikke véd, hvad jeg siger og gør. Men jeg gad dog nok høre af den naadige Frue, Fru Dulcinea af Toboso, hvor hun har lært denne ejendommelige Maade at bede om noget paa. Her kommer hun og forlanger, at jeg skal piske min Hud i Trevler, og kalder mig en Karklud, et uregerligt Bæst og en hel Skok hæslige Navne! Hvem Fanden vil vel finde sig i sligt? Er min Hud og mit Kød maaske af Metal? Eller betyder det maaske noget for mig, om hun bliver løst af sin Fortryllelse eller ej? Jeg kan ikke se, at hun kommer med nogen Kurv fuld af Lintøj, Skjorter, Skærf og Sokker (skønt jeg nu ikke gaar med den Slags). Gjorde hun det, kunde hun maaske endda have stemt mig venligt. Men ikke andet end det ene Skældsord værre end det andet, skønt hun dog maa kende det Ordsprog, der er gængs her i Landet: Et Æsel belæst med Guld har let ved at klatre op ad Bjerget, og Gaver kan sprænge Klipper, og

Til Gud du sætte bør din Lid
og bruge Køllen ret med Flid,

og ét „har“ er bedre end to „faar“; og saa er der Señor'en her, min Herre, der burde tage mig under Armene og kæle for mig, saa jeg blev blød som Uld og kartet Bomuld — han siger, at hvis han faar Fingre i mig, vil han binde mig nøgen og bar til et Træ og give mig dobbelt saa mange Pisk. Og dog skulde disse Herskaber i deres store Medlidenhed betænke, at de ikke alene begærer sligt af en Vaabendrager, men endog af en Statholder; som man jo siger: Hvis du er tørstig, saa drik, og tyg søde Kirsebær dertil! Død og Pine, I maa først lære, hvorledes man skal bede om noget, give gode Ord og opføre sig høfligt; thi det er ikke Bagedag hver Dag, og Hovedet staar ikke altid Folk i det gode Hjørne. Lige i Øjeblikket er jeg ved at sprække af Sorg over, at min grønne Dragt er blevet saa ilde tilredt, og saa kommer I og forlanger, at jeg frivillig skal slaa løs paa mig selv, skønt min frie Villie ikke har mere at gøre med det end med, at jeg skulde blive en Kazik.“ „Nuvel, Ven Sancho,“ sagde Hertugen, „hvis I ikke bliver endnu blødere end en moden Figen, saa skal I sandelig ikke faa eders Statholderskab! Det vilde jo være kønt, om jeg sendte mine Øboer en Statholder, der er saa grusom og haardhjertet, at hverken kummerfulde Jomfruers Taa-
rer eller forstandige, højtstaaende og højterfarne Troldmænds og Vismænds Bønner kan røre ham. Kort sagt, Sancho, enten maa I piske eder eller lade eder piske, saafremt I vil være Statholder.“ „Herre,“ genmælede Sancho, „maa jeg ikke faa to Dages Frist til at overlægge, hvad der vil være tjenligst for mig?“ „Nej, paa ingen Maade,“ indskød Merlín; „nu i dette Øjeblik og her paa Stedet maa denne Sag afgøres. Enten skal Dulcinea vende tilbage til Montesinos' Hule og sin forrige Tilstand som Bondepige, eller i den Skikkelse, hvori hun nu viser sig, føres til de elysæiske Enge, hvor hun skal opholde sig og afvente, at det fulde Antal Slag er blevet uddelt.“ „Nu, gode Sancho,“ sagde Hertuginen, „frisk Mod! Vis eders gode Hjerter og eders Taknemmelighed for det Brød, I har spist hos eders Herre Don Quixote, hvem vi allesammen bør vise vor Tjenstvillighed og Erkendtlighed for hans gode Egenskabers og hans herlige Ridderbedrifers Skyld. Ryk nu ud med eders Ja til disse Pisk, Sønneke, lad Fanden, der frister eder, gaa Fanden i Vold og Frygten fare i Kujonerne; et kækt Mod overvinder alle Genvor-

digheder, som I meget vel véd.“ Denne Tiltale besvarede Sancho med et ganske uvedkommende Spørgsmaal, som han rettede til Merlín: „Sig mig engang, Hr. Merlín, hvordan hænger det sammen, at da Djævelen kom her som Kurér, bragte han min Herre et Budskab fra Montesinos og befalede ham paa hans Vegne at vente her, fordi han vilde træffe Anstalter til at løse Fru Dulcinea af Toboso af hendes Fortryllelse? Men hidtil har vi hverken set Montesinos eller noget, der kunde ligne ham.“ Hertil svarede Merlín: „Ven Sancho, den Djævel er en stor Dumrian og en rigtig fræk Slyngel. Jeg sendte ham hen for at opsøge eders Herre, dog ikke med noget Budskab fra Montesinos, men fra mig; thi Montesinos opholder sig ganske rolig i sin Hule, hvor han tænker paa, at han skal løses af sin Fortryllelse, eller rettere sagt venter paa at blive forløst, efter som der nu ikke mangler andet end Halen i, at Huden er trukket af ham. Skylder han eder noget, eller har I en Forretning at gøre med ham, saa skal jeg sørge for, at han kommer til Stede, hvor I saa vil have, at jeg skal bringe ham hen. Men giv os nu eders Ja til denne Pønitense, og tro mig: den vil være eder til stor Gavn, saavel for Sjælen som for Legemet; for Sjælen, fordi det er en Barmhjertighedsgerning, og for Legemet, fordi jeg véd, at I er meget blodrig; det vil derfor ikke gøre eder nogen Skade, at I bliver tappet for lidt Blod.“ „Der er en Guds Velsignelse af Læger her i Verden, selv Troldmændene vil være Læger,“ svarede Sancho; „men da I alle siger det samme, skønt jeg for min Del ikke kan indse det, saa siger jeg da, at jeg vil paatage mig at give mig selv de tre Tusinde tre Hundrede Slag, paa den Betingelse, at jeg skal have Lov til at give mig selv dem hvor og naar jeg lyster, og at man ikke maa foreskrive mig nogen Tidsfrist eller visse bestemte Dage. Saa vil jeg søge hurtigst muligt at afbetale denne Gæld, saa at Verden endelig kan nyde Fru Dulcinea af Tobosos Skønhed, da det nu, stik imod min tidligere Mening, viser sig, at hun virkelig er smuk. Dernæst betinger jeg mig ogsaa, at jeg ikke skal være tvungen til at bruge Svøben saa stærkt, at der flyder Blod, og at dersom nogle Slag skulde falde lige saa let, som naar man vifter Myg til Side, skal de dog godtgøres mig i Regningen. Item, hvis jeg skulde forregne mig, saa maa Hr. Merlín, der jo véd alle Ting, selv over-

tage Regnskabet og lade mig vide, om der mangler nogle, eller om der er nogle for mange.“ „Hvis der bliver for mange, behøver jeg ikke at meddele eder det,“ sagde Merlin, „thi saa snart Tallet er fuldt, hører Fru Dulcineas Fortryllelse øjeblikkelig op, før man har set sig for, og hun vil fuld af Taknemmelighed komme for at takke og belønne eder for denne Barmhjerthedsgerning, brave Sancho. Altsaa kan I være ganske rolig i Henseende til det manglende eller overskydende; Himlen skal bevare mig for at bedrage nogen, om det saa kun var for et Haar paa hans Hoved.“ „Velan da i Herrens Navn,“ sagde Sancho, „saa vil jeg da skikke mig i min onde Skæbne. Jeg erklærer herved, at jeg paatager mig Pønitisen paa de fastsatte Betingelser.“ Neppe havde Sancho udtalt disse Ord, før Oboernes Musik atter begyndte at tone, og utallige Musketter paa ny blev affyrede, og Don Quixote faldt Sancho om Halsen og kysede ham tusinde Gange paa Panden og Kinderne, mens Hertuginde, Hertugen og alle de tilstedeværende viste den store Glæde, de nu følte. Karren satte sig i Bevægelse, og idet den kørte forbi, bøjede den skønne Dulcinea sit Hoved for Hertugparret og nejede dybt for Sancho.

Og nu kom allerede med ilsomme Skridt den muntert smilende Morgenrøde. Markens Blomster aabnede sig og løftede deres smaa Hoveder, Bækkenes flydende Krystaller, der rislede imellem hvide og graa Kiselstene, ilede ned for at yde de ventende Floder deres Afgifter; Jorden frydedes, Himmelen var klar, Luften ren, Lyset saa muntert, hver Ting for sig og alt dette til Hobe forkyndte med fuldkommen Sikkerhed, at Dagen, der allerede traadte paa Auroras Slæb, ikke vilde blive mindre lys og munter. Men Hertugen og Hertuginde, der var tilfredse med deres Jagt og glade over, at de saa sagkyndigt og lykkeligt havde gennemført deres Plan, vendte tilbage til Slottet med det Forsæt at drive Spøgen endnu videre. Thi der gaves ikke noget alvorligt, der kunde forskaffe dem større Fornøjelse end saadanne lystige Paahit.

XXXVI. KAPITEL

Hvori der berettes om det sælsomme og hidtil uhørte Eventyr med Hovmesterinden DOLORIDA, ellers kaldet Grevinde TRIFALDI, samt om et Brev, som SANCHE PANZA skrev til sin Kone TERESA PANZA.

Hertugen havde en Hushovmester, der havde stor Lyst til Skæmt og stedse var i godt Lune. Det var ham, der havde spillet Merlins Rolle og truffet alle Forberedelserne til det foregaaende Eventyr, forfattet Versene og ladet en Page spille Dulcineas Rolle. Nu traf han med sit Herskabs Vidende Anstalter til et andet Eventyr, der var saa komisk og fuldt af Opfindsomhed, som tænkes kan. Den følgende Dag spurgte Hertuginden Sancho, om han allerede havde gjort Begyndelsen til den Pønitense, der skulde løse Dulcineas Fortryllelse. Han svarede Ja, allerede sidste Nat havde han givet sig selv fem Slag. Hertuginden forlangte at vide, hvormed han havde givet sig dem, og han svarede: med Haanden. „Det,“ sagde Hertuginden, „maa snarere kaldes at klaske sig med Haanden end at slaa sig selv. Jeg for min Part tror ikke, at den vise Merlin vil lade sig nøje med en saa blid Fremgangsmaade. Det bliver nok nødvendigt, at den gode Sancho betjener sig af en Svøbe med Pigge eller Knuder, som man bedre kan føle; thi

Bogstaverne sad aldrig fast,
før Blodet frem af Puklen brast;

og saa billigt eller for saa ringe Pris kan man heller ikke løse en saa fornem Dames Fortryllelse som Dulcinea. Og Sancho maa ogsaa betænke, at der ikke er nogen Fortjeneste ved Barmhjertighedsgerninger, naar de udføres med Lunkenhed og Skødesløshed.“ Dertil svarede Sancho: „Vil Deres Herlighed da ikke give mig en rigtig Svøbe eller et Reb, saa skal jeg slaa mig med det, naar det blot ikke gør altfor ondt; thi jeg vil lade Deres Naade vide, at skønt jeg er Bonde, er min Hud dog snarere som Bomuld end som Spartogræs, og det vilde ikke være rigtigt at hudflette mig til Bedste for andre.“ „Med Fornøjelse,“ sagde

SANCHO som Statholder tiltræder sin Rejse til Øen Barataria.

Hertu
skabt
Hud,
cho:
har s
Rede
Jeg h
sætte
skuld
riet,
skriv
skuld
„Han
til at
eller
engar
ejend
vet.“
tugin

H
skøn
men
at je
thi e
paa
vove
drag
lad o
Quix
Kløg
jeg s
sinos
Do

Hertuginde, „i Morgen skal jeg give eder en Svøbe, der er som skabt for jer og vil komme saa godt overens med eders bløde Hud, som om de var kødelige Søsken.“ Hertil svarede Sancho: „Min Hjertens Frue, Deres Højhed maa ogsaa vide, at jeg har skrevet et Brev til min Kone Teresa Panza, hvori jeg gør Rede for alt det, der er tilstødt mig, siden jeg skiltes fra hende. Jeg har Brevet her paa Brystet, der mangler ikke andet end at sætte Udskriften paa. Jeg vilde gerne have, at Deres Højvished skulde læse det, da jeg synes, at det ganske passer til Statholderiet, det vil sige, er skrevet saaledes som Statholdere bør skrive.“ „Hvem har opsat det?“ spurgte Hertuginde. „Hvem skulde have opsat det om ikke jeg arme Synder?“ svarede Sancho. „Har I da skrevet det selv?“ sagde Hertuginde. „Ih, det er ikke til at tænke paa,“ svarede Sancho, „for jeg kan hverken læse eller skrive, selv om jeg nok kan prente mit Navn.“ „Lad se engang,“ sagde Hertuginde, „I har ganske sikkert lagt eders ejendommelige og fortræffelige Aandsevner for Dagen i Brevet.“ Sancho trak derpaa et aabent Brev frem fra Brystet; Hertuginde tog det og saá, at dets Indhold var følgende:

Sancho Panzas Brev til hans Kone Teresa Panza.

Maatte jeg mig piske mægtigt,
red jeg ogsaa frem helt prægtigt.

Har jeg et smukt Statholderskab, har det ogsaa kostet mig skønne Svøbeslag. Det vil du ikke kunne forstaa nu, min Teresa; men jeg skal forklare dig det en anden Gang. Du maa vide, Teresa, at jeg har besluttet, at du skal age i Vogn, det er Hovedsagen; thi enhver anden Maade at komme frem paa er som at krybe paa alle fire. Du er en Statholders Frue; se nu, om nogen vil vove at stinge dig i Hælen. Her sender jeg dig en grøn Jagt-dragt, som min naadige Frue, Hertuginde, har foræret mig; lad den sy om til Trøje og Skørt til vor Datter. Min Herre, Don Quixote, er, efter hvad jeg hører her til Lands, en Nar fuld af Kløgtighed og et Daarekistelem fuldt af morsomme Indfald, men jeg selv skal nok ikke staa tilbage for ham. Vi har været i Montesinos' Hule, og den vise Trolldmand Merlin har slaaet Klo i mig

for at bruge mig til at løse Dulcinea af Tobosos Fortryllelse, hun, der nede hos eder hedder Aldonza Lorenzo. Med tre Tusinde tre Hundrede Slag minus fem, som jeg skal give mig selv, skal hun være saa fri for al Fortryllelse, som hendes egen Moder var det. Det maa du ikke fortælle til nogen; thi

Slaar du til Naboers Raad din Lid,
si'er den ene Sort og den anden Hvid.

Om nogle Dage rejser jeg ud til mit Statholderskab, hvorhen jeg drager med den største Lyst til at berige mig; thi man har sagt mig, at enhver ny Statholder rejser ud med det samme Ønske. Jeg skal føle Statholderskabet paa Pulsen og lade dig vide, om du kan komme og blive hos mig eller ikke. Vor kære Rucio har det godt og sender dig mange Hilsener, og jeg agter ikke at skilles fra ham, selv om man skulde gøre mig til Stortyrk. Hertuginde, min Frue, kysser dine Hænder tusinde Gange; send hende to Tusinde Haandkys tilbage; der gives jo, som min Herre siger, ikke noget, der koster mindre og faas for bedre Køb end pæne Manerer. Det har ikke behaget Gud paany at lade mig finde en Vadsæk med andre Hundrede Guldstykker som forrige Gang; men det skal du ikke være bedrøvet over, min Teresa; thi den, der ringer Storm i Taarnet, er i Sikkerhed for Faren udenfor, og det kommer nok altsammen tilsidst, naar man er Statholder. Men det gør mig meget urolig, at Folk siger til mig, at naar jeg først har smagt, hvad det vil sige, kan jeg nemt blive saa begærlig, at jeg brænder Fingrene, og hvis det skulde være Tilfældet, vilde jeg ikke have købt mit Statholderskab billigt. Men ganske vist har jo Krøblinge og Lamme Indtægter som Domherrer, ved at bede om Almisse. Altsaa bliver du sikkert rig og lykkelig, enten paa den ene eller den anden Maade. Gud skænke dig denne Lykke og mig Liv og Sundhed til Bedste for dig. Givet paa dette Slot den 20. Juli 1614.

Din Mand, Statholderen
Sancho Panza.

Da Hertuginde var færdig med at læse Brevet, sagde hun til Sancho: „Paa to Punkter har Hr. Statholderen gjort sig skyldig i

en lille Vildfarelse. Først ved at sige eller give at forstaa, at dette Statholderskab er forlenet ham for de Svøbeslag, han skal tildele sig selv, da han dog selv véd og ikke kan fragaa, at da Hertugen, min Gemal, lovede ham det, havde intet Menneske drømt om, at der var noget, der hed Svøbeslag her i Verden. Og dernæst ved at vise sig meget havesyg her i Brevet; det skulde gøre mig ondt, om nogen gik ud for at slaa Græs og kom hjem med giftigt Rajgræs; thi Havesyge stopper Sækken saa fuld, at den revner, og under en graadig Guvernør vil Retfærdigheden let blive til fals.“ „Saaledes er det ikke ment, Frue,“ sagde Sancho, „og naar Deres Naade synes, at Brevet ikke er, som det skal være, kan vi jo rive det itu og skrive et nyt; men saa er det muligt, at det bliver endnu værre, hvis min egen Hjerne kiste skal besørge det.“ „Nej, nej,“ svarede Hertuginden, „Brevet er godt, som det er, og Hertugen skal ogsaa læse det.“

Derpaa gik de ned i Haven, hvor de den Dag vilde spise, og Hertuginden viste Sanchos Brev til Hertugen, der morede sig meget over det. De spiste, og da der var dækket af, og de en rum Tid havde moret sig over Sanchos fornøjelige Underholdning, hørte man pludselig en Fløjtes tungsindigt klagende Toner og Brumlen af en dæmpet Tromme. Alle viste Tegn paa Bestyrtelse over denne ildelydende, krigeriske og sørgelige Musik; især Don Quixote, der af lutter Uro næsten ikke kunde blive siddende paa sin Stol. Om Sancho behøver man ikke at sige andet, end at Angsten drev ham hen til hans sædvanlige Tilflugtssted, nemlig ganske tæt op ad Hertuginden eller bag hendes Kjoleskøder; thi den Lyd, de hørte, var virkelig og sandfærdig overmaade bedrøvelig og sørgmodig. Mens de nu alle stod dør i spændt Forventning, saå de to Mænd komme ind i Haven og nærme sig til dem, begge iførte Sørgeklæder, der var saa lange, at de slæbte paa Jorden efter dem, og disse Mænd slog paa to store Trommer, der ligeledes var overtrukne med Sort. Ved Siden af dem gik Piberen, lige saa ravn- og kulsort som de to andre. Efter disse tre kom der en kæmpe stor Mand, ikke iført, men snarere formummet i en ligeledes kulsort Talar, hvis Slæb ligesom de andres saå uhyre langt ud. Over Talaren var spændt et sort Gehæng, der gik rundt om Hofterne og tværs over Bry-

stet, og hvori der hang en umaadelig lang og bred Pallask, hvis Fæste, Beslag og Skede var sorte. Hans Ansigt var dækket af et gennemsigtigt sort Slør, hvorigennem der skinnede et usædvanlig langt, snehvidt Skæg. Han bevægede sig i Takt efter Trommeslagene og skred frem med værdig Alvor og Ro. Kort sagt, hans Størrelse, hans afmaalte Gang, hans helt igennem sorte Dragt og hans Ledsagere var altsammen saare egnet til at gøre dem alle ængstelige, og ængstelige blev da ogsaa alle de, der saå ham og ikke kendte ham. Med langsomme Skridt og rolig Holdning, som ovenfor beskrevet, nærmede han sig og kastede sig paa Knæ for Hertugen, der sammen med alle de andre Tilstedeværende ventede ham staaende. Men Hertugen vilde paa ingen Maade tillade ham at tale, førend han havde rejst sig. Det kæmpestore Skræmmebillede adlød, og da han stod oprejst, løftede han Sløret fra sit Ansigt og fremviste det græsseligste, længste, hvideste og tykkeste Skæg, som menneskelige Øjne nogensinde hidtil havde set. Han fæstede sit Blik paa Hertugen og sagde straks med en dyb, klangfuld Stemme, som han hentede op eller pressede frem af sit brede, mægtige Bryst: „Stormægtigste og allernaadigste Herre, jeg kaldes Trefaldin af det hvide Skæg, og jeg er Kammerjunker hos Grevinde Trifaldi, som ogsaa bærer Navnet Hovmesterinde Dolorida (Kummerfuld); det er hendes Ærinde, jeg frembærer for Deres Højhed, og det gaar ud paa, om Deres Herlighed gunstigst vil forunde hende Tilladelse og Forlov til at nærme sig for at klage sin tunge Sorg; og denne tunge Sorg skyldes vel den mest forunderlige og uhorste Skæbne, som selv den mest sorgtunge Tanke paa Jorden nogensinde har kunnet optænke. Dog begærer hun først at vide, om den tapre, aldrig overvundne Ridder Don Quixote af Mancha opholder sig paa dette Slot; thi ham har hun ufortrøden søgt til Fods og fastende lige fra Kongeriget Candaya indtil eders Hertugdømme, hvilket man kan og bør anse for et Jærtegn eller for en Virkning af Trolddomskraft. Hun venter ved Porten til denne Borg eller dette Lystslot, men tør ikke træde ind uden Deres gunstige Tilladelse. Jeg har talt.“ Derpaa rømmede han sig, strøg sit lange Skæg fra øverst til nederst med begge Hænder og blev staaende rolig og tavs, mens han afventede Hertugens Svar, der lød saaledes: „Allerede for mange Dage siden, min gode Kammerjun-

ker Trifaldín af det hvide Skæg, har vi faaet Underretning om den Vanskæbne, der har ramt Fru Grevinde Trifaldi, hvem Troldmændene har givet Navn af Hovmesterinde Dolorida. De kan altsaa sige hende, forbavsende Hr. Kammerjunker, at om hun vil behage at træde ind, saa befinder den tapre Ridder Don Quixote af Mancha sig her, af hvis ædle Tænkemaade hun med fuldkommen Sikkerhed kan love sig al mulig Hjælp og Bistand. Ligeledes kan De, ogsaa paa mine Vegne, sige hende, at hvis hun skulde trænge til min Bistand, saa skal hun ikke komme til at savne den; thi jeg er allerede forpligtet til at yde hende den, fordi jeg er Ridder, og mit Kald og min Forpligtelse som saadan er paa enhver Maade at beskytte Kvinder, især værdige Damer, der er blevet Enker, har lidt Afbræk paa Ære og Gods og er kummerfulde, saaledes som Deres naadige Frue uden Tvivl maa være det." Da Trifaldín hørte dette, bøjede han Knæ lige ned til Jorden, gav Tamburen og Piberen et Tegn om at spille op og forlod Haven til deres Musik og med samme Trin, som han var kommet ind i den, idet han efterlod alle højst forundrede over hans Udseende og Adfærd. Nu vendte Hertugen sig til Don Quixote og sagde: „Saa kan altsaa, berømte Ridder, Ondskabens og Uvidenhedens Mulm dog ikke tilhyle og formørke Tapperhedens og Dydens Lys. Jeg siger dette, fordi det neppe er seks Dage siden, Deres Fortræffelighed kom til dette Slot, og allerede kommer de bedrøvede og sorgfulde hid fra fjerne Lande for at opsøge eder, ikke i Karosser eller paa Dromedarer, men til Fods og fastende, dog fulde af Tillid til, at de hos denne stærke Arm vil finde Hjælp imod al deres Nød og Trængsel. Saaledes er det, takket være Deres Velbyrdigheds Heltebedrifter, hvis Ry flyver over alle hidtil opdagede Lande paa Jorden." „Jeg vilde nok ønske, Hr. Hertug," sagde Don Quixote, „at den hellige Mand, den Gejstlige, som forleden spiste sammen med os, og som var saa opbragt og forbitret imod det vandrende Ridderskab, nu var til Stede her for med egne Øjne at se, hvor nødvendige slige Riddere er her i Verden. Thi nu maatte han i det mindste kunne tage og føle paa, at de, som i højeste Grad er bedrøvede og mistrøstige, ikke i særligt vigtige Tilfælde og under umaadelige Ulykker søger Tilflugt i de lærdes Huse, hos Landsbydegnene eller hos de Riddere, som aldrig har forladt de-

res Landsbys Omraade, ej heller hos den lade Hofmand, der hellere lægger sig efter Nyheder for at kunne fortælle dem og berette dem videre, end han søger at udøve Handlinger og Bedrifter, som fortjener at fortælles og optegnes af andre. Tilflugt i Nød, Hjælp i Trængsler, Forsvar for Jomfruer og Trøst for Enker finder man ingensteds bedre end hos de vandrende Riddere. Og derfor kan jeg heller ikke noksom takke Himmelen, fordi jeg hører til dem, og enhver Genvordighed og Modgang, som maatte møde mig i dette mit ærefulde Kald, vil jeg anse for en skøn Vinding. Lad da denne Hovmesterinde komme og bede om, hvad hun vil; jeg skal vide at hente Raad for hende i min Arms Styrke og min kampivrige Sjæls frygtelige Beslutsomhed."

XXXVII. KAPITEL

*Hvori det fortræffelige Eventyr med Hovmesterinden
DOLORIDA fortsættes.*

Hertugen og Hertuginde glædede sig inderligt over at se, hvor beredvillig Don Quixote gik ind paa deres Plan. Men Sancho ytrede hertil: „Jeg saá dog ikke gerne, at denne højtærede Hovmesterinde skulde lægge en Sten i Vejen for det Statholderskab, man har lovet mig; thi jeg har hørt en Apoteker i Toledo, paa hvem Munden løb som en Peberkværn, sige, at hvor der var Kammerpiger eller Hovmesterinder med i Spillet, kom der aldrig noget godt ud af Sagen. Gud forbarme sig, hvor den Apoteker kunde snakke ondt om Hovmesterinderne! Og deraf slutter jeg, at da alle Hovmesterinder, af hvad Rang og Stand de end er, altid er ubehagelige og uforskammede, saa maa de kummerfulde være særlig slemme, og til dem sagde han jo, denne Grevinde Trefoldig eller Treslæbet hørte. Thi hjemme hos os er Folder og Slæb og Slæb og Folder hip som hap.“ „Ti stille, Ven Sancho,“ afbrød Don Quixote ham; „thi da denne højtærede Hovmesterinde kommer saa langvejs fra for at opsøge mig, kan hun vel ikke være blandt dem, der stod paa Apotekerens Liste,

saa meget mere som hun er Grevinde, og de tjener ikke andre end Dronninger og Kejserinder, men er store Fruer i deres egne Huse og holder selv Hovmesterinder." Doña Rodriguez, som var til Stede, svarede derpaa: „Min naadige Frue, Hertuginde, har Hovmesterinder i sin Tjeneste, der godt kunde have været Grevinder, om Lykken havde villet; men:

Alt efter det, som Kongen vil,
man lempet Lovens Mening til;

derfor skal ingen sige noget ondt om Hovmesterinderne, især ikke om de gamle og ugifte. Thi skønt jeg ikke er nogen af Delene, saa forstaar jeg dog meget vel og kan danne mig et Begreb om, hvor stor en Fordel de ugifte Hovmesterinder har frem for dem, der er Enker; men de, som vil knibe og klippe os, maa se sig vel for, at de ikke stikker sig i Fingrene." „Alligevel gives der nu meget at klippe paa Hovmesterinderne, efter hvad min Barber siger," genmælede Sancho, „ligesom det er bedre ikke at røre om i Risen, selv om den sætter sig fast paa Bunden af Potten." „Vaabendragerne," sagde Doña Rodriguez, „har aldrig været os gode; siden de stedse hænger i Forgemakkerne, ser de os jævnlige, og alle de Timer, hvor de ikke beder (deres Antal er stort!), anvender de til at bagvaske os, bringe hver eneste lille Knogle i vor arme Krop for Lyset og lægge vort gode Navn og Rygte i Graven. Men disse Træklodser paa to Ben vil jeg blot alvorligt indskærpe, at selv om det ærgrer dem nok saa meget, vil vi dog stadig vedblive at eksistere her i Verden og leve i fornemme Huse, om vi saa skal dø af Sult og blive nødte til at dække vore sarte eller ikke sarte Lemmer med en sort Nonnedragt, ligesom man paa en Processionsdag lægger et Tæppe over en Mødding. Ja, mintro, hvis det blot var mig tilladt eller Lejligheden krævede det, skulde jeg overtøge ikke alene de tilstedeværende, men hele Verden om, at der ikke gives nogen Dyd, som jo findes hos en Hovmesterinde." „Jeg holder for," sagde Hertuginde, „at min brave Doña Rodriguez har Ret, ganske Ret; men det er vel betænkt af hende at ville afvente en belejlige Tid til at føre sin egen og de andre Hovmesterinders Sag, gøre den ondskefulde Apotekers slette Mening om dem til

Skamme og udrydde den Fordom, som den store Sancho Panza nærer imod dem i sin Barm." Hertil svarede Sancho: „Siden jeg har faaet Statholdergriller, har Vaabendragernykkerne forladt mig, og jeg vil ikke give et surt Æble for al Verdens Hovmesterinder."

De vilde have fortsat denne Samtale om Hovmesterinder endnu længere, hvis de ikke havde hørt Piberen og Tamburerne spille op paany, hvoraf de drog den Slutning, at Hovmesterinden Dolorida nu nærmede sig. Hertuginen spurgte Hertugen, om det ikke vilde være passende at gaa hende i Møde, da hun dog var Grevinde og en fornem Standsperson. „For saa vidt som hun jo er Grevinde," sagde Sancho, førend Hertugen kunde komme til at svare, „anser jeg det ganske vist for rigtigt, at Deres Højheder gaar hende i Møde; men for saa vidt hun er Hovmesterinde, mener jeg, at De ikke bør gaa et eneste Skridt." „Hvem har bedt dig om at blande dig i Sagen, Sancho?" sagde Don Quixote. „Hvem Herre?" svarede Sancho; „jeg selv. Og det skikker sig ret vel for mig som en Vaabendrager, der har lært alle Høflighedens Regler i Deres Velbyrdigheds Skole; thi Deres Velbyrdighed er den høfligste og mest belevne Ridder, der findes i hele Høflighedens Verden. Og jeg har jo ogsaa hørt Deres Velbyrdighed sige, at man i slige Ting lige saa let kunde tabe med ét Kort for meget som med ét for lidt; og det er nemt at prædike for Lærde." „Sancho har fuldkommen Ret," sagde Hertugen; „lad os vente og se, hvorledes Grevinden fører sig, og derefter udmaale, hvor megen Høflighed der tilkommer hende." I det samme traadte Tamburerne og Piberen ind ligesom første Gang. Og hermed har Forfatteren afsluttet dette korte Kapitel og er begyndt paa det følgende, hvori han fortsætter dette samme Eventyr, som er et af de mest bemærkelsesværdige i hele Bogen.

XXXVIII. KAPITEL

*Hvori der fortælles om den Beretning, som Hovmesterinden
DOLORIDA aflagde om sin Vanskæbne.*

Under denne sørgelige Musik begyndte der nu at træde hele tolv Hovmesterinder ind i Haven; de var fordelte paa to Rækker, var allesammen klædte i vide Nonnedragter, der syntes at være af valket Uldstof, og havde om Hovederne hvide Slør af tyndt Musselin, saa lange, at man kun kunde se Kanten af Dragten. Bag dem kom Grevinde Trifaldi, der blev ført ved Haanden af Kammerjunker Trifaldín af det hvide Skæg; hun var klædt i det fineste sorte Baj, der ikke var kartet, og selv om det havde været det, vilde hver Nubbe i Tøjjet dog have set saa tyk ud som en Kiggerært, og det en af de store Kiggerærter fra Martos. Slæbet, Folden, Skødet, eller hvad man nu vil kalde det, løb ud i tre spidse Vinger, der blev baarne af tre Pager, som ligeledes var klædte i dyb Sorg. Og disse tre Vinger, der dannede tre spidse Vinkler, fremstillede saa øjensynligt en geometrisk Figur, at alle, der betragtede disse tre spidsvinklede Folder eller Skøder, maatte bringes paa den Tanke, at de var Aarsagen til, at hun havde faaet Navnet Grevinde Trifaldi, hvilket omtrent vilde sige: Grevinden med de tre Folder. Og Benengeli bemærker, at det virkelig ogsaa forholdt sig saaledes, og at hendes egentlige Navn var Grevinde Lobuna (Ulfborg), fordi der i hendes Grevskab fandtes mange *Lobos*: Ulve; og hvis det i Stedet for Ulve havde været Ræve, *Zorros*, vilde man have kaldt hende Grevinde Zorruna (Rævsborg), fordi det dør paa Egnen er Skik, at Herskaberne tager Navn efter de Ting, som deres Godser har særlig Overflod paa. Imidlertid havde denne Grevinde for at slaa til Lyd for sin nye Mode paa Slæb eller Skøder opgivet Navnet Lobuna eller Ulfborg og antaget Navnet Trifaldi eller Treslæb.

De tolv Hovmesterinder og Grevinden nærmede sig nu med højtidelige Skridt som i en Bodsprocession og med Ansigterne dækkede af sorte Slør, der dog ikke var gennemsigtige som Trifaldíns, men saa tætte, at man ikke kunde se noget igennem dem. Da denne Hovmesterinde-Eskadron var marcheret op, rejste Hertugen, Hertuginde og Don Quixote sig, og ligeledes alle

de andre, som betragtede det langsomt fremadskridende Optog. De tolv Hovmesterinder gjorde Holdt og dannede Spalier, hvorigennem Dolorida skred frem, uden at Trifaldín slap hendes Haand. Da Hertugen, Hertuginen og Don Quixote saå dette, gik de hende omtrent tolv Skridt i Møde for at modtage hende. Hun kastede sig nu paa Knæ paa Jorden og sagde med en Stemme, der snarere var grov og hæs end fin og blød: „Deres Højheder vil naadigst behage ikke at beskæmme Deres Tjener, jeg mener Tjenerinde, med denne altfor store Høflighed; thi da jeg er saa kummerfuld, vil jeg ikke være i Stand til at besvare den, som jeg bør, fordi min uhorste og aldrig forhen sete Vanskæbne har fordrevet min Forstand, jeg véd ikke selv hvorhen; men meget langt bort maa det være, thi jo mere jeg søger efter den, jo mindre finder jeg den.“ „Den maatte være sin Forstand berøvet, Fru Grevinde,“ sagde Hertugen, „som ikke af hele Deres Væsen kunde slutte sig til Deres Fortjenester, der ogsaa uden at man ser mere af Deres Person, fortjener at modtage alle Høflighedens Perler og Blomsten af den fineste og mest udsøgte Belevenhed.“ Hvorpaa han drog hende op ved Haanden og førte hende til Sæde ved Siden af Hertuginen, der ligeledes hilste paa hende med stor Høflighed. Don Quixote tav, og Sancho var lige ved at revne af Nysgerrighed efter at se Trifaldis eller en af de mange Hovmesterinders Ansigt. Men det var en Umulighed, indtil de senere frivilligt og af egen Drift slog deres Slør til Side. Den hele Forsamling sad nu ganske rolig, nedsænket i dyb Tavshed, og afventede, hvem der først vilde bryde den, hvilket Hovmesterinde Dolorida gjorde med følgende Ord: „Stormægtigste Herre og allerdejlige Herskerinde, og I, allerviseste Tilstedeværende, jeg sætter mit Haab og min Lid til, at min Allersomnødstedtesthed maa finde en ikke mindre venlig end høj-sindet og kummerfuld Modtagelse i eders allerædlestes Hjerter, thi den er af en saadan Art, at den vil være tilstrækkelig til at røre Marmor og smelte de allerhaardeste Hjerters Diamant og Staal. Men førend jeg lader den naa til eders Hørelses Omraade, for ikke at sige: eders Øren, vilde det være mig kært, om man lod mig komme i Besiddelse af tilforladelig Kundskab om, hvorvidt den allerrenhertedeste Ridder Don Quixote af det allermanchaniskeste Mancha er til Stede i denne Forening, Kreds

eller Selskab, og ligeledes hans allervaabendragerligste Sancho Panza.“ „Panza er her,“ sagde Sancho, førend nogen anden kunde faa svaret, „og Don Allerquixotiskeste ligeledes; altsaa, min allerkummerfuldeste Hovmesterligsthed, kan De sige, hvad Dem allerbehageligster; vi er alle allerivrigst og allerberedtest til allertjenstvilligst at vise Dem vor Allervenligsthed.“ Nu rejste Don Quixote sig og vendende sig til den kummerfulde Hovmesterinde, sagde han: „Hvis Deres Trængsler, saare betrængte Dame, paa nogen Maade kan øse Haab om Hjælp af nogen vandrede Ridders Tapperhed eller Heltemod, saa tilbyder jeg Dem herved min, der, om end svag og ringe, helt og holden skal blive anvendt i Deres Tjeneste. Jeg er Don Quixote af Mancha, hvis Kald det er at bistaa alle Slags Trængende; og da dette nu forholder sig saaledes, saa har De ikke behov, Frue, at bejle til nogens Velvillie eller først at søge efter indledende Ord, men kan ganske ligefrem og uden Omsvøb fortælle os Deres Lidelser, thi de, som hører paa Dem, er Mennesker, der hvis de ikke formaar at raade Bod paa dem, dog i det mindste vil føle med Dem og beklage Dem.“ Da den kummerfulde Hovmesterinde hørte dette, gjorde hun Mine til at kaste sig for Don Quixotes Fødder, ja, hun kastede sig virkelig ned, gjorde sig al Umage for at omfavne dem og sagde: „Jeg kaster mig paa Knæ for disse Fødder og Ben, uovervindelige Ridder, thi de er det vandrede Ridderskabs Dragebjælker og Søjler. Jeg vil kysse disse Fødder, af hvis Skridt min Frelse er afhængig. O, du vandrede Helt, hvis virkelige og sandfærdige Bedrifter overgaar og formørker de fabelagtige, der udøvedes af alle hine Amadís'er, Esplandian'er og Belianís'er!“ Derpaa vendte hun sig fra Don Quixote til Sancho Panza, greb hans Hænder og sagde: „O, du mest trofaste Vaabendrager, som i de nuværende eller forgangne Tider nogensinde har tjent en vandrede Ridder — du, hvis Fortræffelighed er større end Skægget paa Trifaldín, min Ledsager, som er til Stede her! Med Føje kan du bryste dig af, at du ved at tjene den store Don Quixote tjener Indbegrebet af hele det Ridderskab, der nogensinde har øvet Vaabenfærd her paa Jorden. Ved alt, hvad du skylder din egen allersomredeligste Trofasthed, besværges jeg dig om paa fyndig Vis at gaa i Forbøn for mig hos din Herre, at han straks kan beté mig allerydmygste og allerulyksa-

ligste Grevinde sin Gunst og Naade!“ Hertil svarede Sancho: „Om min Fortræffelighed er saa stor og omfangsrig som eders Kammerjunkers Skæg, Frue, gør kun saare lidet til Tingen hos mig. Naar min Sjæl engang skal *forlade* dette Liv, vil jeg ønske, at den kan vigte sig med Knebelsbart og Hageskæg, for det kan være vigtigt nok; men Skæggene i denne Verden bryder jeg mig ikke om. Imidlertid vil jeg ogsaa uden at komme alle disse Bol-ler paa Suppen og uden denne ydmyge Bøn bede min Herre — som jeg véd holder meget af mig og netop nu har mig meget nødig i et ganske bestemt Anliggende — om at hjælpe og bistaa Deres Velbyrdighed i alt, hvad han formaar. Vil Deres Velbyrdighed altsaa være saa god at pakke Deres Trængsler ud og fortælle os dem og blot lade os om Tingene — vi skal nok allesammen komme til Forstaaelse med hinanden.“ Over alt dette var Hertugen og Hertuginde lige ved at revne af Latter, eftersom de var inde i Sagen og vidste, hvorledes det hang sammen med dette Eventyr, og de roste i deres Hjerter Trifalds Vid og Forstillelseskunst.

Hun havde paa ny taget Plads og sagde nu: „Det navnkundige Kongerige Candaya, som ligger imellem den store Trapobana og Sydhavet, to Mil længere herfra end Forbjerget Comorin, beherskedes af Dronning Doña Maguncia, Enke efter Kong Archipel, hendes Herre og Gemal, med hvem hun i sit Ægteskab havde avlet Infantinden Antonomasia, eneste Arving til Riget, og denne Infantinde Antonomasia voksede op under mit Opsyn og nød min Undervisning, da jeg var den ældste og fornemste af hendes Moders Hovmesterinder. Nu skete der hverken mer eller mindre, end at efterhaanden som Dagene kom og gik og Antonomasia naaede sit fjortende Aar, blev hun en saa fuldkommen Skønhed, at Naturen ikke formaaede at frembringe den større. Skulde vi nu sige, at hendes Forstand endnu var noget grøn om Næsen? Nej, hun var lige saa forstandig som smuk; ja, hun var den dejligste i hele Verden, og er det endnu, hvis ikke de misundelige Skæbnegudinder allerede har overskaaret hendes Levnedstraad. Men det har de sikkert ikke! Himmelen har ikke kunnet tilstede, at Jorden skulde lide saa stor en Vé, som det vilde være, om Druen umoden blev plukket af den skønneste Vin-stok paa Jorden. Denne Skønhed, som min ubehjælpssomme

Tunge aldrig noksom kan prise, tændte Forelskelsens Glød i utallige Prinsers Barm, saavel fra Landet selv som fra fremmede Lande, og sammen med dem vovede ogsaa en simpel Adelsmand ved Hoffet at hæve sine Øjne til denne Dejlighedens Himmel i Tillid til sin blomstrende Ungdom, sit statelige Væsen, sine store Talenter og sin Elskværdighed, sin Belevenhed og sine udmærkede Aandsevner; thi jeg maa sige Deres Højheder (hvis det ikke keder Deres Højheder), at Guitaren talte under hans Haand, og at han endvidere var Poet og en fortræffelig Danser og forstod at lave saa nydelige Fuglebure, at han kunde have tjent sit Brød derved, hvis han var kommet i Nød: altsammen Egenskaber og Fortrin, som havde været tilstrækkelige til at kunne ryste et Bjerg, endsige da en sart ung Pige. Imidlertid vilde al hans Høflighed og hans indtagende Væsen, al hans Elskværdighed og Talentfuldhed lidet eller intet have udrettet, naar det gjaldt at erobre min lille Prinsesses Fæstning, om ikke den dristige Hjertetyv havde betjent sig af det Middel først at erobre mig. Denne Røver og samvittighedsløse Omstrejfer vilde først vinde *min* Gunst og fængsle min Hu, for at jeg som en daarlig Kommandant skulde udlevere ham Nøglen til den Fæstning, jeg vaagede over. Kort sagt, han fortryllede mit Sind og vandt min Tilbøjelighed ved at forære mig, jeg véd ikke selv hvad for Flitterstads og Smaating. Men det, som især fik mig til at neje mig og kaste mig til Jorden for ham, var de Vers, som jeg en Aften hørte ham synge udenfor mit Vinduesgitter, der vendte ud til et lille Stræde, hvor han stod; og ifald jeg ikke husker fejl, lød de saaledes:

Dybe Saar min søde Fjende
slog; min Kval er mere grum,
just fordi jeg lider stum,
aldrig klager over hende.

Denne firliniede Strofe forekom mig at være en sand Juvel og hans Stemme sød som Honning, og fra i Dag, jeg mener fra den Tid af, efter at jeg har set, hvor dyb en Kval jeg ved disse og andre lignende Vers er nedsunken i, har jeg tænkt, at Digterne burde forjages fra enhver god og velordnet Stat, saaledes som allerede Plato har tilraadet det; i det mindste de vellystige, fordi

de skriver Vers, ikke som de om Greven af Mantua, der morer Børn og Kvinder og faar dem til at græde, men Underfundigheder, der, ganske som en Torn blidt glider ind i Kødets, gennem-borer Sjælen, fortærer den som en Lynstraale og kun lader dens ydre Klædning ubeskadiget. En anden Gang sang han følgende Linier:

Kom, o Død, paa tyste Vinger
uformærkt fra Mulmets Kyst,
at den søde Daanens Lyst
ej mig atter Livet bringer.

Og desuden mange Smaavers og Rimerier af denne Art, som gaar os til Hjerte, naar Mænd synger dem for os, og sætter vor Sjæl i Bevægelse, naar de skriver dem til os. Men allermest, naar de ydmyger sig saa dybt for os, at de digter en bestemt Slags Vers, som paa den Tid var meget gængse i Candaya, og som kaldtes Seguidillas. Saa hoppede Hjertet i Livet paa én, man følte Trang til at le, det trak ustandseligt i alle ens Lemmer, og en kvægsølvagtig Dirren kom over alle ens Sanser. Og derfor siger jeg, mine Herskaber, at den Slags Troubadourer ved Lov skulde forvises til Frø- og Tudsejerne; endskønt Fejlen ikke er deres, men ligger hos de Taaber, der roser dem, og de naragtige Kvinder, der skænker dem Tiltro. Havde jeg været saa retskaffen en Hovmesterinde, som jeg burde, saa havde jeg ikke ladet deres forslidte Ordspil røre mit Hjerte og ikke holdt det for Sandhed, naar de sagde til mig: Jeg lever døende, jeg brænder i Kulde, jeg fryser i Glød, jeg haaber uden Haab, jeg drager herfra og bliver her dog! — og andre Umuligheder af samme Art, hvormed deres Skrifter er fyldte. Hvad skal vi gribe til, naar de lover os Arabiens Phønix, Ariadnes Krone, Solgudens Heste, Sydens Perler, Tibars Guld og Pancayas Balsam!? Saa lader de først ret Pennen løbe, fordi det kun koster dem saare lidet at love noget, som de hverken agter eller formaar at holde. — Men hvorhen forvilder jeg mig? Jeg ulyksalige! Hvilken Daarskab, hvilket Vanvid faar mig til at berette om andres Fejl, naar jeg har saa meget at fortælle om mine egne? O, jeg evigt, evigt ulyksalige! Det var ikke Versene, der besejrede mig, men min egen Taabelighed; det var ikke hans Sange, der fik mig til at give efter, men min egen Let-

sindighed, min store Uerfarenhed og min Mangel paa Eftertanke banede Vejen og bortryddede alle Vanskeligheder for Don Clavijos Fødder (thi saaledes hed den omtalte Ridder). Saaledes blev jeg den, der forskaffede ham Lejlighed til baade én og mange Gange at opholde sig i den af mig, ikke af ham, bedragne Antonomasias Gemak som hendes retmæssige Ægtefælle; thi er jeg end en arm Synderinde, saa vilde jeg dog aldrig have tilladt, at han uden at være hendes Gemal havde faaet Lov at komme hende nær, om saa blot til Randen af hendes Skosaaler. Nej, nej, ikke saaledes! Og i alle slige Sager, som jeg skal bringe i Rigtighed, maa Ægteskabet være Forløberen. I denne Sag var der kun én ulykkelig Omstændighed, nemlig Uligheden i deres Stand, eftersom Don Clavijo var en simpel Ridder og Infantinden Antonomasia Arving til Riget, som jeg allerede har sagt. I temmelig lang Tid forblev denne farlige Forbindelse skjult og dækket med min kloge Forsigtigheds Kappe, indtil det forekom mig, som om en vis Svulmen af Antonomasias Legeme meget snart maatte aabenbare den for hele Verden. Denne Frygt foranledigede os tre til hemmeligt at lægge Raad op med hinanden, og det blev saaledes besluttet, at Don Clavijo, førend hendes beklagelige Tilstand blev bekendt, skulde begære hende til Gemalinde ved den gejstlige Ret, idet han støttede sig til et Ægteskabsløfte, som Infantinden havde udstedt til ham, og som min Skarpsindighed havde givet en saadan Kraft og Styrke, at selv Samson ikke vilde have kunnet sønderrive det. De retslige Skridt blev foretaget, Vikaren ved den gejstlige Ret undersøgte Ægteskabsløftet, samme Vikar modtog Prinsessens Skrifte, hun skriftede uden Omsvøb, og han befalede, at hun skulde sættes i Forvaring i Huset hos en af Hoffets højt agtede Prokuratorer."

„Hvad!“ indskød Sancho her; „findes der ogsaa Hofprokuratorer, Poeter og Seguidillas i Candaya? Saa vil jeg sværge paa, at Verden er ens overalt. Men Fru Trifaldi, vil Deres Velbyrdighed ikke skynde Dem lidt; for Klokken bliver mange, og jeg gad for min Død gerne høre Enden paa denne lange Historie.“ „Jeg skal skynde mig,“ svarede Grevinden.

XXXIX. KAPITEL

Hvori Fru Trifaldi fortsætter sin forbavsende og mindeværdige Historie.

Hvert Ord, Sancho sagde, fornøjede Hertuginde lige saa højligt, som det ærgrede Don Quixote, der befalede ham at tie stille, hvorpaa Dolorida fortsatte og sagde: „Endelig, efter mange Spørgsmaal og Udsagn, hvorunder Infantinden haardnakket fastholdt sin første Paastand uden nogensinde at fragaa den Erklæring, hun straks i Begyndelsen havde afgivet, fældede den gejstlige Ret sin Dom til Fordel for Clavijo og tilkendte ham hende som hans retmæssige Gemalinde, hvorover Dronning Doña Maguncia blev saa forbitret, at vi begravede hende, inden tre Dage var forløbne.“ „Saa maa hun vel være død?“ bemærkede Sancho. „Det forstaar sig,“ svarede Trifaldin; „i Candaya er det ikke de levende, der bliver begravede, men de døde.“ „Da har man før set, Hr. Kammerjunker,“ sagde Sancho, „at besvime er blevet begravet, fordi man troede, at de var døde; og det forekommer mig, at Dronningen langt snarere skyldte sig selv at falde i Afmagt, end at dø. Thi saa længe der endnu er Liv, kan der bødes paa mange Ting, og Infantindens gale Streg var dog ikke saa slem, at hun havde nødig at tage sig den saa nær. Havde Frøkenen giftet sig med en Page eller en anden af Hoffets Tjenerskab, som mange andre har gjort, efter hvad jeg har ladet mig sige, saa havde Ulykken ikke været til at genoprette, men at gifte sig med en Ridder, der var saa fornem, beleven og forstandig, som han nylig er bleven beskrevet for os: Sandelig, sandelig, den Dumhed var ikke nær saa stor, som man vil gøre den til. Thi efter min Herres Regler (han er til Stede her og vil aldrig tillade mig at lyve) kan, lige saavel som Studenter bliver Biskopper, ogsaa Riddere, især de vandrende, blive Konger og Kejsere.“ „Du har Ret, Sancho,“ sagde Don Quixote; „thi dersom en vandrende Ridder blot har et Par Fingersbredder Lykke, besidder han i sit indre Værd de mest berettigede Krav paa at blive den største Herre i Verden. Men vil ikke Fru Dolorida være saa venlig at gaa videre; thi det bæres mig for, at hun endnu har tilbage at fortælle det bitre af denne hidtil søde Hi-

storie.“ „Ja,“ udbrød Grevinden, „visselig er det bitre endnu tilbage! Og saa bittert er det, at Kolokvinter i Sammenligning dermed er søde og Oleanderblade velsmagende. Efter at Dronningen var død, og ikke besvimet, begravede vi hende, og neppe bedækkede Jorden hende, neppe havde vi sagt hende det sidste Farvel, før....

*Quis talia fando
Temperet a lacrymis?*

før Kæmpen Malambruno, Maguncias kødelige Fætter, der, foruden at være af et grusomt Sindelag ogsaa var Trolldmand, kom til Syne paa Dronningens Gravsted, siddende paa en Hest af Træ. Og for at straffe Don Clavijo for hans Formastelse, saavel som af Forargelse over, at Antonomasia havde handlet saa overmaade dristigt og overilet, fortryllede han dem begge paa selve Graven og lod dem staa ubevægelige dør, hun forvandlet til en Abe af Bronze og han til en græsselig Krokodille af et ubekendt Metal; mellem dem begge stod et Mindesmærke, der ligeledes var af Metal, og hvorpaa der fandtes en Indskrift paa det syriske Sprog, der gengivet paa Candayisk, og nu paa Spansk, indeholdt følgende Kendelse:

Disse formastelige Elskende vil ikke paa ny opnaa deres tidligere Skikkelse, førend den kække Manchaner maaler sig med mig i Tvekamp; thi hans Heltemod alene vil Skæbnen forbeholde dette uhørte Eventyr.

Efter at dette var fuldbragt, drog han sit brede, umaadeligt store Sværd, greb mig i Haaret og lod, som om han vilde skære Halsen over paa mig og hugge Hovedet glat af Kroppen. Jeg blev stiv af Angst, Ordene blev siddende i Halsen paa mig, jeg var ganske ude af mig selv; men desuagtet samlede jeg dog al min Kraft og gjorde ham med skælvende og klagende Stemme saa mange Forestillinger, at han foreløbig opsatte Fuldbyrdselen af saa haard en Revselse. Endelig befalede han, at alle Slottets Hovmesterinder skulde bringes for hans Aasyn (det var de her tilstedeværende), og efter at han med mange Overdrivelser havde dadlet vor Forseelse, skældt dygtigt ud over Hovmesterinders Sindelag, deres slemme Rænker og endnu værre Anslag og læsset Skylden for en Brøde, som jeg alene havde begaaet, paa os alle,

sagde han, at han ikke vilde revse os med Dødsstraf, men med andre langvarige Straffe, som skulde gøre vort Liv til en daglig og stedsevarende Død. Og i samme Øjeblik, han havde udtalt de sidste Ord, følte vi alle, hvorledes Porerne i vort Ansigt pludselig aabnede sig, og det prikkede overalt i Huden som med Knappenaale. Vi fo'r straks med Hænderne til Ansigtet og fandt det i den Tilstand, som De nu skal faa at se." Derpaa slog Dolorida og de andre Hovmesterinder straks de Slør, hvori de hidtil havde været indhyllede, til Side og fremviste deres Ansigter, der var overgroede med tykke Skæg, nogle blonde, nogle sorte, nogle hvide og nogle graa. Ved dette Syn blev Hertugen og Hertuginnen saare forundrede, Don Quixote og Sancho helt stive af Forbavselse og alle de tilstedeværende ude af sig selv af Overraskelse.

Men Trifaldi vedblev: „Saaledes har den fejge Skurk, den ondsindede Malambruno mishandlet os; vore Ansigtters fine og bløde Hud har han dækket med disse stive og strittende Børster. O, Himlen give, at han havde kløvet Hovedet paa os med sit uhyre Sværd fremfor at overskygge vore Kinders Lys med dette elendige Blaar, der nu omgiver dem! Thi, mine Herskaber, naar man ret overvejer Sagen (og jeg vilde ønske, at mine Øjne kunde forvandles til rindende Kilder ved det, jeg nu skal sige; men Synet af vor Ulykke og de Have af Taarer, som allerede er regnede ned fra disse Øjne, har ganske udtømt dem for al Fugtighed og gjort dem saa tørre som Spidserne af Kornaks, og derfor vil jeg sige det uden Taarer), altsaa, naar man ret overvejer Sagen: hvor skal saa en skægget Hovmesterinde faa Brød? Hvilken Fader eller Moder vil have Medlidenhed med hende? Hvem vil hjælpe hende? Thi selv naar hun har et glat Ansigt og indsmører det med tusinde Slags Salver og Pomader, har hun ondt ved at finde en, der vil have hende. Men hvad skal hun da stille op, naar hun fremviser et Ansigt, der er blevet til en fuldkommen Kratskov? O, I kære Hovmesterinder og Selskabs-søstre! I en ulyksalig Time kom vi til Verden, i en ulyksalig Stund avlede vore Fædre os.“ Og idet hun sagde disse Ord, saå det ud, som om hun skulde besvime.

XL. KAPITEL

Om allehaande Ting, der angaar og staar i Forbindelse med dette Eventyr og denne mindeværdige Historie.

Vist og sandt er det, at alle de, som finder Behag i saadanne Historier som denne, bør være dens oprindelige Forfatter, Sidi Hamet, taknemmelige for den Omhyggelighed, hvormed han lader os høre selv de mindste Sekstendedelsnoder af dens Melodi og end ikke forbigaar det allermindste uden at lægge det tydeligt for Dagen. Han viser os Tankerne, trækker Forhængen til Side for Fantasiens Dannelser, besvarer Læserens tavse Indvendinger, oplyser alle Tvivl, træffer Afgørelse, hvor Meninger og Paastande staar imod hinanden, og lader selv det mest videbegærlige Menneske tydeligt se Atomerne af det, der er Genstand for hans Ønsker. O vidtberømte Autor! O lykkelige Don Quixote! O navnkundige Dulcinea! O du vittige Sancho! Gid I hver for sig og alle til Hobe maa leve utallige Aarhundreder til Fornøjelse og almindelig Tidsfordriv for alle levende!

Historien fortæller nu, at da Sancho saå Dolorida falde i Afmagt, udbrød han: „Jeg sværger ved min Ære som en ærlig Mand og ved alle mine Forfædre, Panzaernes Sjæle og Salighed, at jeg aldrig har hørt eller set et Eventyr som dette, og heller aldrig har min Herre fortalt mig noget saadant, eller nogensinde drømt om noget lignende. Gid dog tusinde Satanere (thi bande ham vil jeg ikke) vilde hente den Trolldmand og Kæmpe Malambruno! Kunde han ikke finde nogen anden Maade at straffe disse stakkels Synderinder paa end at give dem Skæg? Hvad om den halve Næse var blevet skaaret af dem fra Midten og opefter? Havde det ikke været bedre og meget mere passende for dem, selv om de ogsaa havde snøvlet, end at give dem disse Skæg? Jeg vil vædde paa, at de ikke engang har Penge til at betale en Barber med.“ „Det er ganske sandt, Herre,“ sagde en af de tolv, „vi har ingen Penge til at lade Skægget rage af; derfor har nogle af os af Sparsommelighed fundet paa at bruge et Stykke tjæret Lærred eller Begplaster, som vi trykker fast ind imod Ansigtet, og naar vi saa river det af med et Ryk, er vi

straks saa rene og glatte som Bunden af en Stenmorter. Skønt der i Candaya gives Kvinder, der gaar fra Hus til Hus for at rykke Haarene ud af Huden, glatte Øjenbrynene og forhandle alle Slags Salver, som Damer bruger, har vi dog som Prinsessens Hofdamer aldrig givet dem Adgang til Slottet; thi for det meste er det Kvinder, der er gaaet ned ad Bakke, som nu gaar op ad Slotsbakken, og de falbyder allehaande Midler og byder ofte sig selv til Fals som Formidlere. Hvis Hr. Don Quixote ikke vil hjælpe os, kommer vi til at gaa skæggede i Graven.“ „Jeg vil lade mit eget Skæg rykke ud i Maurernes Land,“ sagde Don Quixote, „saafremt jeg ikke skiller eder af med eders.“ I samme Øjeblik kom Trifaldi til sig selv igen efter sin Besvimelse og sagde: „Dette Løftes Klingren, tapre Ridder, trængte midt under Besvimmelsen til mine Øren og bevirkede, at jeg atter kom til mig selv og genvandt mine Sansers Brug. Jeg bønfaller Dem altsaa paa ny, højtberømte vandrende Ridder, ubetingelige Herre, om at sætte Deres naadige Tilsagn i Værk.“ „Jeg skal ikke undslaa mig,“ sagde Don Quixote, „sig derfor frem, Frue, hvad det egentlig er, jeg skal gøre; mit Mod er villigt og beredt til at tjene Dem.“ „Sagen er den,“ svarede Dolorida, „at naar man rejser til Lands, er der herfra til Kongeriget Candaya fem Tusinde Mil, maaske et Par mere eller mindre; men rejser man gennem Luften, saa er der i lige Linie tre Tusinde to Hundrede og syvogtyve. Nu maa De tillige vide, at Malambruno sagde til mig, at naar Skæbnen havde forundt mig at finde Ridderen, vor Befrier, saa vilde han sende ham en særlig Slags Ridehest, der var langt bedre og mindre ondskafuld end de, der faas paa Poststationerne. Thi det skulde være den samme Træhest, paa hvilken den tapre Peter bortførte den skønne Magdalone; den styres ved Hjælp af en Tap, som den har i Panden, og som tjener den til Bidsel, og den flyver gennem Luften med en saadan Hastighed, at det ser ud, som om det var Djævlene, der fo'r afsted med den. Denne Hest er, efter hvad et gammelt Sagn fortæller, forfærdiget af den berømte Trolldmand Merlin; han laante den til Peter, der var hans Ven, og denne gjorde store Rejser paa den og røvede, som sagt, den skønne Magdalone. Han lod hende sætte sig bag paa Hesten og førte hende op i Luften, saa at alle, der saå efter ham nede fra Jorden, spærrede Mund og Næse

op af Forfærdelse. Men han laante kun Hesten ud til dem, han holdt meget af, eller som betalte ham bedst derfor, og fra den store Peters Tider og til vore Dage forlyder der intet om, at nogen har bestaget Hesten. Malambruno har ved sine Kunster berøvet Merlin den og har den nu i sin Magt; han betjener sig af den paa de Rejser, som han hvert Øjeblik foretager til alle Verdens forskellige Dele; i Dag er han her, i Morgen i Frankrig, og Dagen derpaa i Potosí. Det bedste ved en saadan Hest er, at den hverken æder eller sover eller skal beslaas, og uden Vinger gaar den en saadan Pasgang igennem Luften, at dens Rytter kan holde en Kop Vand i Haanden uden at spilde en eneste Draabe, saa jævnt og sagte gaar den; derfor var den skønne Magdalone ogsaa saa glad for at ride paa den." Her indskød Sancho: „Hvad angaar en jævn og sagte Gang, saa vil jeg vove min Rucio, skønt den ikke gaar igennem Luften; men paa Jorden tør jeg lade den kappes med hvilken som helst Pasgænger i Verden." De brast allesammen i Latter, og Dolorida vedblev paa følgende Maade: „Denne omtalte Hest skal, saafremt Malambruno virkelig vil gøre en Ende paa vor Kvide, staa her for vore Øjne, inden der er forløbet en halv Time efter Mørkets Frembrud. Thi han har ladet mig forstaa, at det Tegn, han vilde give mig paa, at jeg havde fundet den rette Ridder, skulde være, at han med største Lethed og Hurtighed vilde sende Hesten hen til det Sted, hvor denne Ridder befandt sig." „Og hvor mange kan der sidde paa Hesten?" spurgte Sancho. Dolorida svarede: „To Personer, én i Sadelen og én paa Krydset, og som oftest er disse to: Ridderen og Vaabendrageren, ifald der ikke er nogen Jomfru, der skal bortføres." „Saa gad jeg nok vide, Fru Dolorida," sagde Sancho, „hvilket Navn denne Hest bærer." „Dens Navn," svarede Dolorida, „er ikke det, som Bellerophons Hest bar: den hed Pegasus, heller ikke det, som Alexander den Stores Hest hed: den kaldtes Bucephalus; ej heller hedder den det samme som den rasende Rolands: Briogadoro; ej heller Bojardo, hvilket var Navnet paa Rinaldo af Montalbans Hest, og lige saa lidt Frontino som Rugeros, eller Boetes eller Peritoa, som Solgudens Heste skal have heddet. Og endnu mindre bærer den Navnet Orelia, som den Hest, paa hvilken den ulykkelige Don Rodrigo, den sidste Goterkonge, red til det Slag, hvor han

skulde miste sit Liv og sin Trone.“ „Jeg vil vædde paa,“ sagde Sancho, „at siden man ikke har givet den noget af de verdensberømte Hestes bekendte Navne, saa har man sikkert heller ikke kaldt den Rosinante, hvilket er Navnet paa min Herres Hest, som ganske alene langt overgaar alle dem, De har nævnt.“ „Ganske rigtigt,“ svarede den skæggede Grevinde; „men alligevel passer dens Navn meget godt til den, thi den hedder *Clavileño* (Trætapino) *den Bevingede*. Og dette Navn stemmer med, at den er af Træ, og passer ogsaa til den Tap, den har paa Panden, og den Lethed, hvormed den flyver afsted; saa at den, hvad Navnet angaar, nok kan maale sig med den berømte Rosinante.“ „Jeg er meget tilfreds med det,“ sagde Sancho, „men med hvilken Tømme eller Grime bliver Hesten styret?“ „Det har jeg allerede sagt,“ svarede Trifaldi, „med Tappen. Alt eftersom den Ridder, der sidder paa den, drejer denne til den ene eller den anden Side, maa Hesten gaa, hvorhen han vil, hvad enten det nu er i Luften, eller strejfende, saa at sige fejende hen ad Jorden eller midt imellem disse to paa den gyldne Middelvej, som man jo altid bør søge og følge ved ethvert velbetænkt Foretagende.“ „Det gad jeg nok se,“ sagde Sancho; „men hvis nogen mener, at jeg vil sætte mig op paa den, hvad enten det nu er i Sadelen eller paa Krydset, saa kan han lige saa godt give sig til at plukke Pærer af et Elmetræ. Det vilde jo være net! Jeg, der neppe kan holde mig paa Ryggen af min Rucio, neppe blive siddende i min Sadel, der er blødere end Silke! Og saa vilde De nu kræve, at jeg skulde kunne holde mig fast paa et Kryds af Brædder, hvor der hverken er Pude eller Dækken. Skam faa den, der lader sig støde mør og øm for at skille andre ved deres Skæg! Lad enhver klippe sit Haar, som det tjener ham bedst; men jeg agter slet ikke at ledsage min Herre paa saa lang en Rejse, saa meget mindre som der sikkert ikke bliver Brug for mig, naar det gælder at faa disse Skæg klippet af, hvilket der jo ganske vist er, naar det drejer sig om at faa vor Frue Dulcinea løst af hendes Fortryllelse.“ „Jo, vist bliver der Brug for eder, min Ven,“ svarede Trifaldi, „og det i saa høj Grad, at jeg véd, vi ikke vil kunne udrette det mindste uden eders Nærværelse.“ „Til Hjælp, alle Kongens Folk!“ raabte Sancho; „hvad har Vaabenridderne med deres Ridderes Eventyr at bestille? Hvis Ridderne

slipper lykkeligt fra dem, skal *de* da bære Æren hjem og vi *andre* Møjsommeligheden? Herre du milde! Naar Historieskriverne saa endda sagde: den og den Ridder har lykkeligt tilendebragt det og det Eventyr, men ved Hjælp af N. N., sin Vaabendrager, uden hvem han ikke vilde have kunnet fuldføre det! Men hvad skal man sige, naar de ganske kort skriver: Don Paralipomenon af de tre Stjerner fuldførte lykkeligt Eventyret med de seks Drager — uden saa meget som at nævne Vaabendrageren, der dog var med under det hele, ganske som om han aldrig havde været til i Verden! Men nu siger jeg nok en Gang, mine ærede Herskaber: Min Herre kan drage alene afsted, og gid det maa bekomme ham vel, men jeg bliver her i min naadige Frues, Hertuginde Selskab. Og det kunde jo være, at han, naar han kom tilbage, fandt Fru Dulcineas Sag bedret med en Trediedel eller en Femtedel; for jeg agter at give mig selv en Omgang Hug i mine frie og ledige Timer, saa at der ikke skal vokse et eneste Haar mere paa mit Skind.“ „Hvorom alting er,“ sagde Hertuginde, „saa maa I dog ledsage ham, hvis det skulde blive nødvendigt, brave Sancho, fordi brave Mænd vil bede eder derom. Og paa Grund af eders utidige Frygt kan I ikke lade disse Damers Ansigt vedblive at være saa stærkt behaarede; det vilde visselig ikke være vel gjort.“ „Til Hjælp, alle Kongens Folk! siger jeg endnu en Gang,“ svarede Sancho; „hvis denne Barmhertighedsgerning skulde øves imod indespærrede Jomfruer eller Smaapiger fra Waisenhuset, saa kunde en Mand endda indlade sig paa allehaande Møje og Besvær, men at vove et blaat Øje for at skille nogle Hovmesterinder af med deres Skæg, det kalder jeg et stærkt Stykke! Hellere vilde jeg da se dem allesammen med Skæg, fra den største til den mindste og fra den mest fortvivlede Snerpedorthe og til den mest udmajede Madame!“ „I har et Horn i Siden paa Hovmesterinderne, Ven Sancho,“ sagde Hertuginde, „I holder eder alt for meget til den toledanske Apotekers Mening. Men I har paa Ære Uret; thi jeg har i mit Hus Hovmesterinder, der kunde tjene til Mønster for alle Hovmesterinder, og her er min gode Doña Rodriguez, som sikkert ikke vil lade mig sige andet.“ „Deres Excellence maa gerne sige noget andet,“ genmælede Doña Rodriguez, „Gud véd bedst, hvad der er sandt, og hvad der ikke er det; men hvad

enten vi Hovmesterinder nu er gode eller onde, skæggede eller glatte, saa har vore Mødre dog bragt os til Verden lige saa vel som alle andre Kvinder, og da Gud har sat os her i Verden, saa véd han vel ogsaa hvorfor, og jeg holder mig til hans Barmhjerlighed og ikke til nogens Skæg.“ „Nuvel, Fru Rodriguez, Fru Trifaldi og Selskabssøstre,“ sagde Don Quixote, „jeg haaber, at Himmelen med miskundelige Øjne vil se til eders Lidelse, og at Sancho vil gøre, hvad jeg befaler ham. Gid Clavileño var kommet! Gid jeg dog allerede stod overfor Malambruno! Jeg véd, at der ikke gives nogen Barberkniv paa Jorden, der saa let vil kunne rage Deres Velbyrdigheder, som mit Sværd vil skære Malambrunos Hovede af hans Skuldre. Gud taaler vel de Onde, men ikke for stedse.“ „Aa, modige Ridder,“ sagde derpaa Dolorida, „gid alle Stjernerne i Himmels Sfærer maa se med gunstige Øjne paa Deres Højhed og indgyde Deres Sjæl al mulig Styrke og Tapperhed, paa det at De kan være Skjold og Værn for de saa skændigt smædede og undertrykte Hovmesterinder, som bliver afskyede af Apotekere, spottede af Vaabendragere og forhaanede af unge Pager! Skam skulde ogsaa den Taske faa, der i sine unge Aar ikke hellere bekvemmer sig til at blive Nonne end Hovmesterinde! Vi ulykkelige Kammerfruer! Selv om vi i lige Linie nedstammer fra Trojaneren Hector, saa vil vore Herskaber dog aldrig aflade at slynge os deres: „Aa, vær saa god“ i Ansigtet, ganske som om de troede, at de blev til Dronninger ved den Slags. O, du Kæmpe Malambruno, hvis Ord, skønt du er en Trolldmand, dog er ubrødelige, send os den mangeløse Clavileño, for at vor Ulykke engang kan faa Ende! Thi kommer der Hede i Luften, og vi stadig maa gaa med disse Skæg, da ve os alle!“ Trifaldi sagde dette med saa megen Følelse, at alle de tilstedeværende fik Taarer i Øjnene; end ikke Sancho kunde holde sine tilbage. Han besluttede i sit Hjerte at følge sin Herre til Verdens Ende, dersom han virkelig derved kunde løsne Blaarene fra disse ærværdige Ansigter.

XLI. KAPITEL

Om Clavileños Komme, tillige med Afslutningen paa dette langstrakte Eventyr.

Imidlertid faldt Natten paa, og med den kom det forudbestemte Øjeblik for den berømte Hest Clavileños Komme, hvis Udebliven allerede var begyndt at forurolige Don Quixote, fordi det syntes ham, at siden Malambruno tøvede med at sende den til ham, saa maatte enten han ikke være den Ridder, hvem dette Eventyr var forbeholdt, eller ogsaa turde Malambruno ikke vove at indlade sig i Tvekamp med ham. Men se, da traadte ganske pludselig fire Vildmænd ind i Haven, alle omvundne med grøn Vedbend, og paa deres Skuldre bar de en stor Hest af Træ. De satte den med Benene mod Jorden, og en af Vildmændene sagde: „Lad nu den Ridder, som har Mod dertil, sætte sig op paa dette Træstativ.“ „Saa skal jeg ikke op paa den,“ sagde Sancho, „thi jeg har ikke Mod dertil og er heller ikke nogen Ridder.“ Vildmanden vedblev: „Paa dens Kryds skal Vaabendrageren sætte sig, saafremt Ridderen har en saadan. Og han kan have Tillid til den tapre Malambruno; thi trues han ikke af hans Sværd, har han intet at befrygte af nogen anden, lige saa lidt som han ellers vil blive udsat for nogen Art Ondskab. Han behøver altsaa kun at dreje paa denne Tap, som Hesten har i Nakken, og de vil begge blive baarne gennem Luften til det Sted, hvor Malambruno venter dem. Men for at Opstigningen og Vejens Højde ikke skal foraarsage dem Svimmelhed, maa de lade sig binde for Øjnene, indtil Hesten vrinsker. Det er Tegnet paa, at de har fuldendt deres Rejse.“ Da han havde sagt dette, lod de fire Vildmænd Clavileño staa og gik med høflige Lader tilbage ad samme Vej, de var kommet. Saasnart Dolorida så Hesten, sagde hun, næsten med Taarer i Øjnene, til Don Quixote: „Heltemodige Ridder, Malambrunos Løfter har været sandfærdige, Hesten er her, vore Skæg vokser stadig, og hver af os besværges dig ved hvert Haar i vore Skæg om at klippe og rage dem af os, eftersom det nu kun afhænger af, at du med din Vaabendrager bestiger Hesten og gør en lykkelige Begyndelse paa denne helt nye Slags Rejse.“ „Det vil jeg gøre med stor Beredvillighed og endnu

større Fornøjelse, Fru Grevinde Trifaldi," sagde Don Quixote, „og det uden først at give mig Stunder til at lægge Hynde paa den eller spænde mine Sporer paa, saa stor Attraa følger jeg efter at se Dem, Frue, og alle de andre Hovmesterinder ragede og med glat Hage.“ „Men jeg vil ikke gøre det,“ sagde Sancho, „hverken med stor eller ringe Beredvillighed, ikke paa nogen Maade; og hvis det virkelig forholder sig saaledes, at dette Skægskræber ikke kan gaa for sig, uden at jeg sætter mig op paa Hestens Kryds, saa faar min Herre at tage sig en anden Vaabendrager, der kan følge med ham, og disse Damer maa faa deres Ansigter glatbarberede paa en anden Maade. Jeg er ikke nogen Heksemester, der finder Fornøjelse i at fare rundt i Luften. Og hvad vil mine Øboer sige, naar de faar at vide, at deres Statholder flyver afsted i Luften? Desuden er der mere end tre Tusinde Mile herfra til Candaya, og hvis nu Hesten bliver træt eller Kæmpen gnaven, saa vil det vare mere end et halvt Dusin Aar, inden vi kommer tilbage, og saa vil der slet ikke være hverken Holme eller Holmegange, der vil vide af mig mere. Og da man i Almindelighed mener, at der ligger Fare i at tøve, og Mundheldet siger:

Hvis man en Ko dig skænke vil,
saa løb du straks med Strikken til —

vil jeg bede disse Damers Skæg om at have mig undskyldt. St. Peter er bedst faren i Rom — jeg mener: Jeg er bedst faren her i Huset, hvor man viser mig saa megen Naade, og af hvis Ejermand jeg venter den store Lykke at blive Statholder.“ Hertugen sagde straks: „Ven Sancho, den Ø, jeg har lovet eder, kan hverken bevæge sig eller løbe bort; den har saa dybe Rødder i det inderste af Jordens Skød, at man ikke med de allerstørste Anstrengelser vil kunne rykke den op eller bringe den hen paa et andet Sted. Og da I jo nok véd, at jeg véd, at der mellem de højere Embeder ikke gives nogen Slags Embede, som man ikke saa at sige opnaar ved en Art Bestikkelse, — nogle tager mere, andre mindre — saa bestaar den, jeg vil betinge mig til Gen-gæld for eders Statholderskab, deri, at I skal drage afsted sammen med eders Herre Don Quixote for at tilendebringe og fuld-

føre dette mindeværdige Eventyr. Og hvad enten I nu kommer saa hastigt tilbage paa Clavileño, som dens Lethed synes at love, eller eders onde Skæbne tvinger eder til at vende tilbage til Fods, vandrende som Pilgrim fra Herberge til Herberge, fra Kro til Kro, saa vil I dog altid, hvornaar I end vender tilbage, finde eders Ø dør, hvor I har forladt den, og eders Øboer opfyldte af det samme Ønske, som de altid har næret, nemlig at hilse eder som deres Statholder, og min Villie vil stedse vedblive at være den samme. Bær altsaa ikke mindste Tvivl om denne Forsikring, thi derved vil I aabenbart krænke det Ønske, jeg nærer om at vise eder min Gunst.“ „Ikke et Ord mere, Herre!“ sagde Sancho; „jeg er en stakkels Vaabendrager, og mine Skuldre kan ikke bære saa megen Venlighed. Lad da min Herre sidde op, bind mig for Øjnene og befal mig Gud i Vold; man maa ogsaa lade mig vide, om jeg, naar jeg drager afsted saa højt der oppe, hvor Fuglene flyver, skal anbefale mig til Vorherres Beskyttelse eller anraabe Englene om at staa mig bi.“ Hertil svarede Trifaldi: „I kan befale eder Gud i Vold, Sancho, eller i hvis Varetægt I ellers vil; thi skønt Malambruno er Trolldmand, er han dog en Kristen og driver sin Trolldomskunst med stor Visdom og Indsigt, uden at lægge sig ud med nogen.“ „Velan da,“ sagde Sancho, „Gud og den hellige Trefoldighed fra Gaëta staa mig bi!“ „Siden det mindeværdige Eventyr med Valkemøllerne,“ sagde Don Quixote, „har jeg aldrig set Sancho saa angst som nu, og hvis jeg troede lige saa stærkt paa Forvarsler som andre, kunde hans Forsagthed indgyde mig allehaande Betænkeligheder. Men kom nu engang her, Sancho! Med disse Herskabers Tilladelse har jeg et Par Ord at tale med dig i Enrum.“ Derpaa trak han ham til Side, midt ind i en af Havens Tykninger, greb begge hans Hænder og sagde til ham: „Du ser, Ven Sancho, hvilken lang Rejse der venter os, og Gud maa vide, naar vi vender tilbage, og hvor megen Tid og Lejlighed vore Beskæftigelser vil unde os. Derfor saá jeg gerne, at du nu trak dig tilbage til dit Kammer, som om du skulde hente noget, du trængte til paa Rejsen, og dør i en Haandevending gav dig selv i det mindste fem Hundrede Slag af de tre Tusinde tre Hundrede, du har paataget dig; saa kan du da sige, at du har givet dig dem én Gang for alle, og godt begyndt er halvt fuldendt.“ „Ved Gud,“ sagde San-

cho, „Deres Velbyrdighed maa ikke være rigtig klog. Det lyder jo ganske, som man plejer at sige: du ser, jeg har travlt, og du vil have min Mødom. Nu, da jeg skal ride paa et bart Bræt, vil Deres Velbyrdighed nu have, at jeg forinden skal klø løs paa min Bagdel? Nej, saa sandelig, om Deres Velbyrdighed maa være rigtig i Hovedet! Lad os nu drage hen og barbære disse Hovmesterinder, og naar vi kommer tilbage, lover jeg, som den ærlige Mand jeg er, Deres Velbyrdighed, at jeg skal skynde mig saa stærkt med at opfylde mine Forpligtelser, at De nok skal blive tilfreds, og mere behøver jeg ikke at sige.“ Don Quixote svarede: „Nuvel, gode Sancho, ved dette Løfte føler jeg mig trøstet, og jeg tror ogsaa, at du vil opfylde det, thi selv om din Forstand ofte synes at være hentørret, vedbliver din Sandhedskærlighed dog altid at være grøn.“ „Jeg er ikke grøn,“ sagde Sancho, „men brun; men selv om jeg var broget, vilde jeg dog holde mit Ord.“ Hermed gik de tilbage til Selskabet for at bestige Clavileño; og idet Don Quixote stod i Begreb med at stige op, sagde han: „Bind dig for Øjnene, Sancho, og stig op, Sancho; thi den, der sender Bud efter os fra saa fjerne Lande, gør det ikke for at føre os bag Lyset, om ikke af anden Grund, saa fordi der kun er ringe Ære at vinde ved at bedrage den, der har Tillid til os. Men selv om alt skulde faa et helt andet Udfald, end jeg venter, saa kan ingen Ondskab dog nogensinde fordunkle Æren ved at have paataget sig denne Bedrift.“ „Lad os komme afsted, Herre,“ sagde Sancho, „disse Damers Skæg og Taarer gaar mig dybt til Hjerter, og ikke en Bid Mad vil smage mig, før jeg atter ser dem i deres oprindelige Skikkelse, med glat Hud. Stig op, Deres Velbyrdighed, og lad De Dem først binde for Øjnene; thi hvis jeg skal sidde paa Hestens Kryds, saa er det klart, at den, der skal sidde i Sadelen, maa stige op først.“ „Det er ganske rigtigt,“ svarede Don Quixote. Derpaa trak han et Lommelørklæde op af Lommen og bad Dolorida om at binde ham det tæt for Øjnene. Efter at hun havde gjort det, løste han det op igen og sagde: „Hvis jeg ikke husker fejl, har jeg hos Virgil læst Historien om det trojanske Palladium, der var en Hest af Træ, hvilken Grækerne bragte som Offergave til Gudinden Pallas, og indvendig fuld af væbnede Riddere, som senere voldte Trojas fuldstændige Undergang. Derfor vil det være raadeligst

først at se efter, hvad Clavileño har i sin Bug.“ „Det er sikkert overflødigt,“ sagde Dolorida; „jeg gaar i Borgen for den og véd, at Malambruno ikke er nogen listig Forræder. Sæt Dem derfor blot op uden at nære ringeste Frygt, og hvis der sker Dem noget ondt, saa lad det komme over mit Hoved.“ Nu syntes Don Quixote, at hvis han for sin personlige Sikkerheds Skyld fremkom med yderligere Indvendinger, kunde det let stille hans Tapperhed i et uheldigt Lys, og derfor steg han uden at veksle flere Ord op paa Clavileño og beføjte dens Tap, der let lod sig dreje; og da han ingen Stigbøjler havde, og hans Ben hang ned, lignede han ganske en Figur i et disse romerske Triumftog, der er malede eller vævede paa flamske Vægtæpper. Meget trevent og langsomt nærmede Sancho sig for at stige til Hest, og da han, saa godt han kunde, havde sat sig til Rette paa Clavileños Kryds, fandt han det meget haardt, i hvert Tilfælde slet ikke mageligt, hvorfor han bad Hertugen om at lade ham faa et Hynde eller en Pude, om det saa skulde tages fra Hertugindens Løjbænk eller en af Pagernes Senge; thi Krydset paa denne Hest syntes snarere at være af Marmor end af Træ. Hertil svarede Trifaldi, at Clavileño ikke taalte noget som helst Ridetøj eller nogen Art Prydelse paa sig, men han kunde jo sætte sig paa Kvindevis, saa vilde han ikke føle saa meget til det haarde Træ. Det gjorde Sancho altsaa, sagde Farvel og lod sig binde for Øjnene, men løste straks Tørklædet op igen, saá vemodigt og med Taarer i Øjnene paa alle dem, der befandt sig i Haven, og bad dem om i dette farlige Øjeblik at staa ham bi med nogle Paternostre og Ave Marier, paa det at Gud, naar de engang kom i en lignende Fare, ogsaa skulde sende dem nogen, der kunde fremsige disse Bønner for dem. Men da sagde Don Quixote: „Din Kæltring, staar du maaske under Galgen, eller skal du til at ende dit Liv, siden du fremkommer med saadanne bønne Begæringer? Din skændige, fejge Skabning, sidder du ikke paa samme Sted, hvor den skønne Magdalene sad, og hvorfra hun ikke steg ned for at gaa i sin Grav, men for at blive Dronning af Frankrig, saafremt Historiebøgerne ikke lyver? Og jeg, der sidder ved Siden af dig, kan jeg ikke side-stilles med den kække Peter, hvis Lemmer har tynget det samme Sted, som mine nu betynger? Tilhyl dine Øjne, tilhyl dem,

frygtsomme Hare, og lad aldrig mere et ængsteligt Ord komme af din Mund, i det mindste i mit Nærvær.“ „Saa bind mig da for Øjnene,“ sagde Sancho, „og siden man ikke vil have, at jeg giver mig Gud i Vold, eller at andre anbefaler mig til hans Beskyttelse, er det vel ikke noget Under, om jeg frygter, at her er en hel Hærskare af Djævla, som vil slæbe os til Peralvillo?“

Nu bandt de sig for Øjnene, og da Don Quixote mærkede, at han sad, som han vilde, følte han paa Tappen, og neppe havde han rørt ved den med Fingrene, før alle Hovmesterinderne og de øvrige tilstedeværende opløftede deres Røst og raabte: „Himlen ledsage dig, heltemodige Ridder! Gud være med dig, uforsagte Vaabendrager! Allerede, allerede stryger I frem gennem Luftten og gennemfarer den lettere end en Pil; allerede begynder I at vække Forbavselse og Forundring hos alle dem, der nede fra Jorden følger eder med Øjnene. Hold dig fast, kække Sancho, du vakler! Tag dig i Vare, at du ikke skal falde, thi dit Fald vil blive værre end hin formastelige unge Mands, der vilde styre sin Faders, Solgudens Vogn.“ Sancho hørte disse Raab, klyngede sig fast til sin Herre og sagde: „Herre, hvorledes kan de sige, at vi flyver saa højt oppe, da vi dog kan høre deres Ord, og det ganske lyder, som om de talte tæt ved os?“ „Lad det ikke forundre dig, Sancho,“ sagde hans Herre, „thi da alt dette og hele denne Flyven i Luftten er noget, der ligger udenfor Naturens sædvanlige Orden, saa vil du paa tusinde Miles Afstand kunne se og høre alt, hvad du lyster. Men tryk mig ikke stærkt, du river mig af; og jeg begriber ikke, hvorfor du er saa frygtsom og bange, thi jeg kan gøre min Ed paa, at jeg aldrig i mine Dage har redet paa et mere spagfærdigt Dyr; det er ganske, som om vi ikke kom af Stedet. Forjag din Frygt, min Ven; thi Sagen gaar nu virkelig, som den skal, og vi har Vinden i Ryggen.“ „Det er rigtigt nok,“ svarede Sancho, „thi fra denne Side blæser det saa stærkt imod mig, at det er ganske, som om tusinde Blæsebælge pustede mig ind i Ansigtet.“ Og saaledes forholdt det sig virkelig; der blev pustet Luft paa ham med store Blæsebælge. Dette Eventyr var blevet saa omhyggeligt planlagt af Hertugen, Hertuginde og Hushovmesteren, at der ikke manglede noget, der kunde gøre det fuldkomment. Da Don Quixote nu ogsaa følte, at Vinden blæste stærkt paa ham, sagde

han: „Vi maa sikkert allerede være kommet op i den anden Luftkreds, hvor Sne og Hagl dannes. Torden, Glimt og Lynstraaler opstaar i den tredie Kreds, og dersom vi vedbliver at stige højere med samme Hurtighed, maa vi meget snart komme til Ildkredsen, og jeg véd ikke, hvorledes jeg skal formindske denne Taps Kraft, for at vi ikke skal stige saa højt, at vi brænder op.“

Nu tog man Blaar og Hamp, der var let at tænde og slukke igen, viklede det om en lang Stok og varmede dermed Rytternes Ansigter. Sancho, der følte Heden, sagde: „Jeg vil dø paa, at vi allerede er i Ildkredsen eller meget nær ved den, thi en stor Del af mit Skæg er allerede svedet af, og jeg er paa Nippet til at tage Tørklædet fra Øjnene for at se, hvor vi befinder os.“ „Gør ikke det,“ sagde Don Quixote, „husk paa den sandfærdige Beretning om Licentiaten Torralva, som Djævlene førte igennem Luften paa en Rørstav og med lukkede Øjne, og paa tolv Timer naaede han til Rom og steg ned ved Torre di Nona, en Gade i Byen, og dør såa han al Tummelen og Stormen og Bourbons Død, og allerede næste Morgen var han tilbage i Madrid, hvor han fortalte alt, hvad han havde set. Han sagde ogsaa, at Djævelen, mens han red gennem Luften, havde befalet ham at aabne Øjnene, og han aabnede dem virkelig og befandt sig efter sin Mening saa nær ved Maaneskiven, at han havde kunnet gribe den, men han turde ikke se ned til Jorden for ikke at blive svimmel. Derfor er der slet ikke nogen Grund til, at vi skal tage vore Bind af, Sancho; den, der har paataget sig at sørge for os, maa ogsaa staa til Ansvar for os. Det kan desuden være, at vi nu gør et Fremstød i Luften og stiger opad, for saa pludselig at skyde ned paa Kongeriget Candaya, som Jagtfalkene eller Høgene skyder ned paa Hejren for at gribe den, selv om den vil stige nok saa højt op i Luften. Og skønt det forekommer os, som om det endnu knapt er en halv Time siden, vi fløj bort fra Haven, saa tro kun mig: Vi maa have tilbagelagt et langt Stykke Vej.“ „Jeg véd ikke, hvordan det forholder sig,“ sagde Sancho Panza. „Jeg kan kun sige saa meget, at hvis Fru Magellan eller Magdalone var tilfreds med Sædet her paa Hestens Kryds, saa kan hun ikke have haft meget blødt Kød.“ Hele denne Samtale mellem de to Helte hørte Hertugen, Hertuginde

og alle de andre, der var til Stede i Haven, og de havde alle den største Fornøjelse deraf. Da man nu vilde tilendebringe dette sælsomme og fortræffeligt planlagte Eventyr, stak man ved Hjælp af nogle Totter Blaar Ild paa Clavileños Hale, og da Hesten var fyldt med knitrende Raketter, fløj den i Luften med et mægtigt Brag og kastede Don Quixote og Sancho halvt forbrændte til Jorden. Imidlertid havde Hovmesterindernes skægprydede Skare og Trifaldi forladt Haven, og alle de andre, der endnu opholdt sig der, laa udstrakte paa Jorden, som om de var besvimele. Don Quixote og Sancho rejste sig meget vaandefulde, så sig om til alle Sider og grebes af Bestyrtelse, da de blev saa mange Mennesker var, der laa udstrakte paa Jorden; men deres Forundring steg endnu højere, da de til den ene Side i Haven så en Lanse plantet i Jorden, til hvilken der med to grønne Silkesnore var bundet et Stykke skinnende hvidt Pergament, hvorpaa der med store gyldne Bogstaver stod skrevet følgende:

„DEN HØJTBERØMMELIGE RIDDER DON QUIXOTE AF MANCHA HAR LYKKELIGT FULDENDT EVENTYRET MED GREVINDE TRIFALDI, ELLERS OGSAA KALDET HOVMESTERINDE DOLORIDA, OG HENDES MEDSØSTRE BLOT VED AT HAVE PAATAGET SIG AT FULDFØRE DET. MALAMBRUNO ERKLÆRER SIG HERVED FOR TILFREDSSTILLET OG TILSTAAR, AT ALT ER BLEVET FULDFØRT EFTER HANS ØNSKE; HOVMESTERINDERNES SKÆG ER ALLEREDE BORTRYDDEDE OG AFSKAFFEDE OG VIL HEREFTER VEDBLIVENDE VÆRE DET; DET KONGELIGE PAR DON CLAVIJO OG ANTONOMASIA BEFINDER SIG I SIN TIDLIGERE TILSTAND. SAASNART DEN VAABENDRAGERLIGE PISKNING ER FULDBRAGT, VIL DEN HVIDE DUE SE SIG BEFRIET FOR DE PESTAANDENDE JAGTFALKE, DER FORFØLGER DEN, OG VENDE TILBAGE TIL SIN KURRENDE DURIKS ELSKEDE ARME. THI SAALEDES ER DET BESKIKKET AF DEN VISE MERLIN, TROLDKUNSTENS ØVERSTE MESTER BLANDT ALLE TROLDMÆND.“

Saa snart Don Quixote havde læst Indskriften paa Pergamentet, stod det ham klart, at den talte om Ophævelsen af Dulci-

neas Fortryllelse; og efter at han inderlig havde takket Himlene for, at han med saa ringe Fare havde udført saa stor en Helte-
daad og gengivet Hovmesterinderne — der nu ikke mere var at
se — deres glatte Ansigter, gik han hen til det Sted, hvor Hertu-
gen og Hertuginen endnu laa besvime, tog Hertugen ved
Haanden og sagde: „Frisk Mod, min naadige Herre, frisk Mod!
Det har intet paa sig: Eventyret er allerede fuldbragt uden
mindste Skade, saaledes som Skriften, der hænger hist henne
paa hin Lanse, tydeligt udviser.“ Hertugen kom lidt efter lidt
til sig selv, som om han vaagnede af en tung Drøm, og paa
samme Maade Hertuginen og alle de andre, der laa udstrakte
i Haven, og de viste saa tydelige Tegn paa Forbavselse, ja, paa
Forfærdelse, at man næsten skulde have troet, de virkelig havde
oplevet det, som de saavel forstod at opdigte for Spøg. Hertugen
læste med halvt tillukkede Øjne Seddelen og løb straks med
aabne Arme hen for at omfavne Don Quixote, idet han sagde,
at han var den fortræffeligste Ridder, nogen Tidsalder havde set.
Sancho søgte med Øjnene til alle Sider efter Dolorida for at
se, hvorledes hendes Ansigt tog sig ud uden Skæg, og om hun
uden det virkelig var saa smuk, som hendes statelige Væsen
lovede; men man sagde ham, at da Clavileño brændende var
kommet ned gennem Luften og styrtet til Jorden, var Hovme-
sterindernes Skare med samt Trifaldi forsvundet, og at de nu
allerede var ragede og uden Stubbe. Hertuginen spurgte San-
cho, hvorledes det var gaaet ham paa den lange Rejse. Sancho
svarede: „Jeg, Frue, jeg følte, at vi, som min Herre sagde,
fløj igennem Ildkredsen, og saa fik jeg Lyst til at trække Bin-
det lidt fra Øjnene, men min Herre, hvem jeg bad om Tilla-
delse dertil, forbød mig det. Men da jeg paa en eller anden
Vis har et Par Korn Nysgerrighed og Videbegærlighed i mig
efter at erfare netop det, som man nægter og forbyder mig at
faa at vide, skød jeg ganske sagte, og uden at nogen kunde se
det, det Tørklæde, man havde bundet mig for Øjnene, lidt til
Side lige ved Næsen og saå ned mod Jorden, og i det Øjeblik
forekom det mig, at hele Jorden ikke var større end et Senneps-
korn, og Menneskene, der vrimlede rundt paa den, ikke ret
meget større end en Hasselnød, og alene deraf kan man se, hvor

Don Quixote. II.

højt vi dengang har været oppe.“ Hertuginde sagde derpaa: „Betänk, hvad I siger, Ven Sancho. Jeg mener nu, at I slet ikke har set Jorden, men kun Menneskene, der bevægede sig paa den; og det er klart, at naar Jorden syntes eder et Sennepskorn og Menneskene Hasselnødder, saa maatte et eneste Menneske bedække hele Jorden.“ „Det er sandt nok,“ svarede Sancho, „men jeg har nu alligevel haft Kig paa et Hjørne af den og set den helt og holdent.“ „Men Sancho,“ sagde Hertuginde, „den, der faar Øje paa et Hjørne af noget, ser ikke hele den Genstand, han betragter.“ „Den Slags Betragtninger forstaar jeg mig ikke paa,“ sagde Sancho; „jeg véd bare, at det ikke vilde være af Vejen, om Deres Herlighed vilde betænke, at vi fløj ved Trylleri, og at jeg altsaa meget vel ved Trylleri kunde se hele Jorden og alle Mennesker, fra hvilken Kant jeg saa betragtede dem. Og hvis jeg ikke maa staa til Troende heri, saa vil Deres Naade vel heller ikke tro mig, naar jeg siger, at jeg dengang, da jeg skød Bindet tæt op til Øjenbrynene, saå, at jeg befandt mig saa nær ved Himmelen, at den kun var halvanden Haandsbred fra mig, og jeg vil gøre en dyr Ed paa, Frue, at den er grumme stor. Nu hændte det sig, at vi netop kom til den Egn, hvor de syv Geder (Syvstjernen) er, og ved Gud og min Sjæl, om jeg ikke, da jeg saå dem, fik Lyst til at snakke lidt med dem — for da jeg var lille, var jeg Gedevogeter hjemme — og havde jeg ikke faaet min Lyst styret, tror jeg, at jeg var gaaet til. Da jeg ikke kunde styre mig, tog jeg fat; og hvad gjorde jeg? Uden at kny et Muk derom, heller ikke til min Herre, listede jeg ganske stille ned af Clavileño og tumlede om med Gederne. De var rigtigt som Smørblomster, rigtigt saa kønne som Blomster! Næsten i tre Kvarter legede jeg med dem, og Clavileño rørte sig ikke af Stedet, gjorde ikke et Skridt fremad.“ „Og hvad morede da Hr. Don Quixote sig med,“ spurgte Hertuginde, „medens den gode Sancho legede med Gederne?“ Don Quixote svarede: „Da alle disse Ting og saadanne Tildragelser staar udenfor Naturens Orden, er det ikke saa underligt, at Sancho siger, hvad han siger. Men om mig selv maa jeg sige, at jeg hverken har skubbet Bindet ned eller op og hverken har set Himmel eller Jord, Hav eller Strand. Jeg folte ganske vist, at jeg svævede igennem Luftkredsen og endog kom

saare nær til Ildkredsen, men at vi skulde være kommet op over den, kan jeg ikke tro. Thi da Ildkredsen ligger imellem Maanehimmelen og den sidste Luftkreds, saa kunde vi ikke naa op til Himmelen, hvor de syv Geder befinder sig, uden at brænde op, og da der ikke er gaaet Ild i os, saa maa Sancho enten lyve eller drømme.“ „Jeg hverken lyver eller drømmer,“ svarede Sancho; „og hvis man ikke vil tro mig, kan man jo spørge mig om Kendetegnene paa disse Geder, saa vil man faa at se, om jeg taler Sandhed eller ej.“ „Saa sig os Kendetegnene, Sancho,“ sagde Hertuginde. „To af dem,“ svarede Sancho, „er grønne, to er røde, to blaa og én spraglet.“ „Det er en ganske ny Art Geder,“ bemærkede Hertugen, „og her paa Jordens Kreds forekommer der ikke slige Farver, — jeg mener: Geder med slige Farver.“ „Det er soleklart,“ sagde Sancho; „naturligvis, der maa jo da være Forskel paa Himmels og Jordens Geder.“ „Sig mig, Sancho,“ spurgte Hertugen, „saá I ogsaa en Buk mellem disse Geder?“ „Nej, Herre,“ svarede Sancho; „men jeg har hørt sige, at der ikke kommer noget hornet op over Maanens Horn.“ Nu vilde man ikke spørge ham mere om hans Rejse, da det forekom dem, som om Sancho havde spundet en Traad, der var lang nok til, at han ved den kunde spadserere gennem alle Himlene og aflægge Beretning om alt, hvad han havde set deroppe, uden selv at komme ud af Haven. Kort at sige, dette var Enden paa Eventyret med Hovmesterinden Dolorida, som gav det hertugelige Par nok at le af, ikke alene nu, men i hele deres Levetid, og Sancho nok at fortælle om i mange Aarhundreder, hvis han havde levet saa længe. Men Don Quixote nærmede sig til Sancho og hviskede ham ind i Øret: „Sancho, siden du vil, at jeg skal tro paa, hvad du har set i Himmelen, saa vil jeg ogsaa have, at du skal tro paa, hvad jeg saá i Montesinos' Hule; mere siger jeg ikke.“

XLII. KAPITEL

Om de Formaninger, DON QUIXOTE gav SANCHE PANZA, foruden mange andre velovervejede Ting.

Hertugen og Hertuginde var saa fornøjede over det herlige Udfald, Eventyret med Dolorida havde faaet, at de besluttede at drive deres Gækkerier endnu videre, da de saá, at de her havde en Mand for sig, der tog enhver Spøg for Alvor. Efter at de derfor havde lagt deres Plan og givet de Anvisninger, hvorefter deres Tjenere og Undergivne skulde rette sig i deres Omgang med Sancho, saalænge han var Statholder paa den udlovede Ø, sagde Hertugen den følgende Dag, Dagen efter Luftrejsen med Clavileño, til Sancho, at han skulde gøre sig færdig og pynte sig for at tiltræde Rejsen til sit Statholderskab; thi hans Øboer længtes allerede efter ham som efter en Majregn. Sancho bukkede dybt for ham og sagde: „Efter at jeg er kommet ned fra Himmelen, og efter at jeg fra dens høje Tag har betragtet Jorden og fundet den meget lille, er min stærke Lyst til at være Statholder blevet noget afkølet. Thi hvad Højhed er der ved at føre Kommandoen paa et Sennepskorn, og hvilken Værdighed og Vælde er der vel ved at regere over et halvt Dusin Mennesker paa Størrelse med en Hasselnød. Thi flere forekom der mig ikke at være paa hele Jorden. Men dersom Deres Herlighed vilde værdiges at give mig blot en ganske lille Del af Himmelen, om den end ikke var større end en halv Mil, saa vilde jeg med mere Glæde tage imod den end imod den største Ø i hele Verden.“ „I bør betænke, Ven Sancho,“ svarede Hertugen, „at jeg ikke kan give nogen en Del af Himmelen, selv om den ikke var større end en Negl; thi at skænke saadan Gunst og Naade er forbeholdt Vorherre alene. Hvad jeg formaar at give eder, det giver jeg eder, nemlig en rigtig ægte Ø, trind og veldannet og i den bedste Orden, overmaade givtig og frugtbar, hvor I, naar I forstaar at gøre den rette Brug deraf, foruden Jordens Skatte ogsaa kan vinde Himmels.“ „Velan,“ sagde Sancho, „lad saa Øen blot komme. Jeg vil gøre mig al mulig Umage for at blive en saadan Statholder, at jeg til Trods for alle Kæltringer kan komme i Himmelen; og jeg gør det ikke,

fordi jeg higer efter at forlade min ringe Stand eller hæve mig til et højere Trin, men kun af Lyst til at prøve, hvordan det smager at være Statholder.“ „Naar I først har smagt det, Sancho,“ sagde Hertugen, „vil I blive saa forslugen efter Statholderi, at I aldrig faar nok; thi saa sødt er det at befale og blive adlydt. Naar eders Herre først har bragt det saa vidt, at han bliver Kejser (og at dømme efter den Gænge, Tingene nu er i, bliver han det sikkert), vil tilforladelig ingen mere kunne fravriste ham det, og det vil gøre ham ondt og smerte ham ind i Sjælen, at han har ladet saa lang Tid hengaa, inden han blev det.“ „Herre,“ sagde Sancho, „jeg kan begribe, at det maa være sødt at befale, om det saa kun er over en Flok Faar.“ „I er den rette Mand, Sancho, I forstaar dog lidt af alt,“ sagde derpaa Hertugen; „jeg haaber, at I maa blive saa god en Statholder, som eders Forstand lader forvente. Men nu har vi talt nok om den Sag; belav eder paa at afrejse herfra i Morgen for at tiltræde Regeringen paa Øen; i Aften vil man forsyne eder med anstændige Klæder, som I skal bære, og med alt andet, som behøves til Rejsen.“ „Man kan klæde mig, som man vil,“ sagde Sancho; „hvordan jeg end er klædt, vedbliver jeg dog altid at være Sancho Panza.“ „Ganske rigtigt,“ sagde Hertugen, „men Klæderne maa rette sig efter det Embede eller den Værdighed, man beklæder. Det vilde ikke være passende, om en Retslærd gik klædt som en Soldat, eller en Soldat som en Præst. I, Sancho, skal dels være klædt som en Embedsmand, der har studeret, dels som en Krigshøvedsmand, fordi Vaabnene vil være eder ligesaa nødvendige som Videnskaben og Videnskaben ligesaa nødvendig som Vaabnene paa den Ø, jeg vil forlene eder med.“ „Ja, Videnskab har jeg det nu ikke saa meget med,“ svarede Sancho, „for min Videnskab strækker sig ikke engang til ABCen; men det er ogsaa nok at huske paa Krucifikset foran i ABC-Bogen for at være en god Statholder. Hvad Vaabnene angaar, saa vil jeg værge mig med dem, man giver mig i Hænde, indtil jeg ligger, og saa maa Gud raade for Resten!“ „Med saa ypperlig en Hukommelse,“ sagde Hertugen, „kan Sancho aldrig fejle.“ Derpaa kom Don Quixote til, og da han hørte, hvad man talte om, og hvor hurtigt Sancho skulde tiltræde Regeringen over sin Ø, tog han ham med Hertugens Tilladelse ved Haanden og gik med ham ind i sit

Kammer i den Hensigt at meddele ham nogle gode Raad om, hvorledes han skulde forholde sig i sit Embede. Da de nu var traadt ind, lukkede han Døren bag sig, og efter at han næsten med Magt havde tvunget Sancho til at sætte sig ved hans Side, talte han til ham med sat Røst og sagde:

„Jeg sender uendelige Taksigelser til Himmelen, Ven Sancho, fordi en lykkelig Skæbne, endnu førend jeg paa mine Veje har vundet nogen Slags Fordel, er kommet dig i Møde for at hilse dig og opsøge dig. Jeg, som i mine Velmagtsdage anviste dig Lønnen for dine Tjenester, ser endnu kun Begyndelsen til forbedrede Tilstande, og du ser dig før Tiden og tværtimod alle fornuftige Forudsætninger ved dine Ønskers Maal. Andre maa bruge Bestikkelse, løbe Folk paa Dørene, bejle til deres Gunst, staa tidligt op, bede, være udholdende og paatrængende og opnaar dog ikke, hvad de stræber efter — og saa kommer der en, og uden at vide, hvordan det egentlig gaar til, har han ganske uventet faaet den Stilling og det Embede, som saa mange andre har umaget sig for. Og her kan nu det finde Anvendelse, som man i Almindelighed siger: At naar det gælder Ansøgninger, saa har man enten Held eller Uheld. Du, som efter min Anskuelse utvivlsomt er en Dumrian, der hverken staar tidligt op eller vaager om Natten eller anvender Flid og Møje paa noget som helst, du vaagner en skønne Morgen op som Statholder paa en Ø, ganske som om det ikke havde stort at betyde, blot fordi du er blevet berørt af det vandrende Ridderskabs Aande. Alt dette siger jeg til dig, kære Sancho, for at du ikke skal tilskrive dine egne Fortjenester den Naade, der er bevist dig, men takke Himmelen, fordi den beskikker alting saa ypperligt, og ligeledes den høje Rang, som Udøvelsen af en vandrende Ridders Kald medfører. Naar du da har bekvemmet dit Hjerter til med Tiltro at lytte til mine Ord, saa skænk mig, din Cato, Opmærksomhed, o min Søn, at jeg kan raade dig og være din Polarstjerne og Fører for at lede og lodse dig til en sikker Havn fra dette stormende Hav, paa hvis Dyb dit Skib nu vil sejle ud; thi Embeder og høje Værdigheder er intet andet end et bundløst Forvirringens Hav.

For det første, min Søn, skal du frygte Gud; thi i Guds frygt bestaar al Visdom, og er du vis, da kan du ikke fare vild.

Dernæst maa du stedse have for Øje, hvem du er, og saa-

ledes stræbe efter at lære dig selv at kende, hvilket er den allersværeste Kundskab at opnaa. Naar du kender dig selv, saa følger deraf straks, at du ikke skal puste dig op som den Frø, der vilde være lige saa stor som en Okse; thi gjorde du det, saa vilde Erindringen om, at du hjemme maatte vogte Svin, udgøre de grimme Fødder til din Daarskabs udslaaede Paafuglehale.“ „Det er sandt nok,“ svarede Sancho, „men det var kun, da jeg var en lille Knægt; siden, da jeg var vokset noget til, vogtede jeg Gæs, og ikke Svin. Men det gør efter min Mening lidet eller intet til Sagen; thi det er ikke alle de, der regerer eller er Statholdere, som nedstammer fra kongelig Slægt.“ „Ganske rigtigt,“ svarede Don Quixote, „men derfor maa de, som ikke er af høj Byrd, formilde deres Embedes strenge Alvor med overbærende Venlighed, for at denne, ledet af forsigtig Klogskab, kan dæmpe den ondskafulde Bagvaskelse, som ingen Standsperson saa let undgaar.

Vis dig stolt af din ringe Fødsel, og anse det ikke for under din Værdighed at sige, du nedstammer fra Bønder. Naar man ser, at du ikke skammer dig derover, vil det ikke falde nogen ind at bebrejde dig det, og hold fast ved at være en brav Mand af ringe Fødsel fremfor en hovmodig Synder. Der er utallige Mænd, som trods deres lave Byrd har hævet sig til de højeste, til pavelige og kejserlige Værdigheder, og paa denne almindeligt bekendte Kendsgerning kunde jeg nævne dig saa mange Eksempler, at du vilde blive træt deraf. Se her, Sancho, naar du gør Dyden til dine Handlingers Redskab og anser det for en Æressag at udføre dydige Handlinger, saa behøver du ikke at misunde dem, der har Fyrster og høje Herrer til Ahner i Stedet for saadanne Handlinger; thi Blodet gaar i Arv og Dyd erhverves, og Dyden har sit Værd i sig selv, men det har Blodet ikke.

Da det nu forholder sig saaledes — og det gør det — saa maa du, ifald en af dine Slægtninge skulde besøge dig, mens du opholder dig paa Øen, ingenlunde vise ham bort eller behandle ham haanligt, men tværtimod byde ham Velkommen, tage godt imod ham og behandle ham venligt; derved vil du opfylde Himmelens Villie, der med Mishag ser en af sine Skabninger foragtet, og efterkomme, hvad du er Naturens vise Indretning skyldig.

Hvis du tager din Kone med (thi det er ikke godt, at den, der beklæder et Statseembede, lever i længere Tid uden sin egen Hustru), saa belær hende, undervis hende, afslib hendes medfødte Plumphed; thi alt, hvad en forstandig Statholder bygger op, nedriver en plump og taabelig Kone.

Skulde du blive Enkemand — hvilket jo dog er muligt — og som Følge af dit højere Embede ogsaa vilde vælge en Livsledsagerinde fra højere Kredse, saa tag ikke nogen, som du kan benytte til Løkkemad og Fiskestang og til denne hykleriske Tale: „Jeg tager ikke noget, men kast det i min Hætte!“ Thi sandelig siger jeg dig, for de Gaver, som en Dommers Kone modtager, vil hendes Mand engang komme til at aflægge Regnskab ved den store Regnskabsaflæggelse, naar han i Døden firedobbelt skal betale de Regninger, som han ikke har villet udligne af sin egen Pung her i Livet.

Lad aldrig Vilkaarlighed og eget Forgødtbefindende være din Lov: den anvendes i Regelen af de dumme, der anser sig for kloge.

De fattiges Taarer bør finde mere Medlidenhed, men ikke mere Retfærdighed hos dig end de riges Argumenter.

Søg lige saavel at finde Sandheden bag de riges Løfter og Gaver som bag de fattiges Hulken og paatrængende Bønner.

Hvor Mildhed kan og bør bringes i Anvendelse, skal du ikke lade Forbryderen føle Lovens hele Vægt; den strenge Dommers Rygte er paa ingen Maade bedre end den lemfældiges.

Hvis du nogensinde bøjer Retfærdighedens Stav, saa lad den ikke bøje sig under en Gaves, men under Barmhjerthighedens Vægt.

Skulde det nogensinde ske, at du nødes til at fælde Dom i en Fjendes Sag, saa hold dine Tanker borte fra den Uret, som er tilføjet dig, og fæst dem udelukkende ved Sagens virkelige Beskaffenhed.

Hvor det gælder en andens Vel, maa du aldrig lade dig forblinde af din egen Lidenskab; for de Vildfarelser, du derved gør dig skyldig i, gives der intet Raad, og hvis der virkelig skulde findes nogen Hjælp derimod, saa vilde det dog blive paa dit gode Rygtes, ja, vel endog paa din Pengepungs Bekostning.

Naar en smuk Kvinde kommer for at begære Retfærdighed

hos dig, saa luk Øjnene for hendes Taarer og Ørene for hendes Suk, og overvej i Ro og Mag den egentlige Kerne i hendes Begæring, om du ikke vil, at din Fornuft skal drukne i hendes Taarer og din Redelighed i hendes Suk.

Den, som du nødes til at straffe i Gerning, bør du ikke mishandle med Ord; thi Legemsstraf er i sig selv nok for den ulykkelige, uden at du behøver at tilføje haarde Ord.

Betragt den anklagede, der føres for din Domstol, som en ulykkelig, der er underkastet vor fordærvede Naturs Vilkaar, og vis dig, saa vidt det staar i din Magt uden at tilføje hans Modstander nogen Uret, mild og overbærende; thi skønt alle Guds Egenskaber er lige ophøjede, saa straalere og skinner efter vor Anskuelse Barmhjertigheden dog langt stærkere end Retfærdigheden.

Følger du disse Regler og Formaninger, Sancho, saa vil dine Dage blive mange, dit gode Rygte uforgængeligt, din Løn al ønskelig Overflod, din Lyksalighed udsigelig. Du vil se dine Børn gifte efter Ønske, de og dine Børnebørn vil komme til at besidde Adelsrang, Gods og Ejendom; du vil komme til at leve i Fred og være din Næste til Velbehag; ved de sidste Skridt paa dit Livs Vej vil Døden, der nærmer sig, finde dig tilfreds og mæt af Dage, og dine Børnebørns bløde og kærlige Hænder vil lukke dine Øjne. Hvad jeg hidtil har sagt dig, er Læreregler, som skal tjene *din Sjæl* til Pryd; giv nu Agt paa dem, som skal tjene til at smykke *dit Legeme*."

XLIII. KAPITEL

*Om de øvrige Formaninger, som DON QUIXOTE gav
SANCHO PANZA.*

Hvo kunde vel have hørt Don Quixotes foregaaende Tale uden at holde ham for en Mand med god Forstand og endnu bedre Hjertelag? Men som det allerede saa ofte er blevet sagt i Løbet af denne Historie, forfaldt han kun til Forrykthed, naar man kom ind paa noget, der angik hans Ridderskab, og i al sin øvrige Tale viste han en klar og skarp Forstand, saa at hans

Gerninger ved hvert Skridt fornægtede hans Skønsomhed og hans Skønsomhed hans Gerninger. Men ved denne sidste af sine Gerninger, nemlig Fortsættelsen af hans Leveregler, udviste han den største Elskværdighed og hævede saavel sin Forstand som sin Daarskab til den største Højde. Sancho hørte paa ham med spændt Opmærksomhed og bestræbte sig for at præge disse gode Raad i sin Hukommelse som en retskaffen Discipel, der agtede at følge dem, og, saasom han nu gik svanger med sit Statholderskab, ved deres Hjælp haabede at faa en lykkelig Forløsning. Don Quixote fortsatte altsaa og sagde:

„Hvad nu angaar Bestyrelsen af dit Hus og din personlige Adfærd, da er Renlighed det første, jeg vil anbefale dig: Beskær flittigt dine Negle og lad dem ikke vokse lange, som mange gør, der som Følge af deres Mangel paa Dannelse har sat sig i Hovedet, at lange Negle forskønner Hænderne, som om disse Udvækster, disse Vedhæng, som de ikke gider skære af, virkelig var Negle, skønt det snarere er Kløer paa en Aadselfalk, der fanger Firben: En daarlig Vane, utrolig, væmmelig og svinsk.

Gaa ikke rundt med løsthængende Bælte og sjusket paaklædt, thi uordentlig Klædedragt er Tegnet paa en slap Aand; hvis en saadan Uorden og Skødesløshed ikke falder ind under Begrebet: listig Forstillelse, hvilket det blev anset for hos Julius Cæsar.

Beregn nøje, hvor meget dit Embede kan indbringe dig, og hvis det tillader dig at give dine Tjenere Liberi, saa klæd hellere dine Folk efter Tarv og Gavn end paa iøjnefaldende og prunkende Maade, og del Klæderne imellem dit Tjenerskab og de fattige. Jeg mener: hvis du kan klæde seks Lakajer, saa klæd kun tre, og desuden tre fattige; saaledes vil du faa Tjenere baade i Himmelen og paa Jorden. Men denne nye Maade at uddele Liberier paa vil forfængelige Pralhalse ganske vist altid savne Forstaaelse af.

Du skal hverken spise Hvidløg eller andre Løg, for at Folk ikke af Lugten skal slutte sig til din lave Byrd. Gaa med langsomme Skridt, tal roligt og værdigt, men ikke saaledes, at det faar Udseende af, at du gerne hører dig selv tale; thi al Skabagtighed er forkastelig.

Spis kun lidt til Middag og endnu mindre til Aften; thi hele Legemets Sundhed frembringes i Mavens Værksted.

Hold Maade i Drik, og betænk, at den, som har nydt et Overmaal af Vin, hverken kan bevare en Hemmelighed eller holde sine Løfter. Vogt dig for at tygge med begge Kæber paa én Gang og eructere i andres Nærværelse."

„Detteher med at eructere forstaaer jeg ikke," sagde Sancho.

„Eructere vil sige det samme som at ræbe, Sancho," sagde Don Quixote; „dette sidste Ord er ganske vist meget betegnende, men et af de mest upassende Ord i vort Sprog. Derfor har Folk, der lægger Vægt paa en fin Udtryksmaade, taget deres Tilflugt til Latin og siger eructere i Stedet for ræbe og en Eructation i Stedet for et Ræb. Og selv om ogsaa en og anden ikke skulde forstaa disse Udtryk, saa har det ikke meget at sige; med Tiden vil de nok blive gængse, indtil de med Lethed forstaaes af enhver; og derved beriger man Sproget, over hvilket Almuen og den gængse Talebrug ellers har Hals- og Haandsret."

„Sandelig, Herre," sagde Sancho, „en af Deres Formaninger og Lærdomme, som jeg alvorligt skal bestræbe mig for at fastholde i Hukommelsen, vil netop blive denne om ikke at ræbe, for det var jeg kommet stærkt i Vane med." „Eructere, ikke ræbe," indskød Don Quixote. „Fra nu af skal jeg sige eructere," svarede Sancho, „jeg skal sandelig ikke glemme det."

„Endvidere, Sancho, bør du ikke blande saadan en Mængde Ordsprog i din Tale, som du plejer at gøre. Thi ganske vist er Ordsprog altid korte Sentenser, men hos dig er de dog ofte saa haartrukne, at de snarere synes at være Taabeligheder end Sentenser." „Gud maa vide, hvordan jeg skal bære mig ad med det," svarede Sancho, „for jeg kan flere Ordsprog, end der kan staa i en tyk Bog, og naar jeg taler, faar jeg saa mange i Munden paa én Gang, at de puffes og stødes for at komme ud sammen; men Tungen støder blot dem ud, som først kommer paa dens Vej, selv om de slet ikke passer til Sagen. Men fra nu af skal jeg nok gøre mig Umage for kun at fremkomme med dem, der stemmer med mit Embedes Værdighed.

Naar Spisekammeret er spækket,
er Bordet hurtigt dækket,

og den, der tager af, skal ikke blande Kort, og den, der ringer med Stormklokken, er ikke udsat for Fare, og

Giv det af Hænde, behold det i Hænde:
dets Brug kan kun ved Forstand du kende.“

„Det er rigtigt, Sancho,“ indskød Don Quixote, „saml du bare paa Ordsprog, læg dem i Række, træk dem paa en Snor! Der er ingen, der nægter dig det: „Min Moder skænder paa mig, men jeg spiller hende paa Næsen.“ Nu sagde jeg lige til dig, at du skulde lade dine Ordsprog fare, og paa et Øjeblik har du remset en hel Litani op, der passer akkurat lige saa godt til det, vi taler om, som en knyttet Næve til et Øje. Hør nu, Sancho, jeg siger jo ikke, at et Ordsprog, der bliver anvendt paa rette Sted, lader ilde, men at sammenføje og ophobe Ordsprog paa Kryds og tværs gør Talen plat og kedsommelig.

Naar du er til Hest, saa læn ikke Legemet tilbage imod den bagerste Sadelbue, og hold ikke Benene stift udstrakte og stikkende ud fra Hestens Bug; rid heller ikke saa slattent og sjuksket, at det ser ud, som om du sad paa din Rucio; thi den Maade, hvorpaa man sidder til Hest, gør nogle til Riddere, andre til Rideknægte.

Hold Maade med Søvn; thi den, der ikke staar op med Solen, nyder ikke Dagen. Og mærk dig, Sancho, at Flid er Lykens Fader, og Dovenskab, dens Fjende, har aldrig nogensinde naaet det Maal, som ærlig Villie har sat sig.

Det sidste Raad, jeg vil give dig, har ganske vist ikke noget med den ydre Anstændighed at gøre, men du bør dog bevare det i Erindringen, thi jeg tror, at det ikke vil være dig mindre gavnligt end de, som jeg hidtil har givet dig. Og det lyder saaledes: Du skal aldrig nogensinde indlade dig paa nogen Trætte om Slægternes Fortrin, i det mindste ikke saaledes, at du sammenligner dem med hinanden; thi af de to, du sammenligner med hinanden, maa den ene nødvendigvis være den mest fornemme, og den, som du sætter tilbage, vil hade dig grundigt, medens den, som du giver Fortrinet, ingenlunde vil belønne dig derfor.

Din Klædedragt bør være Pumphoser, en vid Kjole og en endnu videre Kappe, men fremfor alt ingen korte Bukser, thi de passer hverken for Riddere eller for Statholdere.

Disse Formaninger er, hvad der for Øjeblikket vil falde mig

ind, Sancho. Med Tiden vil der vel melde sig andre, og jeg skal da alt efter Omstændighederne meddele dig mine Raad, efterhaanden som du sørger for at underrette mig om dine Forhold.“

„Herre,“ svarede Sancho, „jeg indser meget vel, at alt, hvad Deres Velbyrdighed har sagt mig, er gode, fromme og nyttige Raad; men hvordan kan de hjælpe mig, naar jeg ikke husker det mindste af dem. Det kan jo være, at det om Neglene, som jeg ikke bør lade vokse, og det om at gifte sig igen, naar der byder sig en Lejlighed, ikke vil glide mig af Minde. Men alt det øvrige Miskmask, alt det Sammensurium og Vedhængeri, kan jeg ikke huske mere, og jeg vil lige saa lidt kunne huske det for Fremtiden, som jeg mindes Skyerne fra i Fjor; derfor bliver det nødvendigt, at De giver mig dem skriftligt. Selv om jeg hverken kan læse eller skrive, vil jeg dog give dem til min Skriftefader, for at han kan indprente mig dem og minde mig om dem, naar det gøres nødt.“ „Gud forlade mig mine Synder!“ sagde Don Quixote, „hvor ilde skikker det sig ikke for en Statholder hverken at kunne læse eller skrive! Thi du maa vide, Sancho, at naar et Menneske ikke kan læse eller er kejthaandet, saa beviser det to Ting: Enten at hans Forældre var for fattige og ringe, eller at han er saa dum og efterladende, at han ikke har været i Stand til at tilegne sig gode Sæder og god Undervisning. Det er en stor Fejl hos dig, og jeg kunde derfor nok ønske, at du i det mindste lærte at prente dit Navn.“ „Mit Navn kan jeg nok skrive under,“ svarede Sancho, „thi da jeg var Pedel ved Broderskabet i min Landsby, lærte jeg at male et Par Bogstaver af den Slags, man bruger som Mærker paa Vareballer, og Folk sagde, at de skulde betyde mit Navn. Desuden kan jeg jo stille mig an, som om jeg havde Gigt i højre Haand, og lade en anden underskrive for mig; der er Raad for alt, undtagen for Døden. Naar jeg først fører Staven og kan befale, saa gør jeg, hvad jeg vil; for Resten, naar man har Fogden til Fader.... og naar jeg først er Statholder, hvilket dog er mere end at være Foged, saa lad dem bare komme, saa skal de faa at se! Eller lad dem se skævt til mig eller snakke ondt bag min Ryg! Ih,

saa drager de tykuldede frem,
men vender dygtigt klippede hjem.

Den, Gud har kær, ham kan hele Verden mærke det paa; og de riges dumme Flovser bliver ansete for Salomos Visdom; og da jeg bliver rig, naar jeg er Statholder, og desuden agter at være rundhaandet, saa vil ingen kunne finde Fejl hos mig. Nej, bliv kun til Honning, saa spiser Fluerne dig; du giver, efter hvad du har, sagde min Bedstemoder altid, og

Hvo Riddergods har og adeligt Blod,
ham rejser en Hævner sig aldrig imod!“

„Gid du faa en Ufærd, Sancho,“ indskød her Don Quixote, „og gid tresindstyve Tusinde Djævle hente dig og dine Ordsprog! Nu har du i en hel Time hobet det ene oven paa det andet, og for hvert af dem hælder du en Slurk Torturvand i mig. Du kan være forvisset om, at de Ordsprog en skønne Dag vil bringe dig i Galgen. For deres Skyld vil dine Undersaatter berøve dig dit Statholderskab, eller Landsbyerne vil rotte sig sammen imod dig. Sig mig dog, hvor du faar dem fra, dit uvidende Menneske, eller hvorledes du faar dem anbragt, din Dumrian! Jeg sveder og anstrenger mig som en Skansegraver, blot jeg skal finde ét frem og faa det ordentligt anbragt.“ „Herregud, kære Herre og Husbond,“ svarede Sancho, „saa tager Deres Velbyrdighed sig da ogsaa de smaa Ting meget nær! Hvorfor Djævelen bliver De fortrydelig over, at jeg benytter, hvad der er mit eget? Jeg har jo intet andet Eje; hele mit Liggendefæ bestaar kun i Ordsprog og atter Ordsprog. Og netop nu spiller der mig hele fire paa Tungen, der passer saa fint til Lejligheden, som Pærer i en Frugtkurv; men jeg kommer ikke frem med dem, for den, der kan tie paa rette Sted, er en stor Helgen (Spansk: *Sancho*).“ „Da er du ikke den Sancho,“ sagde Don Quixote, „for du kan aldrig tie til rette Tid; snakke derimod, det kan du, og altid paa urette Tid. Men alligevel gad jeg nok vide, hvad det er for fire Ordsprog, der løber dig om i Hovedet og skal passe saa godt til Lejligheden. Thi jeg for min Part kan pine min Hjerne saa meget, jeg vil, uden at der derfor falder mig noget passende Ordsprog ind.“ „Kan der mon,“ sagde Sancho, „gives nogle, der er bedre end:

Pas paa din Tommel, at ej det hænder,
du stikker den ind mellem Øjentænder;

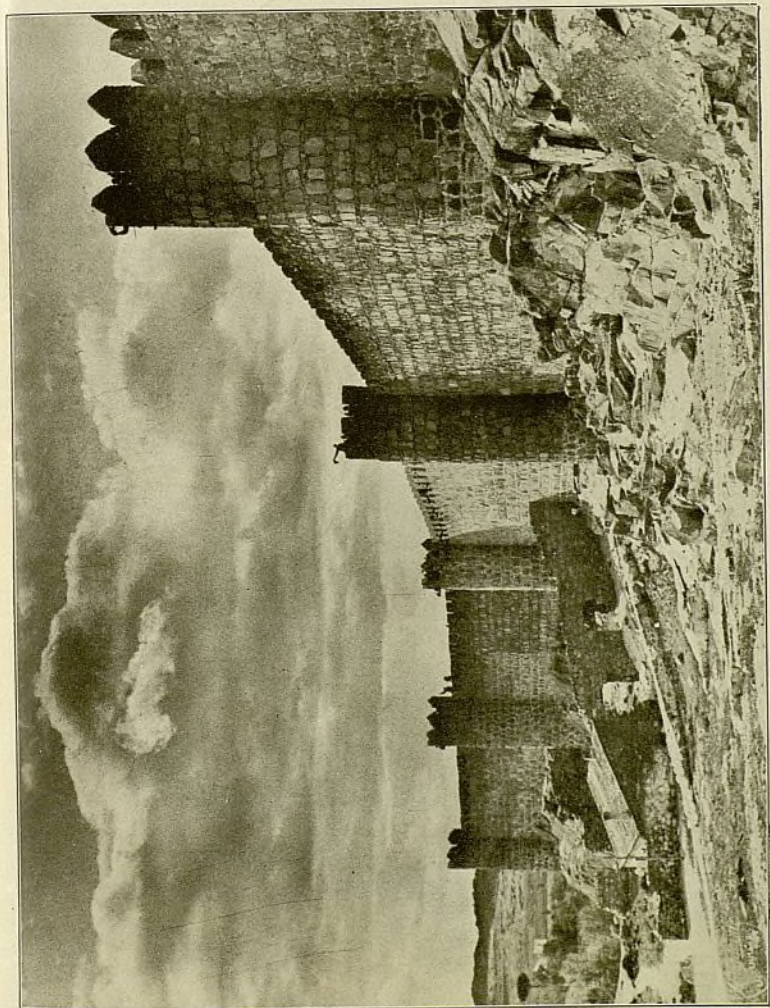
eller: Til et „Pak dig bort af mit Hus!“ og „Hvad har du at gøre hos min Kone?“ kan man ikke svare noget; eller: „Hvad enten Krukken støder mod Stenen eller Stenen mod Krukken, saa maa Krukken betale Gildet?“ De passer allesammen paa et Haar. Ingen skal give sig i Kast med Statholderen eller overhovedet med nogen, der har at byde over ham, thi han vil blot faa Skade for Hjemgæld, ganske som den, der stikker Fingeren ind mellem de to Øjentænder bagest i Munden; og selv om de ikke sidder bagest, saa gør det ingen Forskel, saafremt det blot er Øjentænder. Og naar Statholderen siger noget, saa lader det sig ikke gøre at svare igen, lige saa lidt, som man kan svare paa: „Pak dig bort fra mit Hus!“ og „Hvad har du at gøre hos min Kone?“ Og hvad det med Stenen mod Krukken vil sige, det kan selv en blind se. Derfor er det ogsaa ganske nødvendigt, at den, der ser Skæven i andres Øjne, ser Bjælken i sit eget, for at man ikke skal sige om ham, at død Kælling blev saare ræd, da hun saå en halshuggen. Og Deres Velbyrdighed véd jo ogsaa nok, at Tossen er kyndigere i sit eget Hus, end et klogt Hovede er det i andres.“ „Saaledes forholder det sig nu ikke, Sancho,“ sagde Don Quixote, „thi Tossen er lige saa ukyndig i sit eget Hus som i et fremmed, fordi der paa Taabelighedens Grundvold ikke kan rejses nogen fornuftig Bygning. Men nu vil vi lade det hvile, Sancho. Hvis du bliver en daarlig Statholder, saa er Skylden din egen, men Skammen falder paa mig. Dog trøster jeg mig med, at jeg har gjort min Skyldighed ved at give dig saa paalidelige og fornuftige Formaninger, som jeg vel kunde, og derved har jeg opfyldt min Pligt og mine Løfter. Gud være iøvrigt med dig, Sancho, og styre dig under din Styrelse! Og mig befri han for min Angst for, at du skal vende op og ned paa hele din Ø — et Resultat, som jeg kunde have forhindret, hvis jeg havde aabenbaret Hertugen, hvad du er for et Menneske, og fortalt ham, at hele din tykke Vom og hele din dværgagtige Person ikke var andet end en Sækfuld Ordsprog og Ondskabsfuldhed.“ „Herre,“ svarede Sancho, „hvis Deres Velbyrdighed mener, at jeg ikke duer til dette Statholderskab, vil jeg paa Stedet give Slip paa det. Thi langt hellere maa det gaa med Kroppen, som det kan, end at blot saa meget som en Neglekant af Sjælen skulde tage Skade; og som Sancho slet og

ret kan jeg lige saa godt leve af Brød og Løg som af Agerhøns og Kapuner, naar jeg er Statholder; saa meget mere som alle Mennesker er hinandens Lige, naar de sover, baade store og smaa, fattige og rige. Og naar Deres Velbyrdighed vil tænke Dem lidt om, vil De indse, at det ene og alene er Dem, der har bi-bragt mig de Statholdernykker; thi jeg forstaar mig ikke en Døjt paa, hvordan man skal være Statholder over Øer. Og hvis De tror, Fanden vil hente mig, fordi jeg bliver Statholder, saa vil jeg hellere komme i Paradis som Sancho (Helgen) end i Helvede som Statholder.“ „Ved Gud, Sancho,“ sagde Don Quixote, „alene paa Grund af de sidste Ord, du sagde, holder jeg for, at du fortjener at blive Statholder over tusinde Øer. Hjertet er godt hos dig, og uden det er al Visdom ikke en Bønne værd; bed Gud om Bistand, og bestræb dig for ikke at vige fra dine oprindelige Forsætter; jeg mener: at din Villie og Attraa stedse skal være henvendte paa at øve Ret og Skel i alle dine Foretagender; thi Himmelen hjælper stedse den gode Villie. Men lad os nu gaa ind til Middagsmaaltidet; jeg frygter, at Deres Højheder allerede venter paa os.“

XLIV. KAPITEL

*Hvorledes SANCHE PANZA blev sendt til sit Statholderskab,
og om de sælsomme Eventyr, der mødte
DON QUIXOTE i Slottet.*

Efter at Don Quixote havde rejst sig fra Bordet, nedskrev han endnu samme Eftermiddag de Formaninger, han havde givet Sancho, og overrakte ham dem, for at han kunde faa nogen til at læse dem for sig, men neppe havde han givet ham dem, før end Sancho tabte dem, og de kom Hertugen i Hænde; denne læste dem, Hertuginde ligeledes, og begge faldt paa ny i Forundring over Don Quixotes Galskab og Forstand. De fortsatte derfor med deres lystige Puds og sendte endnu samme Aften Sancho med et talrigt Følge til det Sted, som for ham skulde være en Ø. Nu hændte det sig, at den, der skulde vaage

Baratarias Indbyggere vifter fra Murene.

over, hvad Sancho foretog sig, en af Hertugens Hushovmestre, var en overmaade forstandig og morsom Mand — thi uden Forstand kan man ikke være morsom — den samme, der med saa meget Lune havde spillet Grevinde Trifaldi, som alt meddelt. I Kraft af hans Begavelse og de Anvisninger, hans Herskab havde givet ham angaaende, hvorledes han skulde opføre sig overfor Sancho, lykkedes det ham at gennemføre sit Forehavende paa den ypperligste Maade.

Her maa jeg nu sige, at saa snart Sancho fik Øje paa denne Hushovmester, mente han straks at se Trifaldis Ansigt; han vendte sig til sin Herre og sagde til ham: „Herre, enten skal Fanden tage mig her paa Stedet, saa sandt jeg er et skikkeligt og rettroende Menneske, eller Deres Velbyrdighed maa tilstaa mig, at den af Hertugens Hushovmestre, som staar derhenne, har det selvsamme Ansigt som Dolorida.“ Don Quixote betragtede meget nøje Hushovmesteren og sagde derpaa til Sancho: „Der er ingen Grund til, at Fanden skal tage dig, hverken som et skikkeligt eller et rettroende Menneske (skønt jeg ganske vist ikke véd, hvad du mener med det). Doloridas Ansigt er det selvsamme som Hushovmesterens, men det betyder dog ikke, at Hushovmesteren er den samme som Dolorida; thi var han det, saa vilde der ligge en altfor stor Modsigelse deri. Og nu er det ikke Tid at anstille en grundig Undersøgelse af disse Forhold, thi det vilde lede os ind i en forvirret Labyrinth. Tro mig, min Ven, jeg trænger til indstændigt at bede Gud om at befri os begge for disse slemme Heksemestre og fæle Troldmænd.“ „Det er sandelig ikke min Spøg, Herre,“ sagde Sancho, „men da jeg før hørte ham tale, var det ganske, som om Trifaldis Stemme lød for mine Øren. Godt, jeg vil tie nu, men jeg vil ikke undlade at passe godt paa for muligvis at opdage et eller andet Kendetegn, der kan bestyrke min Mistanke eller ganske slaa den ned.“ „Ja, gør det, Sancho,“ sagde Don Quixote, „og lad mig saa faa Efterretning om alt, hvad du opdager angaaende denne Sag, saavel som om alt, hvad der møder dig under dit Statholderskab.“

Endelig drog Sancho bort ledsaget af et stort Følge og klædt som en højtstaaende Dommer; over denne Dragt havde han en vid Kappe af lysebrunt, vatret Kamelot og paa Hovedet en Hue

Don Quixote. II.

22

af samme Stof; han red paa et Mulæsel, med korte Stigremme, og bagefter førtes paa Hertugens Befaling hans Rucio, smykket med Æselsridetøj og Pynt, altsammen af Silke og skinnende blankt. Fra Tid til anden drejede Sancho Hovedet om efter sit Æsel, saå paa det og red i dets Selskab saa fornøjet afsted, at han ikke vilde have byttet med den romerske Kejser. Da han tog Afsked med Hertugen og Hertuginde, kyssede han deres Hænder og bad sin Herre om hans Velsignelse. Denne gav ham den med Taarer, og Sancho modtog den med Hulken.

Lad nu, elskværdige Læser, den brave Sancho drage afsted med Fred og i Guds Navn, og forbered dig paa de to Skæpper Latter, som Efterretningen om, hvorledes han røgtede sit Embede, sikkert vil fremkalde hos dig. Men hør imidlertid med Eftertanke, hvad der hændte hans Herre samme Nat, og hvis du ikke bryder ud i høj Latter derover, saa vil du i det mindste fortrække Munden til en Abes spotske Smil; thi Don Quixotes Oplevelser maa enten hilses med Forundring eller med stærk Latter.

Det fortælles altsaa, at Sancho neppe var rejst, førend Don Quixote følte sig ensom, og dersom det havde været ham muligt at faa hans Udnævnelse tilbagekaldt og at fratage ham Statholderskabet igen, vilde han sikkert have gjort det. Hertuginde bemærkede hans Tungsindighed og spurgte ham, hvorfor han var saa bedrøvet. Hvis det var paa Grund af Sanchos Fraværelse, saa fandtes der i hendes Hus Vaabendragere, Hovmesterinder og Terner, som vilde tjene ham ganske efter Ønske. „Jeg nægter ikke, Deres Naade,“ sagde Don Quixote, „at jeg føler mig smerteligt berørt ved Sanchos Fravær; men dette er dog ikke den fornemste Aarsag til, at jeg ser nedslaaet ud, og af alle de mange Tilbud, Deres Excellence gør mig, kan jeg kun udvælge og modtage en eneste Ting, nemlig det venlige Sindelag, hvoraf de fremgaar, og for øvrigt beder jeg indtrængende Deres Excellence om, at De vil tilstaa og tillade mig at være ene i mit Gemak og betjene mig selv.“ „Det gaar sandelig ikke an, Hr. Don Quixote,“ svarede Hertuginde, „fire af mine Frøkener, alle saa skønne som Blomster, skal opvarte Dem.“ „For mig,“ sagde Don Quixote, „vilde de ikke være som Blomster, men som Torne, der stak mig i Sjælen. Hverken

de eller nogen, der ligner dem, skal komme ind i mit Værelse, saa lidt som de vil kunne flyve derind. Ifald Deres Højhed vil vedblive at vise mig Deres Gunst, skønt jeg ikke fortjener den, maa De tillade, at kun jeg selv faar at gøre med mig selv og betjener mig selv inden for mit Værelses Dør, for at jeg kan drage en Mur imellem mit Begær og min Tugtighed, og fra denne Vane vil jeg ikke vige for den højsindede Godheds Skyld, som Deres Højhed ønsker at vise mig. Kort sagt, jeg vil hellere sove i Klæderne end tillade, at nogen affører mig dem.“ „Alt nok, alt nok, Hr. Don Quixote,“ svarede Hertuginde; „nu lover jeg for min Part Dem at befale, at der ikke engang maa komme en Flue, endsige en Frøken, ind i Deres Gemak. Jeg er ikke en Kvinde, der vil være Skyld i, at Hr. Don Quixotes Tugtighed lider det mindste Skaar. Thi det forekommer mig næsten, at Ærbarheden er den mest fremragende af hans mange Dyder. Deres Velbyrdighed kan, ganske som De har for Sædvane, klæde Dem af og paa fuldkommen ene, hvorledes og hvordan De selv vil; der skal ikke indfinde sig nogen, der hindrer Dem deri, og i Deres Værelse vil De finde de Kar, som den nødvendigvis maa betjene sig af, der sover for lukkede Døre, at ingen naturlig Trang skal tvinge Dem til at aabne dem. Gid den ophøjede Dulcinea af Toboso maa leve i tusinde Aarhundreder og hendes Navn brede sig over hele Jordens Kreds, eftersom hun var værdig til at elskes af en saa tapper og blufærdig Ridder! Og gid Himmelen i sin Naade maa indgyde Sancho Panza, vor Statholders Hjerter en stærk Attraa efter saa hurtigt som muligt at tilendebringe sin Piskning, for at Verden endelig paa ny kan komme til at nyde saa højbaaren en Dames Dejlighed!“ Don Quixote svarede hertil: „Deres Højhed har talt som den værdige Herskerinde De er; thi en ædel Kvinde kan ikke tage nogen uædel i sin Mund. Dulcinea vil blive lykkeligere og mere berømt i Verden ved at være blevet berømmet af Deres Højhed, end ved alle de Lovprisninger, som Veltalenhedens største Mestre havde kunnet tildele hende.“ „Godt, Hr. Don Quixote,“ sagde Hertuginde, „nu er det nok paa den Tid, da vi skal spise til Aften; Hertugen venter vist allerede paa os. Kom derfor, Deres Velbyrdighed. Og saa snart Aftensmaaltidet er forbi, vil vi lade Dem gaa til Ro; thi den Rejse, De i Gaar fore-

tog til Candaya, var ikke saa kort, at De jo maa føle en vis Mødighed.“ „Jeg føler ikke nogen saadan, Frue,“ svarede Don Quixote; „thi jeg tør frit gøre Deres Excellence min Ed paa, at jeg aldrig har bestaget et saa roligt Dyr med saa let en Gang som Clavileño, og jeg véd ikke, hvad der kan have bevæget Malambruno til at give Afkald paa saa hurtig og magelig en Hest og uden videre brænde den op.“ „Jeg bilder mig ind,“ sagde Hertuginde, „at Samvittighedsnag over alt det onde, han havde gjort imod Trifaldi, hendes Medsøstre og mange andre, og over de Misgerninger, han maa have forøvet som Heksemeister og Trolldmand, har faaet ham til at skille sig af med alle Redskaber for sine hidtidige Vaner, og som et af de betydeligste af disse har han da opbrændt Clavileño, fordi denne, saasom den strejfede om fra Land til Land, var i Stand til at sætte ham i den største Uro; ved dens glødende Aske og hin Indskrifts Sejrstegn vil den store Don Quixote af Manchas Heltemod leve for alle Tider.“ Paa ny udtalte Don Quixote sin Tak overfor Hertuginde, og da Aftensmaaltidet var til Ende, trak han sig ganske alene tilbage til sit Kammer uden at ville tage nogen med til sin Opvartning; saa højligt frygtede han for, at denne eller hin Lejlighed maaske kunde lokke eller nøde ham til at give Afkald paa den trofaste Ærbarhed, han skyldte sin Herskerinde Dulcinea, og det saa meget mere som Amadís af Galliens Fortræffelighed, denne de vandrende Ridderes Spejl og Krone, stedse stod levende for hans Bevidsthed. Han lukkede Døren i Laas efter sig, klædte sig af ved Skinnen af to Vokslys, og da han var i Færd med at skille sig ved sin Fodbeklædning — o hvilket Vanheld for en saadan Personlighed! — hørtes der en Lyd, ikke noget Suk, der steg fra hans Indre, ej heller noget, der kunde gøre hans Renlighed og fine Tænkemaade mistænkelig, men en Raslen af næsten to Dusin Masker, der brast paa hans ene Strømpe, saa at den blev til et Vinduesgitter. Det gjorde den gode Herre overmaade bedrøvet, og han vilde gerne have givet et halvt Lod Sølv for at have et Kvintin grøn Silke dør paa Stedet — jeg siger grøn Silke, for Strømperne var grønne.

Her har Benengeli udraabt og skrevet: O Armod, Armod! Jeg véd ikke, af hvilken Grund den store Digter fra Córdoba

(Juan de Mena) har kaldt dig en hellig, men ikke med Taknemmelighed modtagen Gave fra Himmelen. Skønt jeg er Maurer, har jeg dog ved Omgang med de Kristne lært, at Hellighed bestaar i Kærlighed, Ydmyghed, Tro, Lydighed og Armod. Men desuagtet siger jeg, at *den* i høj Grad maa nyde Himmels Naade, som er tilfreds med at leve i Armod, om det da ikke er Armod af den Art, hvorom en af deres største Helgener (Paulus) siger: Gør Brug af alle Ting, som om I ikke havde Brug for dem, og som kaldes aandelig Armod. Men du anden Armod (thi det er dig, jeg taler om), hvorfor vil du hellere give dig af med Herremænd og Ædelbaarne end med andre Folk? Hvorfor tvinger du dem til at stryge Hullerne i deres Sko over med Sort og i deres Frakker have Knapper, som dels er af Silke, dels af Hestehaar og dels af Glas? Hvorfor skal deres Halskraver for Størstedelen ligge fladt ned med uordentlige Folder efter Vasken og ikke staa frit ud som stivede Pibekraver, hvis dybe Folder er blevet rundede med Pibejernet? (hvoraf man kan se, at Brugen af Stivelse og Kraver med runde Piber gaar langt tilbage). Derpaa vedbliver han paa følgende Maade: O Jammer, at en Mand af god Byrd, der giver sin Ære en Skelfuld Medicin, skal spise et elendigt Maaltid for lukkede Døre og gøre den Tandstikker, som han tager med ud paa Gaden, til Hykler, uden at have spist noget, der nøder ham til at stange Tænder! Og elendig er den, siger jeg, der besidder en ængstelig Æresfølelse og stadig mener, at man paa en Mils Afstand kan se Lapperne paa hans Sko, de fedtede Pletter paa hans Hat, de luvslidte Steder paa hans Kappe og Sulten i hans Mave.

Alt dette rørte sig paa ny i Don Quixotes Sjæl, da hans Masket sprang, men han trøstede sig dog, da han så, at Sancho havde efterladt ham et Par Rejsestøvler, og dem satte han sig for at trække paa næste Dag. Endelig lagde han sig til Sengs, tankefuld og bekymret, saavel fordi han maatte savne Sancho, som over sine Strømpers ubodelige Vanheld; han vilde gerne have taget Maskerne op igen, selv om det havde været med Silke af en anden Farve, hvilket dog er et af de største Tegn paa Elendighed, som en Herremand i Løbet af langvarig Nødtørftighed kan give. Han slukkede Lysene. Det var varmt, og han kunde ikke sove. Han sprang derfor ud af Sengen og aab-

nede et Gittervindue paa Klem, som vendte ud til en saare dejlig Have. Da han aabnede det, fornam og hørte han, at der var Folk, der bevægede sig i Haven og talte med hinanden. Han lyttede opmærksomt. Stemmerne nedefra blev højere, saa at han kunde høre følgende Ord:

„O Emerencia, plag mig ikke mere om at synge. Du véd jo, at fra det Øjeblik, da denne fremmede satte sin Fod her i Slottet, og mine Øjne fik ham at se, kan jeg ikke mere synge, men kun græde. Du véd ogsaa, at vor Frue, Hertuginde, snarere sover let end tungt, og at jeg ikke for alt i Verden vilde have, at hun skulde finde os her. Og sæt ogsaa, at hun nu sov fast og ikke vaagnede, saa vilde min Sang dog være forgæves, eftersom han jo sover og ikke vaagner for at høre paa mig, denne min Æneas, der er kommet til mit Rige for at forhaane og forlade mig.“ „Frygt ikke derfor, Veninde Altisidora,“ lød Svaret; „uden Tvivl sover Hertuginde og alle andre her i Huset nu ganske trygt, med Undtagelse af dit Hjertes Behersker og Opvækker. Thi jeg har just lagt Mærke til, at han har aabnet Gittervinduet i sit Værelse, altsaa maa han sikkert være vaagen. Syng derfor, mit vansmægtende Barn, med sagte og søde Toner til din Harpes Klange, og skulde Hertuginde høre os, saa kan Heden i denne Nat tjene os til Undskyldning.“ „Det er ikke det, der gør mig betænkelig, kære Emerencia,“ svarede Altisidora, „men jeg vil ikke gerne have, at min Sang skal forraade mit Hjerte, og at jeg af dem, der ikke kender Amors forfærdelige Magt, skal regnes for en lysten og letfærdig Ungmø. Men ske, hvad der vil, det er bedre, at Blusel farver Kinden, end at Hjertet skal være saaret.“ Hermed begyndte hun at spille paa sin Harpe med de sødeste Toner. Da Don Quixote hørte det, blev han ude af sig selv af Forbavselse, thi i samme Øjeblik mindedes han de talløse Eventyr af denne Art med Vinduer, Gitre og Haver, Serenader, Elskovsklager og Daarskaber, som han havde læst om i sine taabelige Ridderbøger. Han bildte sig straks ind, at en af Hertugindens Frøkener var forelsket i ham, og at hendes Tugtighed tvang hende til at skjule sin Attraa. Han frygtede for, at hun skulde besejre ham, og fattede det faste Forsæt ikke at lade sig overvinde. Han anbefalede sig af ganske Sind og Hjerte til sin Herskerinde Dulcinea af Toboso

og besluttede at høre paa Musiken; for at de skulde mærke, at han var til Stede, tvang han sig til at nyse, hvorover de unge Piger blev meget glade, da de ikke havde noget højere Ønske, end at Don Quixote skulde lytte til dem. Efter at hun nu havde prøvet og stemt Harpen, gav Altisidora sig til at synge følgende Romance:

Du, som ganske ubekymret
i din Seng paa finest Lagen
hist med strakte Ben nu sover
Natten lang til op paa Dagen,

signet er du, Ridder, kække
af den Flok, la Mancha bragte
Verden, og langt mer end Yemens
Guld dit ædle Mod vi agte.

Hør en Mø af fornem Slægt, hvem
Skæbnen blidt ej har behandlet,
tændt i Brand ved dine tvende
Soles Lys er hun forvandlet.

Kun mod Ridderdyst du higer,
gav dog Hjertesaa den svage;
selv din Helsebod vil haanlig
du fra den, du saared, tage.

Sig mig, tapre unge Kæmpe,
hvem Gud fri af al hans Plage,
fødtes du i Libyen, eller
hist, hvor Jacas Bjerger rage?

Sig, gav Slanger dig mon Die?
Sig mig, havde du til Amme
Skovens Gys og Ødets Rædsel
højt paa Fjeldets golde Kamme?

Dulcinea kan sig rose,
— tyk og rund om Kind hun pranged —
naar hun saa en Tigers, naar et
Vilddyr's Hjerte ind hun fanged.

Derfor hendes Pris vil tone
fra Jarama til Henares,
fra Pisuerga til Arlanza,
fra Tajo til Manzanares.

Ak, med hende gad jeg bytte;
Vamsen, smykt med mangt et Spange,
gav jeg glad i Mageskifte:
den med Frynser gyldne, lange.

Hvem der laa i dine Arme,
eller — elskte Plads! — sig satte
ved din Seng, at klø dit Hoved,
Skurv af Haaret dig at kratte!

Store Ønsker har jeg Stakkel;
helt uværdig vil jeg tabe
Haabet om din Naade, hvis jeg
dine Fødder blot maa skrabe.

Aa, Nathuer, Sokker, gjorde
fint af Bast du fik som Gaver,
Strømper, Benklæder af Damask,
skønne nederlandske Kraver!

Perler, tykke som Galæbler,
vilde du af mig modtage:
de, der kaldes Solitærer,
da til dem ej findes Mage.

Se ej paa mig fra Tarpeja,
for i Glød jeg synker sammen.
Verdens Nero fra la Mancha,
pust ej endnu mer til Flammen!

Jeg, et Barn, en Glut, er end ej
femten fyldt, maa jeg forklare;
fjorten kun og tretten Uger,
ved min Sjæl, som Gud bevare!

Jeg er ikke halt og krumpen,
rank og dejlig frem for alle;
og mit Haar er Lilliestængler,
helt til Gulvet ned de falde.

Himlen værdig er min Skønhed,
skønt min Næse ud sig flader;
Mundens Ørnenæb dog skjuler
af Topaser tvende Rader.

Fuld af Vellyd er min Stemme,
som du høre kan af Sangen,
under Middelhøjde er jeg,
Væksten fin, storagtig Gangen.

Al min Yndighed som Bytte
for dit Koggers Pile falder.
Husk mit Navn: Altisidora,
Terne her i disse Haller.

Her endte den elskovssyge Altisidoras Sang, og den ombejlede Don Quixotes Græmmelse begyndte; med et dybt Suk sagde han til sig selv: „Hvilken ulyksalig vandrede Ridder maa jeg dog være, siden ingen Frøken kan kaste sine Øjne paa mig uden straks at blive forelsket i mig! Hvor forladt af Lykken maa ikke den uforlignelige Dulcinea af Toboso være, siden man ikke vil lade hende være ene om at nyde min mageløse Troskab! Hvad vil I mig, I Dronninger? Hvorfor forfølger I hende, o Kejserinder? Hvorfor vil I ængste hende, I fjorten og femten Aars Ungmøer? Lad, o lad dog den arme triumfere, glæde sig og være stolt over den Lod, som Amor har villet tildele hende ved at underlægge hende mit Hjerte og skænke hende min Sjæl. Betænk, du forelskede Skare, at jeg kun for Dulcinea er af Smørdejg og Marcipan, men for alle andre af Flintesten. For hende er jeg Honning og for eder Malurt; for mig er Dulcinea alene smuk, forstandig, tugtig, ædelbaaren, og alle de andre hæslige, dumme, letfærdige og af lav Byrd. For at jeg skal tilhøre hende og ingen anden, har Naturen slynget mig til Verden, hvad enten Altisidora nu græder eller synger, eller den Frue fortvivler, for hvis Skyld jeg blev gennempryglet i den forheksede Mohrs Slot.

Man kan koge mig eller stege mig, jeg vedbliver dog at være Dulcineas, stedse ren, adelig og ærbar trods alle Trolddomskræfter paa Jorden.“ Hermed slog han Vinduet i og lagde sig til Sengs, saa fortrædelig og bekymret, som om der var hændet ham en stor Ulykke. Og dør vil vi nu lade ham ligge; thi den store Sancho Panza kalder allerede paa os, for at vi kan være Vidner til, hvorledes han tiltræder sin berømmelige Regering.

XLV. KAPITEL

Hvorledes den store SANCHE PANZA tog sin Ø i Besiddelse, og paa hvilken Maade han begyndte at udøve sit Statholderembede.

O, du bestandige Beskuer af Antipoderne, Verdens Fakkell, Himmelens Øje! Du elskelige, som bevæger Kølekarrene frem og tilbage! Du, som her kaldes Thymbræer og dør Phoibos, paa ét Sted æres som Bueskytte, paa et andet som Læge! Du Poesiens Fader og Opfinder af Musiken, du, som altid gaar op, og selv om det ser anderledes ud, dog aldrig gaar ned! Dig anraaber jeg, o Sol, ved hvis Bistand Mennesket avler Menneske, dig bønfaller jeg om at staa mig bi og oplyse min Aands Mørke, for at jeg Punkt for Punkt kan foredrage Beretningen om den store Sancho Panzas Statholderskab. Thi uden dig følger jeg mig svag, mat og af uklar Forstand.

Jeg siger da, at Sancho med sit hele Følge kom til et Sted, der vel havde omtrent tusinde Indbyggere, en af de anseeligste Byer i Hertugens Stater. Man gav ham at forstaa, at dette var Øen Barataria, enten fordi Stedet virkelig hed Barataria, eller fordi han havde faaet Statholderskabet for saa godt Køb; det hedder nemlig i Provinsens Sprog *barato*. Da man naaede til Byens Porte (thi den var omgivet af Mure), kom Byraadet ham i Møde; Klokkerne ringede, alle Indbyggerne hilste ham med Jubel og Glædesraab og førte ham med stor Pragt hen til Byens største Kirke for at takke Gud, og straks efter overleverede man ham med latterlige Ceremonier Stadens Nøgler og udraabte

ham til stedsevarende Statholder over Øen Barataria. Den nye Statholders Dragt, Skæg og lille tykke Skikkelse hensatte alle, der ikke vidste, hvorledes Sagen hang sammen, i stor Forundring, ja, endog alle dem, der vidste det, og de var ikke ganske faa. Derpaa førte man ham fra Kirken til Domhuset og anbragte ham paa Dommersædet, hvorefter Hertugens Hushovmester sagde til ham: „Det er en gammel Skik her paa Øen, Hr. Statholder, at den, som tager denne berømmelige Ø i Besiddelse, skal besvare et Spørgsmaal, som stilles ham, og som maa være nogenlunde indviklet og vanskeligt. Ved Besvarelsen af dette sætter Byen den nye Statholder paa Prøve og erfarer, hvorvidt den skal blive glad eller bedrøvet over hans Komme.“

Medens Hushovmesteren sagde dette, betragtede Sancho en hel Del store Bogstaver, der stod skrevne paa Væggen lige overfor hans Stol, og da han ikke kunde læse, spurgte han, hvad de Malerier paa Væggen derhenne skulde betyde. Man svarede ham: „Herre, dør staar den Dag opskrevet og optegnet, paa hvilken Deres Naade tog denne Ø i Besiddelse, og Indskriften siger: I Dag, den og den Dato i den og den Maaned af det og det Aar har Hr. Don Sancho Panza taget denne Ø i Besiddelse, og gid han maa nyde den i mange Aar.“ „Og hvem er det, man kalder Don Sancho Panza?“ spurgte Sancho. „Deres Naade,“ svarede Hushovmesteren; „denne Ø er aldrig blevet betraadt af nogen anden Panza end han, der nu sidder paa denne Stol.“ „Saa vil jeg lade Dem vide, min Ven,“ sagde Sancho, „at jeg ikke fører noget Don, og at der aldrig nogensinde har været noget Don i min Familie. Jeg hedder slet og ret Sancho Panza, og min Fader hed Sancho og min Bedstefader hed Sancho, og allesammen var de Panza'er uden nogen som helst Tilføjelse af Don'er eller Doña'er, og jeg kan tænke mig, at der paa denne Ø maa være flere Don'er end Kiselsten. Men lad det nu være nok, Gud forstaar mig. Og hvis jeg blot beholder dette Statholderskab i fire Dage, saa kan det hænde, jeg udrydder disse Don'er, som paa Grund af deres Mængde maa være lige saa ubehagelige som en Sværm Stikfluer. Men kom nu kun frem med Deres Spørgsmaal, Hr. Hushovmester. Jeg skal besvare det saa godt, jeg paa nogen Maade kan, hvad enten nu Byen bliver bedrøvet derover eller ej.“

I samme Øjeblik traadte to Mænd ind i Retssalen, den ene klædt som Bonde, den anden som Skræder — han havde nemlig en stor Saks i Haanden — og Skræderen sagde: „Hr. Statholder, jeg og denne Bondemand møder for Deres Naades Aasyn, fordi denne gode Mand i Gaar kom ind i min Bod, — jeg er nemlig med det ærede Selskabs gunstige Tilladelse Gudskelov en udlært Skræder, der har bestaaet sin Svendeprøve, — og gav mig et Stykke Klæde i Haanden og spurgte: Herre, er her Tøj nok til, at De kan lave mig en Hue deraf? Jeg tog et Skøn over, hvor meget Tøj der var, og svarede Ja. Han maa vel have ment det samme, jeg mener (og min Mening var ganske rigtig), at jeg sikkert vilde stjæle et Stykke af Klædet, og det af ingen anden Aarsag end sit eget slemme Sindelag og det daarlige Ry, Skræderne har paa sig, og derfor svarede han, at jeg alligevel skulde se efter, om der ikke var nok til to Huer. Jeg gættede hans Tanker og svarede Jo. Men han, der stadigvæk lod sig forlede af sin fordømte Mistanke, blev ved med at forøge Huernes Antal, og jeg med at føje det ene Ja til det andet, indtil vi kom helt op paa fem Huer. Nu for lidt siden var han henne at hente dem; jeg gav ham dem, og nu vil han ikke betale mig min Arbejdsløn, men forlanger tværtimod, at jeg skal betale ham for hans Klæde eller levere ham det tilbage.“ „Forholder det sig saaledes, min Ven?“ spurgte Sancho. „Ja, Herre,“ svarede Manden; „men vil Deres Naade ikke behage at lade ham fremvise de fem Huer, han har lavet til mig.“ „Hjertens gerne,“ svarede Skræderen, trak Haanden frem af Kappen, fremviste de fem Huer, der sad paa Spidserne af hans fem Fingre, og sagde: „Her er de fem Huer, som denne gode Mand har forlangt af mig. Og ved Gud og min Samvittighed, der er ikke blevet en Stump tilbage af Tøjet, og jeg er villig til at lade mit Arbejde besigtige af Lavets Edsvorne.“ Alle de tilstedeværende brast i Latter over de mange Huer og denne ganske nye Slags Proces. Sancho grundede lidt over Sagen og sagde derpaa: „Det forekommer mig ikke, at der i denne Proces trænges til lang Overvejelse, men at der straks kan fældes Dom efter redeligt Skøn; og altsaa kender jeg for Ret, at Skræderen skal have tabt sin Arbejdsløn og Bonden sit Klæde, og Huerne skal afgives til Straffefangerne i Fængslet. Dermed er den Ting afgjort.“ Hvis

den Dom, han siden fældede angaaende Kvægejerens Pung, vakte Tilhørernes Beundring, saa fik denne dem til at le. Men Statholderens Villie blev fuldbyrdet.

Derpaa fremstillede to gamle Mænd sig for ham. Den ene af dem gik ved en Rørstok, og den af dem, der ingen Stok havde, sagde: „Herre, for mange Dage siden har jeg, for at være denne gode Mand til Villighed og gøre en god Gerning, laant ham ti Dukater i Guld paa den Betingelse, at han skulde give mig dem tilbage, saa snart jeg krævede ham for dem. Nu er der gaaet mange Dage, uden at jeg har krævet ham, fordi jeg ikke, naar han skulde give mig dem tilbage, vilde sætte ham i endnu større Forlegenhed end den, han befandt sig i, da jeg laante ham dem. Men da det forekom mig, at han slet ikke tænkte paa at betale mig, har jeg først én Gang og derpaa mange Gange krævet ham for dem, og ikke alene har han ikke betalt mig dem, men han nægter endog, at jeg nogensinde har laant ham de ti Dukater, og siger, at hvis jeg har laant ham dem, saa har han allerede givet mig dem tilbage. Da jeg nu ingen Vidner har paa Udlaanet og heller ingen paa Betalingen, eftersom han ikke har betalt mig, saa vilde jeg bede Deres Naade om at tage ham i Ed; og ifald han da sværger paa, at han har betalt mig, saa vil jeg eftergive ham dem baade her og for Guds Aasyn.“ „Hvad svarer I dertil, min gode gamle med Stokken?“ sagde Sancho. Derpaa tog den gamle Ordet og sagde: „Jeg tilstaar, Herre, at han har laant mig Pengene. Men hvis Deres Naade vil sænke Dommerstaven, saa skal jeg, siden han vil nøjes med min Ed, straks sværge paa, at jeg virkelig har givet ham dem tilbage og betalt ham.“ Statholderen sænkede sin Dommerstav, og den gamle med Stokken rakte denne til den anden, som om den var ham i Vejen, naar han skulde aflægge Eden. Derpaa lagde han straks Haanden paa Dommerstavens Kors og erklærede, at det var sandt, at han havde laant de ti Gulddukater, men at han med egen Haand havde givet den anden dem tilbage i hans Haand, og at dette maatte være gaaet den anden af Minde, siden han af og til paa ny krævede at faa dem tilbage. Da den store Statholder hørte dette, spurgte han Kreditoren, hvad han havde at svare til sin Modstanders Paastand. Han erklærede, at hans Skyldner sikkert havde talt Sandhed, da

han ansaa ham for en brav Mand og en god Kristen. Han maatte vel altsaa have glemt, hvorledes og hvornaar Pengene var blevet ham tilbagebetalt, og for Fremtiden vilde han aldrig kræve ham mere. Derpaa tog Skyldneren sin Stok igen, bukkede og forlod Retssalen. Da Sancho saå dette og bemærkede, hvorledes den anklagede uden videre gik sin Vej, medens Anklageren stod saa rolig og taalmodig, sænkede han Hagen ned mod Brystet, lagde højre Haands Pegefinger paa Næsen imellem Øjenbrynene, sad saaledes i nogle Øjeblikke, som om han grundede, løftede derpaa Hovedet og befalede, at man skulde hente den gamle med Stokken tilbage, saafremt han allerede var borte. Han blev bragt ind, og saa snart Sancho saå ham, sagde han: „Giv mig eders Stok, gode Ven, jeg skal bruge den.“ „Gerne,“ svarede den gamle, „her er den, Herre.“ Og han gav ham Stokken. Sancho tog Stokken, gav den til den anden gamle og sagde til ham: „Gaa nu med Gud, nu har I faaet eders Betaling.“ „Jeg, Herre?“ svarede den gamle; „er dette Rør da ti Gulddukater værd?“ „Javist,“ sagde Statholderen, „eller ogsaa er jeg det største Dummerhoved i Verden. Nu skal det vise sig, om jeg ikke har Forstand nok til at regere et helt Kongerige.“ Og derpaa befalede han straks, at man skulde brække Stokken over og spalte den i alles Paasyn. Det blev gjort, og i det hule Rum inden i Stokken fandt man ti Gulddukater. Dette satte alle Tilskuerne i Forundring og Henrykkelse, og de ansaa deres Statholder for en ny Salomon. Man spurgte ham, hvoraf han havde sluttet sig til, at de ti Gulddukater laa inde i Stokken, og han svarede, at da han havde set den gamle, der skulde aflægge Eden, række Stokken til sin Modstander, dernæst sværge paa, at han virkelig havde givet ham Pengene i Haanden, og efter at have svoret kræve Stokken tilbage, var det faldet ham ind, at Betalingen maatte findes i Stokken. Deraf kunde man se, at de, som regerede, ofte, selv om de var Tosser, i deres Domme blev vejledede af Gud selv. Desuden havde han hørt Præsten i sin Landsby fortælle om et ganske lignende Tilfælde, og han besad en saa god Hukommelse, at naar han ikke netop glemte alt det, han gerne vilde huske, var der ikke saa god en Hukommelse at opdrive paa hele Øen. Kort sagt, de to gamle Mænd gik deres Vej, den ene

beskæmmet og den anden betalt. De tilstedeværende stod stadig slagne af Forbavselse, og Skrивeren, som skulde optegne Sanchos Ord, Gerninger og hele Opførsel, kunde ikke blive enig med sig selv om, hvorvidt han skulde henregne ham til de dumme eller de kloge Hoveder. Neppe var denne Retssag til Ende, før der ind i Salen kom en Kvinde, der slæbte en Mand, klædt som en rig Kvægavler, med sig ved Armen og skreg af fuld Hals: „Retfærdighed, Hr. Statholder, Retfærdighed! Og finder jeg den ikke her paa Jorden, saa vil jeg søge den i Himmelen. Hjertenskære Hr. Statholder, dette slemme Menne-ske greb fat i mig midt ude paa Marken og betjente sig af min Krop, som om den var en Skovisk, og, jeg ulyksalige! han har berøvet mig det, som jeg i over treogtyve Aar har vogtet og forsvaret imod Hedninger og Kristne, Indfødte og Udlændinge. Jeg har altid været haard som en Korkeg og holdt mig ren og uberørt som en Salamander i Ilden eller som Ulden mellem Tornene, blot for at denne Karl nu skal komme og befamle mig med sine nette Hænder!“ „Det maa først undersøges,“ sagde Sancho, „om den Fyrs Hænder er nette eller ej.“ Hvorpaa han vendte sig til Bondekarlen og spurgte, hvad han havde at sige og svare til denne Kvindes Klage. Men denne svarede meget bestyrtet: „Mine Herrer, jeg er en ulykkelig Svineavler, og i Morges gik jeg ud af Byen her, hvor jeg med Respekt at sige havde solgt nogle Svin, der næsten kostede mig mere i Kvægtold og tvungne Skatter, end jeg fik ind for dem. Jeg var paa Vej hjem til min Landsby og traf undervejs denne gamle Pebermø, og Fanden, som altid skal flaa og fare i Tingene og drive sit Spil overalt, bragte os i Pjalterne paa hinanden. Jeg betalte hende ganske anstændigt, men hun var ikke tilfreds, greb fat i mig og slap mig ikke, førend hun havde slæbt mig for Domstolen. Hun siger, at jeg har taget hende med Vold. Men det er Løgn, og jeg sværger, eller er villig til at sværge derpaa; det er hele Sandheden, og der mangler ikke en Tøddel.“ Statholderen spurgte ham derpaa, om han havde nogle Sølvpenge hos sig; han svarede, at han havde henimod tyve Daler i en Skindpung paa sit Bryst. Sancho befalede ham at tage Pungen frem og give den, som den var, til Anklagerinden. Han adlød skælvende; Kvinden tog den, nejede tusinde Gange for dem alle, bad

Gud om langt Liv og Sundhed for Statholderen, der havde saa megen Omsorg for nødstedte og faderløse Jomfruer, og forlod derpaa Salen; Pungen holdt hun fast med begge Hænder, men saa dog først efter, om det nu ogsaa var Sølvpenge, der var i den. Neppe var hun kommet udenfor Døren, før Sancho sagde til Kvægavleren, fra hvem Taarerne allerede begyndte at dryppe, og hvis Øjne og Hjerte fulgte Pungen: „Naa, min gode Ven, gaa nu efter den Kvinde og tag Pungen fra hende, selv om hun stritter nok saa meget imod, og naar du har faaet den, saa kom her tilbage med hende.“ Det blev hverken sagt til en Tosse eller en døv, thi han fo'r straks afsted som et Lyn og udførte, hvad der var blevet ham befalet. Alle de tilstedeværende afventede spændt Udfaldet af denne Retstrætte, og kort efter kom Manden tilbage med Kvinden, begge klamrende sig endnu fastere og tættere til hinanden end første Gang; hun havde løftet Skørtet og holdt Pungen fast imellem Benene, medens Manden af alle Kræfter søgte at vriste den fra hende. Men det var ham fuldstændig umuligt, saa godt forsvarede hun den. Med høj Røst skreg hun: „Retfærdighed for Gud og hele Verden! Se engang, Hr. Statholder, hvor liden Frygt og Skam der er i den Karl, at han midt i Byen og midt paa Gaden tør overfalde mig for at faa den Pung tilbage, som Deres Naade befalede ham at give mig.“ „Har han da faaet den?“ spurgte Statholderen. „Hvad? Faaet den?“ svarede Kvinden; „jeg vilde før lade mit Liv end slippe den Pung! Javist, jeg skulde vel være saadant et godmodigt Barn! Nej, saa skal der ganske anderledes Katte til at klore mig i Ansigtet end saadan en jammerlig, beskidt Karl! Hammer og Tang, Kølle og Mejsel vilde ikke være tilstrækkelige til at rive den ud af mine Kløer, ja, ikke engang en Løvepote; før maatte man rive Sjælen ud af Livet paa mig!“ „Hun har Ret,“ sagde Manden; „jeg er overvunden; jeg har ikke Kræfter nok og indrømmer, at mine ikke er store nok til at fratage hende Pungen.“ Og dermed slap han hende. Statholderen sagde nu til Kvinden: „Lad mig engang se den Pung, du ærekære og kække Kvinde.“ Hun rakte ham den straks, og Statholderen gav den tilbage til Karlen og sagde til den voldsomt stærke, men ingenlunde voldsomt tagne: „Mit Barn, dersom I, da det gjaldt at forsvare eders Krop, havde vist lige saa meget, ja, blot Halv-

saa
orlod
men
var i
agde
ppe,
Ven,
hun
kom
eller
hvad
tede
Man-
stere
ørtet
alle
fuld-
Røst
gang,
rl, at
t faa
nig."
Faaet
lippe
odigt
klore
nmer
til at
; før
Ret,"
nok
ende
e nu
e og
leren
men
jaldt
Halv-

Statholderen, den store Sancho, rider ind ad Stadens Port.

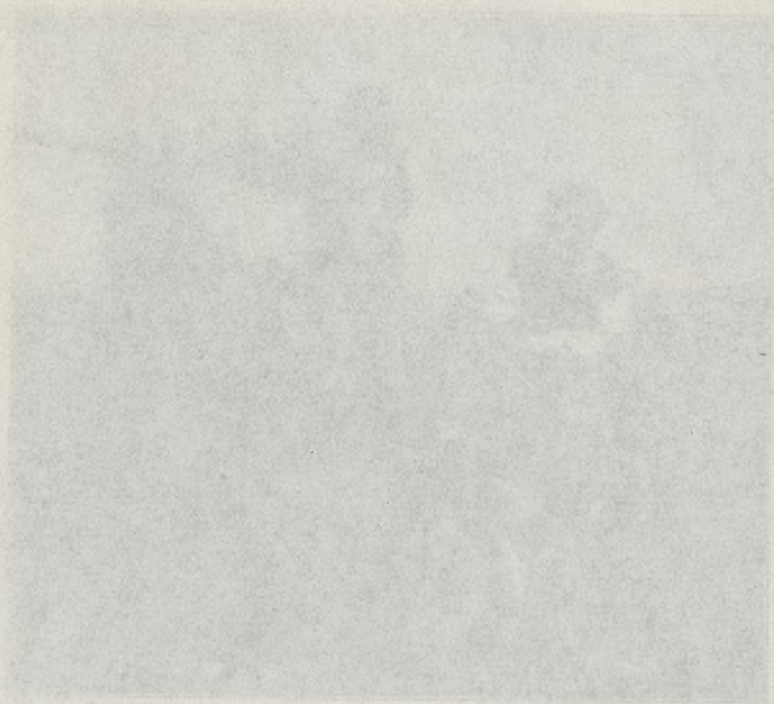
DON QUIXOTE og SANCHO PANZA (Carl Schenstrøm og Harald Madsen)

DON QUIXOTE

udsendes nu i en Subskriptionsudgave med Illustrationer hentet fra PALLADIUM Storfilm.

10 Hefter à Kr. 1.00.

MARTINS FORLAG

QUIXOTE og SANCHO PANZA (Carl Sørensen og Henrik Ronsbo)

DON QUIXOTE

10 Hæfter. Hvert Hæfte en samling med Illustrationer hentet fra den store Storfilm.

10 Hæfter à Kr. 1.00

MARTENS FORLAG

MARTENS FORLAGS BOKSALG

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

